

73
A

കേരളാധികാരി

കേരളക്കാൾ

വിജയരത്നം

10/2443
10/2443
10/2443
10/2443
10/2443
10/2443
10/2443

ଓଡ଼ିଆ ଲେଖକ

DESHABANDU DAS

Meyarath Sankaran

Publishers:

P. K. BROTHERS, CALICUT.

— 71 —

ଓଡ଼ିଆବ୍ୟାକ୍ ଭାଷା

ଓଡ଼ିଆରତ୍ତ ଶକ୍ତିରଳ

ପ୍ରସାଦକଳ:

ପି. କେ. ପ୍ରେସ୍

କୋଣାର୍କରେ.

(ରଣନ୍ଦିପ୍ରୀକ)

Second Edition
September 1961
Copies. 1000

Copy right to
PUBLISHERS

Rs. Two only

Printed at
M· A· M· PRESS, CALICUT.

രിവുൾ

മഹാപുത്രപഠനംകെട ജീവചർത്തുമ്പാരി ഒര റാജ്യകാരിക്കെടുയ്ക്കുന്നതു അത്യാവശ്യമില്ലാം. ജീവചർത്തുമ്പാരി എത്രഭാഷയുടെയും സാഹിത്യത്രംകൊടിയിൽത്തുമ്പാരി മായ കരിനമാണ്. മലബാളഭാഷക്ക് ഇത്തരം മോഹിതം കുടെ ദേശപ്ല്യാം ഒര വലിയ നൃനതയായിട്ടുണ്ടനു ഇളതിനും സംശയമില്ല. ഈ നിലക്കു ഇക്കാലത്തെ വിശ്വപിബ്യാതനംയ സി. ആർ. ഡാസിന്റെ ഈ ജീവചർത്തുമ്പാരിയെത്തെ മലായാളികൾ സ്വന്തപ്പുണ്ടും സ്വീകരിക്കുമെന്ന തൊൻ വിശ്വപസിക്കുന്നു. വിശ്വഷിച്ചു കാരോ റാജ്യകാരിക്കെട ഗതിക്കും നിലക്കും മഹാമാരിമ്പാരി സംഖ്യിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നോരം അവരുടെ ഭാഷയിൽ അതിനെ രേഖപ്പെടുത്തുന്ന ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ അത്യാവശ്യമാണ്. ഇത്തല്ലോ ഈ ഗ്രന്ഥം വഴിപോലെ സാധിപ്പിക്കുന്നണ്ട്.

കൈ ജീവചർത്തുമ്പാരിന്റെ വിശ്വഷം ആ മനഃപ്യം പൂണ്ടിപ്പും ചരായംപടം പോലെ വായനക്കാരുടെ മുദിയിൽ തെളിയിച്ചു കാട്ടിക്കൊടുക്കയാണ്. ഒര നല്ല ചിത്രം മുരുക്കുര നിന്നും നോക്കിയാൽ അക്കാദിക്കാരിയാൽ അക്കുന്നിമകം ആരംഭിച്ചു തന്നെയെന്നു തോന്തിപ്പുകാം. ഈ പുസ്തകം ആക്കവായിച്ചുതിൽ മനസ്സുക്കതി, ത്യാഗം, ചീനാനക്കു, ദേശഭക്തി തുടങ്ങി അവണ്ടനിയവും അതിശയനിയവും ആയ മുണ്ടപരവരകളാൽ പരിശോഭിക്കുന്ന സംക്ഷാരം ഡാസിനെ എൻ്റെ മനോദ്ദേശ്യിയിൽ തൊൻ കാണുകയുണ്ടായി—അതെ, ആ ഭാഷാഭിമാനിയും മാതൃഭാഷയും വേണ്ടി എത്തു സങ്കടങ്ങളിൽ സന്ദരിച്ചും സഹിക്കുന്ന

യീരോഭാത്തനമായ ബകാള്ലത്തിലെ ചിത്രരണ്ട് ഓസിന എൻ മന്ദാകു ഇം പുസ്തകം അവതരിപ്പിച്ച തായിതോന്നിയിരിക്കുന്നു.

ഇതിന്റെ ഗ്രന്ഥകത്താവു് ഒരു വാസനാകവിയും, ഒരു നല്ല ശദ്യമെഴുത്തുകാരൻ എന്ന വ്യാതിസന്ധാരിച്ചിട്ടുള്ള അടിമാണു്. ഇതേഹത്തിന്റെ വാചകരീതിക്കു സന്ദർഭാനുസരണം പ്രൗഢ്യായിയും, ഒരു പ്രത്യേകജീവനം ലാളിത്യവുമണ്ടു്. ഗ്രന്ഥകത്താവു പുസ്തകം ഒന്ന്. നിഷ്ഠാഷിയോടെ പരിശോധിച്ചിരുത്തുന്നവുകൾ ഭർഖം ചീല വാചകങ്ങളിൽ വാക്കകളിൽ കുറക്കവാൻ കഴിയുമായിരുന്നു. പക്ഷെ ഗ്രന്ഥകത്താവിനു ഇം പുസ്തകം എഴുതിക്കു ശിശ്രതശ്രേഷ്ഠം ഒരുപ്രാവശ്യം വായിച്ചുനോക്കുന്നതിനോ കുമമായി പ്രംഹിനോക്കുന്നതിനോ അദ്ദേഹം ദീനം പിടിച്ചു കിടപ്പിലായതിനാൽ സാധിച്ചിട്ടിശ്ശുന്നവുന്നീ കരിയാം. അതുകൊണ്ടുതന്നൊന്നാണു് ഭാസ് ഗയാ കേരണംഗസ്തീരവെച്ചു ചെയ്ത അഭ്യുക്തപ്രസംഗം ഇം പുസ്തകത്തിൽ ചേക്കാൻ കഴിയാതെപോയതും

ദേശാഭിമാനിക്കലേന്നല്ല, ഭാഷാഭിമാനികളിൽ മിസ്റ്റർ നവ്യാക്കട ഇം ഉദ്യമം അഭിനന്ദനിച്ചു് ഇപ്പുകാര മിഷ്ഞ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഇന്നിയും എഴുതുവാൻ ഇതേഹത്തെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുമെന്നു തന്നെ വൃത്തിനാമായി വിശ്വസിക്കുന്നു.

തലാളേരി,
4—4—1923 } കെ. കെളപ്പൻ

ദേശഭാഷ ദാസ⁹

രഹിം അല്പുറയി.

വംശവരവരയി. ഒക്കമഹാദശയി.

വിക്രമചുരമെന്ന ദിക്കിൽ തളിർബാഗ⁹ എന ഒരു ക്രമാമ്ഭണ്ട്. അവിടെയാണെന്ന് ഭഗവാന്മാർ ചിത്തരജ്ഞൻ ഭാസിന്നീരു പരിതാമഹപ്രഭതികരം താമസിച്ചുപോന്നതു. ബഹാളത്തിന്നീരു കിഴക്കൻ പ്രദേശത്തിൽ എറാക്കാലമായി എല്ലപ്പുട്ടുപോന്ന ഒരു വൈദ്യവംശത്തിലുണ്ട്. ചിത്തരജ്ഞൻ ഭാസിന്നീരു ജനനം. അയാളുടെ പ്രപിതാമഹനായ ബാബു രത്നത്രംഭാസ് അസാധാരണമായ ദയാദാക്ഷിണ്യഗൈലത്താൽ അക്കാലം സ്വീകരിക്കുന്ന ബഹുമാനത്തിനാ പാത്രിഭവിച്ചു ഒരു മഹാനാ

യിൽന. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മുത്തപ്പുതുൻ ബാബു ജഗത്ത് ബന്ധുഭാസ്¹⁰ എന്നൊരാളായിൽന ചിത്തരങ്ങൾ ഒസി നീറ പിതാമഹൻ. അദ്ദേഹം രംജിഷ്ഠായിൽ ഒരു പ്രസി ലഭനായ ഗവണ്മണ്ണ വകീലായിൽന. വകീൽ പ്രചു ത്രികോണം അയാൾക്ക്¹¹ അസാമംസൃ ധനാഗമമുണ്ടാ ദേക്കില്ലോ അതു മുഴുവൻ തന്നീരു ബന്ധുക്കളിൽ അയൽ മേഖലാക്കാത്മായ സാധുക്കളിട കഷ്ടനാഷ്ടനിവുത്തിക്കു വേണ്ടി ചെലവുചെയ്യുന്നതു ഒരു കാത്രിപാലും തനിക്കു ശ്രേഷ്ഠിച്ചിൽനില്ല. അന്തിത്രസാധാരണമായ ദയംഡാ കഷിണ്യസപ്ലാവത്താൽ ജഗത്തബന്ധു എന്ന അദ്ദേഹ ത്രിന്റെ നാമം എത്രയും അനപ്രത്മമായിൽന. അ ദ്രോഹം സ്വന്തം ചെലവിനേതു ഒരു ആതിത്യമുമാറ്റിരു നടത്തിയെന്നമാത്രമല്ല, അതിലധികം കൂതൃമായ ചീടുകളോടുകൂടി മരീറാരാർക്കു നടത്തുവാൻ കഴിയാത്ത വിധത്തിൽ അതിനെ വിശ്രേഷണമായി സംരക്ഷിക്കുന്നും ചെയ്യിൽന. ഈ അതിമിമുറിരും വിധിയംവണ്ണും നട ത്രുന്നതിൽ അദ്ദേഹം എത്രമാത്രം ബലഭുലഭനായി കൂന എന്നകാണിക്കുന്നതിനായി ഒരു രസക്രമായ കമ പരിയന്നണ്ടു്. ആതിശ്യധർമ്മവിധാനത്തിനു് അസാമ രമാംവണ്ണും തന്നീരു മാറ്റിരത്തിൽ വരുന്ന വിദൗഖാരെ താൻ അതിലേക്കു നിയോഗിച്ചു വേലക്കാർ ത്രഞ്ഞാശിച്ചു പോതുന്നേണ്ടു എന്ന നേരിട്ട് പാരീക്കവിച്ചുവിശ്വനതി നായി ഒപ്പുകൂപ്പരത്തുന്നാശ ജഗത്താജാച്ച ഒരു നാശ തോണിയേറി അല്ലരാത്രി സമയത്രു്¹² സ്വന്തമായ

തളിക്കബാഗിലെത്തി ഒരു അതിപീജിക്ക അടിസ്ഥാന താമ സിക്കാൻ സെഴുകളും ശഭാ എന്നും മറ്റിര മാഡണജരോടു അനേപഷിക്കവാൻ രഹാജൈ വിച്ച്. വേലായബാൽ ഓരു വരെ പണിച്ചെങ്കിൽ തളിന്നു ഉറന്താൻ വടക്കമായതുകൊണ്ടും അവർ വെരുതി പിടിച്ചു. രാത്രിസമയത്തു ഈ അതി മിയെ ശ്രദ്ധിക്കുന്നതിനും അവശാം മുട്ടാക്കിയില്ല. ജഗത്തിന്നും ഈ വിവരം അഭിച്ഛും സാമാന്യത്തിലെ ധിക്കം കപിതനായി. തൽക്കണ്ണം മറ്റിരത്തിൽ വന്ന ത്ര്യൈരെയല്ലാം ഒരു പട്ടി റക്കരിക്കാൻ മേലിടു അന്തഃനെന വന്നപോകാതിരിപ്പാൻ പ്രത്യേകം താങ്കീരു കൊടുക്കുകയും ചെയ്തു. ജഗത്തിന്നുവിന്നും അനന്ത്യസാധാരണമായ ദീനദയംലുതപത്തകരിച്ചു പ്രതിപാദിക്കുന്ന പ്രസിദ്ധകമാക്കി പലതുംണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നു മാത്രം ഇവിടെ ഉൾപരിക്കൊം.

വാല്പകഗ്രന്ത്തനായ കാലത്തും താൻ ഒരു പലുക്കിൽ കയറി മുര്ത്തു ഒരു ഗ്രാമത്തിലേം പോകുന്നും വഴിക്കും നന്നപാദനായ ഒരു വുഡബല്ലാറാണും കുഞ്ഞിച്ചു നടക്കാൻ വന്നാതെ വളരെ കണ്ണിച്ചു തന്നു തൊപ്പം വരുന്നതുകണ്ടു്, ജഗത്തിന്നുവിനും വലിയ ദയ തോന്നി. അയാൾ ഇരഞ്ഞി അവഗന്നായ ആ ഖുറാക്കണെന തന്നും വാഹനത്തിൽ കയറാം ശ്രേഷ്ഠമായുള്ള മുന്നും നാഴിക്കും മുഴുവനും താൻ നടന്നു.

ജഗത്തിന്നും ഒരു നല്ല കവിയും സാഹരിത്യക്കാരലാനുമായിരുന്നു. അദ്ദേഹം എഴുതിയ ഭജനഫ്രോക്കബന്ധങ്ങളിൽ

മരം ഇന്ന് കീഴക്കൻ വാങ്ങാളും ശൈത്യജലിലെ വീടുകൾ തോറും ഭക്തിയുള്ള ചൊല്ലിവരുന്നണണ്ട്. കാവുസിക മാരിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ കവിതാപാടവത്തെക്കരിച്ചു ബഹുമാനമില്ലാത്തവർ ആരുമീല്ല. ഈ മഹാന്നൾ ത്രഷ്ണാഞ്ചലായിരുന്ന അതിമിസല്ലാരപ്പിച്ചതി, ദീന ജനാനകവാ, കവിതപ്രവരിപാടി തുടങ്ങിയിള്ള വിശ്വേഷ ഗ്രന്ഥങ്ങൾ ഈ പ്രതിമഹതനിൽനിന്ന് പാരമ്പര്യമായി ചീതരജ്ജന്മാസിനു സിലബിച്ചു.

പ്രതിരാജ്ജന്മർ അന്തിനായ ബാംഗ്ലാദേശം ഹനഭാസ് കല്ലുത്താ ഏഹക്കോടതിയിൽ ഒരു കേരി വിപ്പുട വക്കീലായിരുന്നു. ഭവനമോറന്നു തന്റെ ജീവഭരയിൽ എരുക്കുലം പത്രപ്രവർത്തനവും കൂടി ഒരു പ്രധാന തൊഴിലായി ഏകക്കോൺഡിരുന്നു. സുല്ലൂ തവം സുഗ്രാഹ്യരുമായ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭാഷാശാലയിൽ വിശ്വേഷത്തെ അതിശയിക്കുന്നതിനു അനുത്തെ എല്ലും പഠിക്കുന്ന ചതുരാന്മാർക്കും അസാഖ്യമായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ധീരത്തും സത്യസന്ധിയും അന്യാദിഗ്രാഹിക്കുന്നതിനു കരിക്കൽ ഈ പത്രം കല്ലുത്താ ഏഹക്കോടതിയിലെ ജൂലൂഡിക്കുന്ന വിധിന്യാ യത്തെ വളരെ ഗൗരവപ്പെട്ടും വണ്ണിക്കുന്നുണ്ടായി. വിധിക്കുന്ന വിസ്തൃതകരമായ വിഹാരത്താൽ എരുത്താ മസിയാതെ സെഷ്യൻകോടതിയിൽനിന്ന് മരണശീ കഷക്ക വിധിക്കുപ്പുട ഒരു കക്ഷിയുടെ ഭാഗം ഒരു അപ്പീൽക്കേസിൽ അതേ ജൂലൂഡിക്കുന്ന മുമ്പാകെ ഭവന മോഹന്നു ഹാജരായി വാദിക്കുന്നുണ്ടിരുന്നു. തന്റെ ഭാഗ

മില്ല ന്യായങ്ങളെ നല്കപ്പോലെ ചെവിക്കൊള്ളുന്നതിൽ ജീവി അനാധികാരിച്ച്. മുഴുനായ ഭവനമോഹ നന്ന് ഉടൈണ ജീവിയോട് തന്റെ പേരിൽ പ്രഥമിന്ന്⁹ എത്തുതന്നെ പ്രത്യേക വിരോധമുണ്ടായിരുന്നാലും ആയ തു് തുലാസിന്പടിയിൽനിന്ന് പ്രാണൻ പിടക്കുന്ന തന്റെ നിർദ്ദേശിയായ കക്ഷി അർഹിക്കുന്ന നീതി ന്യായത്തെ കല്പിച്ചുകൊഞ്ചുന്നതിന്ന്¹⁰ പ്രതിബാധാശ യിത്തീരകയിരുപ്പുന്ന താൻ വിശ്രദിപ്പിക്കുന്ന എന്ന പറഞ്ഞു. ഉംർജ്ജിതമായ തും രാക്കിന്ന ഉദ്ദിഷ്ടഫലം സിദ്ധിച്ച്. ന്യായാധിപതി ബാബു ഭവനമോഹനാ സിന്റെ നേരെ അത്യന്തം തൃപ്തിയായി, എത്രയും നില്ക്കു കൂടുന്നതായി, കേൾസ്¹¹ വിചാരണവെച്ചു, പ്രതി കരിക്കാരു നല്പുന്ന വിധികല്പിച്ചു വിട്ടു.

ഭവനമോഹനൻ തന്റെ രാജ്യത്തിന്റെ ഉന്നമ നത്തെ സദാ സമ്മതോപരി വിചാരിച്ചുവന്ന ഒരു കന്നാംതരം ഭേദങ്കതനായിരുന്നു. പാശ്വാത്യവിഭ്യാ ഭ്യാസം സിദ്ധിച്ചു തന്റെ സമകാലീനമാരായ വകു കൂടിക്കൊടുപ്പും ഭവനമോഹനമാസ്¹² ഖുമസാമാജിക ചരണത്തിൽ വൈദിക്യമനായിരുന്നു. അദ്ദേഹത്തിന്റെ ബ്രാഹ്മതവിശ്രദാസം ഹിന്ദുമതത്തിലെ ഉർക്കിഷ്ടസി ഭാഗതമായ ഏകഖുമവാദത്തിന്റെ ഒരു വകുദ്ദേശം മാത്രമായിരുന്നു. എക്കു ദൈവത്തെ ആരാധിച്ചുത്തല്ലാതെ അദ്ദേഹം ബിംബവാരാധന നടത്തിയിരുന്നില്ല. അതോ ശിച്ചു മരുവല്ല സംഗതികളിലും അദ്ദേഹം ഒരു ഹീറ്റ്

ତରଗାତାଯାଇଛନ୍ତି. ତରଗାତ ଏହିକମେଳିବିଶ୍ଵାସଂ ପାଥୁରାତ୍ର୍ୟବିଭ୍ୟାଭ୍ୟାସତତିଲେଖିଗାନ ମହିତ୍ୱ^୧ ପାଇଁ ତୃତୀୟର ଉଦ୍‌ଦେଶ୍ୟ ସନ୍ଧାନକାରୀଙ୍କ ଜୀବିସେଚନଂଛେଯୁ ବନ୍ଧୁତତ୍ତ୍ବପ୍ରଦ କିମ୍ବା ବିଭେଦଚେତ୍ରିତ୍ୟାବ୍ଦୀରେ ରେଣ୍ଡରିବା ବେଳାରୁ ସିଂହାନନ୍ଦନରେଇପ୍ରାରିଯିଛି ସପତନମାଯ ବିପିନ୍ଦିତନନ୍ଦନିଲେଖିଗାନରେ ସାକଷୀଙ୍କ ଭାବରେ ନମାନୋନ ଛ୍ଵାନମୋହନଙ୍କ ବାକିଲ୍ଲିବୁ ପ୍ରପୁତ୍ରିଯିଲ୍ଲିବୁ ସାକଲେୟକ ଲ୍ଲୁପ୍ପିମାଯି ତଳ୍ଳିଯିତ୍ତିଛନ୍ତି. ଏହିଲ୍ଲିବୁ ହାଇକ୍ରିକଲ୍ଲାଯ ବୁଦ୍ଧିଯୁବର୍କିଲ୍ଲାକ୍ଷଣ ମରଦଂ ଛ୍ଵାନମୋହ ନନ୍ଦନ ପେତମାରଂ କେ ପ୍ରାଚୀନର୍ହାଇକ୍ରିବିନ୍ଦର ସମ୍ମ ଦାସନନ୍ଦନ କଟ୍ଟି ବ୍ୟକ୍ତ୍ୟାନପ୍ରଦ ରୀତିଯିବାଯିଛି ନାହିଁ. ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ କୌଣସିବାରତିର ପ୍ରାଚୀନର୍ହାଇକ୍ରିବିନ୍ଦର ପାନ୍ଦୀମାନମୁକ୍ତ ପ୍ରତିପତ୍ତିଯିବୁ ବିନନ୍ଦାରେବୁ ସପତନମୁକ୍ତ ଜ୍ୟମାଯ ହୁଏ ଲୋକତତିରେ ଢକ୍କିଲ୍ଲିଭମାଯି ମାତ୍ରଂ କବଣି ଗୁରୁନ ମାତିରିଯାଇଛନ୍ତି^୨. ବକାରିତିପ୍ରପୁତ୍ରିକେଙ୍କଣ୍ଠେ^୩ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ନନ୍ଦନ ଯାତାନ୍ତିର ପାଶରେ ବରଦ୍ଵାରାଯିତନବେଳିଲ୍ଲିବୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ମୁଖବରଂ ନିଶ୍ଚନନ୍ଦନରେ ବୁଦ୍ଧିକଲ୍ଲ ସଂର କଷିକିବାର ବେଳେ ଚେଲାବୁଚେଯୁ. ଏହିନମାତ୍ରମିଳି, ପରିଲାଭ୍ୟାବିଧି ତରଗାତ ବରବିରୁ କବିତତ୍ତ୍ଵ ଚେଲାବୁ ବନ୍ଦ ଗୁରୁମିତତଂ କଟକଣ ବୁଦ୍ଧି ଛ୍ଵାନମୋହନଦରଙ୍ଗରୁ^୪ କିମ୍ବା ତତିରେକ୍ଷିତ୍ତ. କଟକ ଅନୁଯାୟିବରଂକେବେଳେ ଅନନ୍ଦବ୍ୟାପ ଚେଲାବୁକେବୋବୋ ବନ୍ଦତାଯିତନାହିଁ. ଏହିନାଟିରୁ ଅନ୍ତର୍ଭାବରେ ସାନକାଲଂ ତାଙ୍କ ହୁନ୍ତେବାରିବେଳରୁ^୫ କେନ୍ଦରିତିଯିରେ ସମ୍ବେଦନଂ ପ୍ରାପିକେବେଳେବୋବୋ. ହୁତିନାମ ମୁଖ୍ୟକଂରଙ୍ଗଂ ଲୋକତତିର୍ବେଳର ବନ୍ଦବନସପଭାବମାଣୀ^୬. କଷିକିଲ୍ଲିଭ୍ୟାବୁ

ചീറക്കെ അനുഗ്രഹാരെ ചതീയിൽ പെട്ടതുന്നതിൽ പ്രത്യേക സന്ദേശമുള്ള ഒരു കൂട്ടം അഴുകളിട്ടു്. ഭവന മോഹനിൽനിന്ന് പലതവണ്ണയായി സിഖിച്ച ഓന്നെഴു റാസ്തുകൾ പ്രതിഫലമായി തന്നെ ഈ കഷ്ടാരിപ്പുത യിൽനിന്ന് രക്ഷിപ്പാൻ തക്ക യോഗ്യമാരായ സൗഹ്യതു കുറഞ്ഞ അദ്ദേഹത്തിന്നു് ഇല്ലാതിരുന്നില്ല. കല്ലുത്തം വൈക്കോട്ടിബാറിൽ അക്കാലം ഒരു നേതാവായി തന്നെ തന്റെ ജേയ്യുൻ ബാബു ഭർദ്ദാമോഹൻലാസ് ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഔദ്യവിമോചനത്തിനായി അധികം കാരിക്കു സ്വീസപ്രവും കൊടുത്തു. എന്നിട്ടും ഭവനമോഹനന്നു് പാപ്പുതപ്പട്ടികയിൽപ്പെടാതെ കഴിഞ്ഞതില്ല. ഈ നിംഭാഗ്യസ്ഥിതി ഭവനമോഹന തന്റെ അനുഗ്രഹ യിൽ കമ്പ്പിനെ അസാമാന്യമായി പീഡിപ്പിക്കുകയും ഭേദബന്ധംവും നശിപ്പിക്കുകയും ചെയ്തു.

ഭവനമോഹനം വളരെ ധീരനം നൃംജിഷ്ഠനമായി ബാബു കാളിമോഹൻ എന്ന പേരായി വെരോധി ജേയ്യാശിനഭായിരുന്നു. വകീൽ പ്രവൃത്തിയൽ അത്യു പ്രജാതിമായി ശോഭിച്ച തന്റെ സുന്ദരമായ ജീവഭരണ അചിരേണ്ണ അപഴുത്യുവിനാൽ അപഴുതമായെങ്കിലും അദ്ദേഹം നൃംജിവും പരമാർത്ഥവും ഫലത്തെത അവഗണിക്കാതെ പരിപാലിക്കുന്നതിൽ പ്രത്യേകം കാംഗറുക നായിരുന്നവും തെളിയിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ടു്. കരിക്കൽ കാളിമോഹൻ മരാ കോച്ചിയായ ജസ്റ്റിസ് ലൂയി സംകു സന്റെ (Justice Louis Jackson) മന്ദിരകെ ഒരു സിവി

ക്കുകള്ളിൽ വാദിക്കുന്നോരു ഒരു നിയമസംഗതിയെ
കരിച്ചു എത്രതുനന്ന വാഗ്പാദം ചെയ്തിട്ടും ജീവിക്കു
തലയിൽ കടക്കുന്നില്ലെന്നുകണ്ടിട്ടു് ഒരുക്കം “ഒരു നന്നാം
കൊല്ലുത്തെത്ത നിയമവിഭ്യാർത്ഥമിക്ക അറമണിയ്ക്കുകൊണ്ടു
മന്ത്രിലാകന ഈ നിയമസംഗതിയെക്കരിച്ചു രണ്ടു
മണിയ്ക്കുക്കുന്നും പ്രസംഗിച്ചിട്ടും പ്രഥ ഗഹിക്കാത്തതു
വലിയ അത്മതമായിരിക്കുന്നു” എന്ന പറഞ്ഞു. ജീവി
ജീക്കു ഇതുകേട്ടു് വളരെ ഒപ്പേപ്പുവനൻ, “നിങ്ങളുടെസ്വപ്ന
ഭാവത്തെക്കരിച്ചു പ്രധാനജീവിജീക്കു എഴുതുന്നുണ്ടു്.
എന്നിട്ട് നിങ്ങളുടെ വംഡം അസംഖ്യമാണെങ്കിൽ
സന്ദു ഭർഘുലപ്പെട്ടതുകിള്ളുയു്” മെന്നു ഭീഷണിപ്പെ
ടുത്തി. ജീവിയെ മുഖിയിക്കാതെ മഹ്മുദോബിക്കുക
യാണു നല്ലതെന്നു ബാറിലെ സ്ത്രീരാത്രും ആകമാനം
ഉപഭോഗിച്ചു. അകാംഗാമായി ഒരാളേം മാസ്തുഫോംഡി
ക്കുന്നതിൽ മനഹാനിക്കു അധീനനാവുകയെക്കുറി
വക്കീൽത്തൊഴിൽ വിട്ടു ജീവിതയാപനത്തിനു വേരു
മാർഗ്ഗം അങ്ങെപ്പശിക്കയാണുത്തമം എന്നു അദ്ദേഹം മറ
പടി പറഞ്ഞു. പ്രധാനജീവി കാളിമോഹനൻറു ഭാഗ
തതാണു് നൃംഖുള്ളതെന്നു മറപടികല്ലിക്കുയും കാളി
മോഹനൻ വിജയിയാകകയും ചെയ്തു. ഭവനമോഹനൻറു
ഉത്തമമായ സപാതരൂപാഭർണ്ണം, ഭർഗ്ഗാമോഹനൻറു
സപാത്മരഹിതമായ ദയംദാക്ഷിണ്യം, കാളിമോഹനൻറു
ധീരോജാത്തത ഇവയെല്ലാം ചിത്തരജജനൻറു ഭാവിസ്വ
ഭാവസെംഗുകമായ്ക്കുത്തെത്ത ത്രാപവർക്കരിക്കുന്നതിനു വളരെ
സഹായിച്ചിട്ടുണ്ടു്.

ചിത്രരജിൾ 1870 നവമുഖ 5-ാം തീയതി കഴുത്താനഗരത്തിൽ ഇന്ത്യ. പിന്നീട് ഇവന്മേം ഹൻ ഭവാനിപുരത്തിൽ താമസമായപ്പോൾ ചിത്രരജികന ‘ലാബൻമിഷ്യനറി’ സ്കൂളിൽ ചേരുന്ന്. അവി ടൗം 1886-ൽ ചിത്രരജിൾ എൻ്റ്രിഞ്ച് (Entrance) പരീക്ഷ പാസ്സം യി. അതിൽപ്പിനെ പ്രസിദ്ധീയമായി കോളേജിൽ ചേരു 1899-ൽ ബി. എ. ജയിച്ച. പരീക്ഷാവിജയത്തിൽ തനിക്കു യാതൊരു പ്രത്യേകധ്യാനം തയ്യാറാക്കാതെ സിഡ്പിക്കാത്തതിനെക്കരിച്ച് ചിത്രരജിൾ വളരെ നിരായപ്പെട്ടു. ഉടനെ “‘ഇന്ത്യൻ സിവിൽസർവ്വീസ്’ നാ വായിപ്പാൻ വേണ്ടി ഇന്ത്യാഭിലോക പോയി. ചെറുപ്പത്തിൽ ചിത്രരജിൾ കണക്കിൽ സാമത്യം കരവായിരുന്നു. അതിനാൽ സാരിത്യത്തിൽ എത്ര തന്നെ വൈദശ്യമുണ്ടായിട്ടും അദ്ദേഹത്തിനു സർവ്വക ലാഘംലാ പരീക്ഷയിൽ വാറ്റരമാനപടവികളേം അസാധാരണമായ പാണിപിത്യവിജിതകളോന്നെന്തുന്നതിനു അവകാശം സിഡ്പിച്ചില്ല. എന്നിരിക്കിലും പ്രസിദ്ധീയ സിക്കോളേജിൽ ചാർക്കനോഫം ചിത്രരജിൾ തന്റെ നിസർഗ്ഗസിദ്ധമായ സാഹിത്യരസികതപ്രവൃം പ്രസംഗ ചാതുരിയും പ്രഥമരിപ്പീച്ചിയും പിന്നീടുന്ന കൊച്ചു കമാരനായിരിക്കുന്നും ചന്ദാതിമാരേയും നന്നായിക്കളിക്കുന്ന കട്ടികളേയും വിളിച്ചുട്ടി വലിയ പ്രാസംഗികനാരകട ശവും ദവും നാട്യവും മറ്റും അനുകരിച്ചും തനിക്കു പ്രതിത്യും തന്നെ

യുള്ള പ്രസംഗവാസനാശകതിയെ വളരുത്തുവാൻ ചെയ്യു കുറീഡോഡ്യുമാം കാണിക്കിക്കു എത്രയും കൈമളക്കുള്ളേത് കമായിരുന്നു. പ്രസന്ന സുന്ദരത്തുപനായ ചിത്രരംഗങ്ങൾ ഒരു കാലം വിശ്രദിച്ചവും തന്മൂലം ഭക്തരിൽ ഒരുവനും യിത്തീരക്കുമെന്നും താൻറെ ഉപാധ്യായന്മാരും സഹപാ റിക്കിളിം സംസ്കാരിക്കുള്ളൂ പ്രതീക്ഷിച്ചു. ചിത്രരംഗങ്ങനെ സംബന്ധിച്ചുള്ള ഈ പ്രത്യാശ സവിശ്വേഷം സഹായ മായി താനും.

ചിത്രരംഗങ്ങൾ ഇംഗ്ലീഷിൽ ഇന്ത്യൻ സിവിൽ സർവ്വീസ്സിനു പഠിക്കുന്നവോഴാണു് ഡോക്ടർ ഭാദാഭായി നവരോജി ഇന്ത്യയിലെ സകടങ്ങൾ ബ്രീട്ടീഷു് പാർ ലിമേണ്ട് സഭയിൽ നേരിട്ടിയരിപ്പീങ്കണ്ട്രേനും ആവശ്യാർഹമാം പാർല്ലിമെണ്ടിൽ ഒരു മെമ്പറാവേംബ്രത്തിനായി ‘ഫിന്റബറി’യിലെ തിരഞ്ഞെടുപ്പും നിന്നും. ചിത്രരംഗങ്ങൾ പരീക്ഷ അപ്പോരി കഴിഞ്ഞതേതു യുള്ള. ജയഹലം പുരാതായിരുന്നില്ല. ഈ അവസരത്തിൽ ചിത്രരംഗങ്ങൾ സോണാഹന്മായി നവരോജിയെ സാഹായിക്കും ചീല രാഷ്ട്രീയ പ്രസംഗങ്ങൾ നടത്തുകയും ചെയ്തു. ഈ പ്രസംഗങ്ങളിൽ ചീലതിനെ ഇംഗ്ലീഷിലും ഇന്ത്യയിലുള്ളൂ പത്രങ്ങൾ വളരു സൃത്യമായി പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു.

പാശ്ചാത്യ സാഹിത്യത്തിൽ അസംമാന്യമായ വൈദികലിയും വിവ്യാതിയും നേടിക്കൊണ്ട് ഇംഗ്ലീഷിൽ

താമസിക്കുവോർ ചിത്തരജ്ജൻ ഉട്ടപ്പിലും നടപ്പിലും വെള്ളശാത്രെട മാതീബി തന്നെയായിരുന്നു എങ്കിലും എഡയാറ്റരാളിത്തിൽ അദ്ദേഹം ഒരു സാക്ഷാത് ഭാരതീയൻ തന്നെയായിരുന്നു. ഇതിനെ തെളിയിക്കുവാൻ ഒരു കമ പറയാം. 1892-ൽ ചിത്തരജ്ജൻ ഇംഗ്ലീഷിൽ ഉണ്ടായിരുന്നപ്പോൾ പാർലിമെന്റ് മെമ്പരായ ദേശ മുമ്പ് മെക്ക്‌ലീൻ എന്നാൽ സാലും ഒരിക്കൽ പാർലിമെന്റിൽ വെച്ചു ചെയ്ത പ്രസംഗത്തിൽ “ഇന്ത്യയിലെ മുഹമ്മദിയർ നഞ്ചെട അടിമകളാണ്”; ഹിന്ദുക്ക്ലോ, നമ്മളാൽ കരാരെട്ടക്കപ്പെട്ട അടിമകളാണ്,” എന്നും മറ്റൊരു പ്രസ്താവിക്കുയായി. ഈ അപമാനകരമായ വാക്ക് സത്പാലിമാനിയായ ചിത്തരജ്ജൻറെ യുവജ്ഞ യത്തെ തീരുമായി പുണ്ണപ്പെട്ടതാണ്. ഉടനെ താൻ അന്ന ഇംഗ്ലീഷിലുണ്ടായിരുന്ന ഇന്ത്യക്കാരെയെല്ലാം വിഷിച്ചു് ‘എക്സിറാർ ഹാളിൽ ഒരു സഭക്കിടി. മെക്ക്‌ലീൻ സാലും നേരു ധിക്കാരമുണ്ടിനെ കംനമായി ആക്ഷേപിച്ചു് കൊണ്ടു് ഒരു പ്രസംഗം ചെയ്തു. ലഭിപ്പിന്നും മൃദുവനം വല്ലാതെ കേൾബിക്കുയും ലഭിക്കിലെ പ്രധാനപത്രങ്ങൾ കൈല്ലാം ചിത്തരജ്ജൻറെ ഭാഗം ചേന്നു് മെക്ക്‌ലീൻറെ അഭിസ്രായത്തെ വണ്ണിക്കുയും ചെയ്തു. ലഭിക്കിലെ തൊഴിലാളികൾ ചേന്നു് ‘കാരാഡോക്സിൽ’ സ്ക്രൂഡും നേരു അഖ്യാക്ഷതയിൽ ഒരു സഭക്കിടി അതിൽ ഇന്ത്യൻ കാഞ്ഞം കൈക്കരിച്ചു് ഒരുപ്രസംഗം ചെയ്തു. ‘ഇന്ത്യയിലെ പ്രക്ഷാണങ്ങൾ’ എന്ന വിഷയത്തെക്കരിച്ചു ചെയ്തു

വോിക്കോങ്ങ മുസംഗത്തിൽ ചിത്തരജിൻ തന്റെ അപ്പ തിഹതമായ വച്ചോവൈവരിയും സപരാജ്യരേഖയും അതിശക്തിയായി പ്രബർത്തിപ്പിക്കുന്നുണ്ടായി. ആ മഹാ സഭയിൽ വെച്ചു ധീരനായ ദേശവാസുഭാസ് നിംഫം നീണ്ടുനിവാസിനിനും ഇത്തന്നെ പരാഞ്ഞതു്:

“മാനൃശ, ഇന്ത്യയെ ഇംഗ്ലീഷ് വാദിക്കുന്നതു കൊണ്ട് പിടിച്ചടക്കിയതാണ്”, അതിനെ ഇംഗ്ലീഷ് വാദിക്കുന്നതു കൊണ്ട് തന്നെ രക്ഷിക്കും എന്ന പാർലി ഫ്ലിമെണ്ട് സഭാമന്ദിരപത്തിൽവെച്ചു കൂടി കൂനിലധികം അവസാനമായിരുന്നു പ്രസ്താവിച്ചു കാണുന്നതിനെക്കറി ചൂണ്ട് തൊന്ത് പരിത്പരിക്കുന്നതു്! (കുറവ്!) ഇംഗ്ലീഷ് ആ മാതിരി യാതൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല. മാനൃശ, ഈ മഹാസാമ്രാജ്യം ഇംഗ്ലീഷ് വാഴക്കൊണ്ടാവട്ടു, തോക്ക കൊണ്ടാവട്ടു ‘നേടിയതല്ല! ഇംഗ്ലീഷിന്റെ സെസന്റു ശക്തിമുള്ള ഈ വിജയം സമ്പാദിച്ചതു്! ഇംഗ്ലീഷിന്റെ മാർജ്ജാദായാണ്, ഇംഗ്ലീഷിന്റെ നീതിയർക്കുമാണ് ഇന്ത്യയെ വിജയിച്ചതു്!! (ഹസ്താധനം) ഇംഗ്ലീഷിനും അതിനെക്കറിച്ചു് ശരിയാംവണ്ണം അഭിമാനിക്കാം. അല്ലാതെ ഈ വിജയത്തെ കേവലം ഇംഗ്ലീഷിന്റെ വാദിക്കുന്നതു സമർപ്പിച്ചു്, വാദിക്കു തത്തിന്നുയുമാണു് ഇന്ത്യയെ ഭരിക്കേണ്ടതനും വാദിക്കുന്നതു് കേവലം തുടർവ്വം ഒരു ഇംഗ്ലീഷ് ‘കാരനം തീരെ അനുച്ഛവിത്തുമാകുന്നു്’ (കേരളപ്പിനും, കേരളപ്പിനും!) ഈ ആക്ഷേപത്തിന്റെ മലമായി മിസ്റ്റർ തേയമ്പാം

മെക്കുലീൻ മാസ്യചോദിക്കയും പാർപ്പിക്കണം എല്ലാവും മെന്നു
പറ്റാൻ രാജീവക്കയും ചെയ്തു.

ഉത്രക്കാണ്ഡാക്കൈ കൈ കാൽമുണ്ടായി. ഇംഗ്ലീസ്
ഒട്ടിലെ സേപ്റ്റംബർപ്പിതപ്രധാനിയും മാരായ ഭരണാധികാരിക
ഴിട കൊണ്ടാനു തുറക്കകയും, സീവിൽ സ്വീസിനു
ചീതരത്തേം അർഹന്മലയ്ക്കുന്ന തീരമാനിക്കയും പര
സ്വന്മായി പരീക്ഷാവിജയിയായ ഭാസിന്റെ പേരു
പ്രവേഗന്പൂട്ടികയിൽനിന്നു കത്തിക്കളെകയും ചെയ്തു.
മാതൃദമിയുടെ അഭിമാനം രക്ഷിക്കുന്നതിനുവേണ്ടി ചീ
തരത്തേം അഭിമാനം തന്റെ ജീവദശയിൽ ആദ്യമായി ചെയ്തു
ഉദ്യമത്തിനും പ്രതിഫലമായി ലഭിച്ച ഈ അഭിനന്ദ
നീയമങ്ങൾ തൃശ്ശൂരം അമ്പലവാ സമ്മാനം കനാമതായി
എണ്ണപ്പെടുത്താണ്.

ചീതരത്തേം അടുത്ത വെറ്റുക്കാളിലും ഈ
വിവരം അറിവെന്തുപോരാ എത്രമാത്രം വ്യസനാക്രാന്ത
രായെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. വിശ്വഷിച്ചു ഈ തുറ
തന്റെ അപ്പൻ വലതായ കടത്തിൽ മുങ്ഗി ശാഖക്കു
മനഃപ്രക്രിയയെന്തോടെ ഇരുന്ന കാലമായിരുന്നു. ചീതര
രത്തേം ഇംഗ്ലീസിൽ പഠിക്കുവോരാ പാനത്തിന്റെ
ബുദ്ധിമുട്ടുനിമിത്തം കരിക്കൽ രണ്ടാം വെരും ചുട്ട
വെള്ളവും കൈ അപ്പുക്കുവോവും മാത്രം തിനു കഴിച്ചു
ടീക്കണ്ട്. ചുട്ടായാലും ചീതരത്തേം ശവർമ്മ
ഞ്ചിന്റെ കീഴിൽ നല്ല ശവപളം കുട്ടനു കുറോഗം
ലഭിക്കുന്നതു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ദംരിദ്രത്തിൽ കുഷണി

ക്കന്ന കട്ടംബാലികരിക്ക നന്നായിരുന്നു. തുടർത്തെ എറ്റവല്ലിയ നീയമാഭിജനനാധാരം വകീൽപ്പുത്തിയിൽ തെളിഞ്ഞു പേരടക്കമവാൻ ഒട്ട കാലം ക്ഷമയോട്ടക്കിട്ടി സ്വന്തമായിരിക്കാതെ ആക്കം ആവുന്നതല്ലെങ്കിലും ചിത്തരത്ത് ജനാ തല്ലോലം വകീലായിരിക്കയല്ലാതെ ശത്രുവരമെന്ത്? അങ്ങനെ കാലത്തെ പത്രതാപത്രം വയസ്സിൽ സി. ആർ. ഭാസ്¹⁰ വകീൽപ്പുത്തിയിൽ ഇരുന്തി ജീവിതാഭ്യാസം തുടങ്ങി.

ചിത്തരത്ത് ജന സിവിൽ സ്വീസ്സിലെടക്കാതിരുന്നത് നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനു വലുതായ മൃഥമംഗലമുണ്ടാക്കാതെ കഴിയില്ല. കാരണം കരിക്കൽ ഒരാൾ ഒരു ‘സിവിലിയൻ’ ഉദ്ദോഗസ്വന്നായിക്കഴിഞ്ഞാൽ പിന്നെ ആ ഉദ്ദോഗസ്വന്നപാനത്തിന്റെ ഏറ്റവും ഉയർപ്പട വിൽ കയറി നില്ക്കുന്നതിനു തന്റെ സകലാക്കത്തിക്കഴിയും ഉപയോഗപ്പെട്ടത്തി ശ്രമിക്കുന്നതല്ലാതെ സ്വന്തം രാജ്യക്കാരോടൊച്ചക്കു അവക്കെട ഉള്ളർഷ്യത്തിനുതക്കു വന്നും പ്രവൃത്തിക്കൊടുത്തുനും അഭ്യാസം തരപ്പെട്ടുന്നതല്ല. തെവാം ഇത്തന്നെ ചെയ്തു ഭാഗ്യമായി! ഭാവിയിൽ തന്റെ സർവ്വസ്വത്തേയും ഭാരതമാതാവിന്റെ ത്രസ്ത്വാഭത്തിൽ സമർപ്പിക്കവാൻ മാത്രം മനോമാഹാത്മ്യമുള്ള ഒരു ഭാരതമച്ചതുന്നും ആയതുനുംവരെയുള്ള ഗ്രാമപ്രഭാവയല്ലെന്നതിനു തന്നിനിത്തം മാത്രമുള്ള ഫോറമായിവനു.

രണ്ടോം അബ്ദ്യാധം

ജോലിക്കീസ്റ്റിലും വകീൽവനിയിൽ

1893-മാണ്ഡിൽ ചിത്തരത്ത് “ജൻ ഇന്ത്യയിലേക്കു മടങ്ങിവനു” കല്ലേത്താഖാറിൽ ചേർന്നു. ചിത്തരത്ത് “ജനപ്പൂരലെ സാഹിത്യത്തിൽ വാസനയുള്ളവക്കും വകീൽ പ്രവൃത്തിയിൽ അഭിരച്ചി ജനക്കുന്നതു മർദ്ദുമെന്നു്. അബ്ദ്യംപകപുത്തിയായിരുന്ന തനിക്കു് ഇഷ്ടമായതു്. അപ്പുന്നും കടവീട്ടാം പക്ഷു വകീൽപ്പനാികൊണ്ടു സ്ഥാതെ സാധിക്കുമെല്ലെല്ലാം. വിദ്യാഭ്യാസാനന്തരം ഒരാഴുടെ അഭിരച്ചിക്കും ജീവിതേംപ്രേശാത്തിനും യോജിക്കുന്ന ജോലിയെ തിരഞ്ഞെടുക്കുവാൻ എഴുപ്പും സംശയിക്കുകയെന്നതു് വലിയ ഭാഗ്യമാണു്. നിബന്ധനാർക്കും ഇം ഭാഗ്യം അപൂർവ്വമേ സിദ്ധിക്കാംബുള്ളി. അവർക്കു വല്ല വല്ലവും കുടുംബം പിശച്ചുപോരണമെന്നല്ലാതെ,

തമഖിൽ ഒളിഞ്ഞുകീടക്കുന്ന വാസന വികസിപ്പിണ്ട് മെന്നോ പ്രാണ്ടി പ്രകടിപ്പിക്കുന്നുമെന്നോ നിങ്ങളി ചൂൽ നിർവ്വാഹമില്ലാത്ത കാര്യമാണ്. നാനവജീവ ധർമ്മഗതിയെക്കരിച്ചു ഭോധവും നന്ദിസാക്ഷിയുടെ കല്പനയെ ബുദ്ധമാനവും ഉള്ള ഒരാംകു നംബാപൊറ തിക്കാവേണ്ടി മനസ്സിനൊക്കാത്ത ജോലി നേരുക്കേണ്ടി വരുന്നതിനേക്കാരാ ശല്യം വേറിട്ടാനുമില്ല. അതീ നാൽ, ചിത്തരണാംജൻ വകീൽപ്പണി സ്ഥാകരിച്ചതു മനമില്ലാമന്നേസാട്ട് ആയിരുന്നു.

വകീലായി എരാക്കാലം കഴിയുമ്പെന്നു, അപ്പേൻറ കടം മുഖവനം താൻ എററ. എന്നാൽ പുതിയ ബാരി സ്ഥായതുകാണ്ട് പണ്ടത്തിനേൻ്റെ പിരിവു കരവായതിനാൽ അപ്പേൻറ വലുതായ കടം അതു വേഗത്തിൽ വീടുന്നതിനു കഴിന്നതില്ല. അതുകാണ്ട് താനും തന്റെ അപ്പേനാടോപ്പും ഇൻസോഡാവെൻറാക്കേണ്ടിവനു. ഇതു കടക്കാരെ തോണ്ടിക്കൊത്തിനു ചെള്ളതല്ല; നിപുത്തിയില്ലാത്തതിട്ട ചെള്ള ഇം കൃത്യം അദ്ദേഹത്തിനേൻ്റെ മനസ്സിനെ ഏപ്പോഴിം പുണ്ണാക്കിക്കൊണ്ടിരുന്നു. തന്റെ അപ്പേനാടോപ്പും ഇത്തരം ഒരു മാനഹാനിയെ പജകൊള്ളുന്നതിൽ ചിത്തരണാംജൻ പ്രഭർജിപ്പിച്ചു ബുദ്ധ മാനകരമായ പുത്രധർമ്മം അദ്ദേഹത്തിനേൻ്റെ നിസ്തുലമായ ധർമ്മനിഷ്ഠയുടെയും സത്യത്തിനേൻ്റെയും ചുഡിമാനരാഹിത്യത്തിനേൻ്റെയും നിസ്തുലക്കമായ പ്രശ്നങ്ങളമാണ്.

പുതുതായി ഒരു ജോലിയിൽ പ്രവേശിച്ചാൽ ആദ്യ ദശയിൽ അതിഛന്ന് വിജയത്തെക്കരിച്ചു് എത്താർക്കണ്ണ മനസ്സിനു അസ്ഥാനമാറ്റം ഉണ്ടാകുന്നതു് അപൂർവ്വമല്ല. ഇടക്കണ്ണമാറ്റം ആഗാനക്കുന്നതും ഒന്നു മിന്നിച്ചുകാട്ടുന്ന തന്നെ പരിസ്വരപ്രേശനങ്ങൾം മൃദുവൻ അസ്ഥാനകാരമയമായിരിക്കും. മരക്കരീപികാപ്രായത്തിൽ ആഗാനഫും തെള്ളിത്തിള്ളിപ്പൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഭാവിജീവിതം കരകാണാത്ത മെതാനംപോലെ ആളുട്ടാഭ്രത്തുന്നമായിരിക്കും. ഇത്തന്മാ മനസ്സുപാരവയുത്തിനു പുരാമ വലിയ കടങ്ങളും അതുനിമിത്തം സമുദായത്തിൽനിന്നുണ്ടാകുന്ന നേരിട്ടുന്ന മാനം ദൈവം തൃടിച്ചേരുത്തായാൽ ആ മഹാശ്വരന്നും മനസ്സിനംബാവാനിടയ്ക്കു ഭഃസ്മിതി ഏതും ഭയും മാനം. ചിത്തരഞ്ഞിജൻ നന്ന ചെരുപ്പുത്തിൽ ഇൻഡോസാരാവവൻറായറുകൊണ്ടു് അഡാർക്ക വകീൽ പ്രശ്ന തത്തിലും മാറ്റമല്ല, ചൊളുജ്ഞിാവിത്തതിലും ആദ്യ കാലം വലിയ അലട്ടപാറി. ഇങ്ങനെ ഒരു റിഷ്മം നേരിട്ടിരുന്നിപ്പേഖിൽ ചിത്തരഞ്ഞിജൻ ഏതും മുമ്പു തന്നെ രാജ്യകാർണ്ണങ്ങളിൽ പ്രവേശിച്ചു രാജ്ഞിയസന്ദരം തങ്ങളിൽ പങ്കെടുത്തുകയും അസാമാന്യമായ ഫേയാ വിഭരണംകൊണ്ടും ആപരിമിതമായ ഭൗമാലിമാനം കൊണ്ടും നിന്നുംലഭമായ ത്യാഗരാചത്വിക്കുണ്ടും താൻ നേടിയ ദേശിയനേതൃപാദം കുട്ടരെ മുമ്പുതന്നെ നേട്ട കയ്യും ചെയ്യുമായിരുന്ന എന്നതിൽ രണ്ട് പക്ഷമില്ല.

ഭാസിന്റെ സാമാന്യാതീതമായ മുണ്ടപെണ്ണജീവികൾ തദർശി അഭ്യർത്ഥിച്ച് വരുത്തിയിൽ പ്രാഥീസ് ചെയ്യുവാൻ വന്നതോടുള്ള കിത്തനെ സർവ്വത്വം ഗഹിക്കാതെയില്ലെങ്കിലും ആഡിയിൽ കുറൈബന്ധം കുറഞ്ഞാലും തന്റെ ദേഹത്യത കുറച്ചതു കേസുകൾ അഭ്യർത്ഥിക്കിന്നു കിട്ടിയിരുന്നില്ലെങ്കിലും പണ്ടത്തിന്റെ ആവശ്യം കലാരൂലാധരത്തുകൊണ്ട് അഭ്യർത്ഥിച്ചു വരുത്തിയിൽ നല്ല ലാഭമുണ്ടോക്കാവുന്ന ഒരു ഉദാന്താട്ടിലെ കോടതിയിൽപ്പോയി ‘പ്രാഥീസ്’ ഫ്രണ്ടി. എന്തുവെങ്കിട്ടുന്നത്? അക്കാദാം സി. ആർ. ഭാസിനു തന്റെ വീട്ടിലെചെച്ചലവു നിരുത്തിക്കൊടുത്തിന്നുപോലും സമ്പാദ്യമുണ്ടാവാതെ, പലപ്പോഴി ‘ഭാംചാർജും’, കൊച്ചക്കാൻ പണമില്ലാണ്ണയാൽ കോടതിക്കു നടന്ന പോകേണ്ടതായിക്കൂട്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. ഏറ്റനാൽ ഈ മാതിരി അരിഷ്ടങ്ങളുംനും ഭാസിനെ അശേഷം ഭ്രാംഗനാക്കിയില്ലെങ്കിൽ കുഷ്ഠതകൾ വല്ലിക്കുന്നോ ഈ മഹാപുരുഷനു ഉത്സാഹവും പ്രജനയം വർഖിച്ചുവന്നതല്ലാതെ അശേഷം കുറഞ്ഞ പോയില്ല. അദ്ദേഹ കംപനിക്കും ശ്രദ്ധയും കുറഞ്ഞുനും നിന്നും നായകൻ അച്ചിരേണ്ട വകീലനാജുടെ ഇടയിൽ പുജ്യനാം പ്രധാനിയുമായിത്തിന്നു. മഹാപുരുഷ നാജുടെ പ്രതിഭാവിരുത്തുമുണ്ടാം ഏറ്റവും കുറഞ്ഞുകിട്ടുന്ന എന്നവരില്ലെങ്കിൽ ആളുക്കു ചാഞ്ചനതിനു തക്ക കായ കരവസരം കിട്ടാതെ കഴിയില്ലെങ്കിൽ അദ്ദേഹ തന്റെ വകീൽപ്പുരുത്തിയിലുള്ള അസാമാന്യമായ വാസനാ

വിശ്വാസം വെളിപ്പേട്ടതുവാൻ ഒരിക്കൽ ഒരവസരം ചീതതരഞ്ഞിന്നു സിഖിച്ചു.

1907—1908 ഈ കൊല്ലുങ്ങൾ ബഹാളത്തിന്റെ ചരിത്രത്തിന് പ്രത്യേകം ഓർമ്മവുക്കേണ്ടതാണ്⁹. ഒരു പുതിയ ഉണർവ്വ ബഹാളത്തിൽ എവിടെ നിന്നോ വന്നിരண്ടി. അതു ബഹാളരാജും മൃദുവനാം കൊട്ടം കാരഡപോലെ സാമ്പരിച്ചു. ഈ ഉണർവ്വ¹⁰ ബഹാള ത്തിന്റെ സകലമുകളിലും മുലയിലും വ്യാപിച്ചു. വിഭൂ ചുക്തിയുടെ ഗതിവേഗത്തിൽ അതു¹¹ ബഹാളരാജു ത്തിന്റെ ഒരും മുതൽ അങ്ങേൽ അററംവരെ പാശ്ചാ പോയി.; ഭാരതീയസമൂഡായതെത്തു അണേക്കുൽഷാന്തര ഔദ്ധായി ബാധിച്ച ശാശ്വതസ്ഥാപ്തിയിൽനിന്നു ഉണർത്തി. കർസൻപ്രഭവിന്റെ ധിക്കാരവും മായ സാംഖ്യ പ്രവൃത്തികൾ ബഹാളിക്കുള്ള നോഡി ഇളക്കിവിട്ടു. ജനങ്ങളെല്ലാം കണ്ണതുറന്നു¹² തങ്ങളിടെ ചുവേംസ്യായെ കണ്ണറിത്തു. ബഹാളരാജും മൃദുവനാം ഒത്തോക്കമിട്ടു കൈകോത്തപിടിച്ചു¹³ ഒരു വലുതായ രാഷ്ട്രീയസംരംഭ ത്തിനായിക്കൂടുകുട്ടിയിരണ്ടി. ജനങ്ങളും ഏകുകക്ക്രോന്മ ചെയ്ത പ്രതിഭേദങ്ങൾ അശ്വാമാക്കിയുംകൊണ്ടു¹⁴ എത്രോ ഒരു ഭംഗിയുള്ളത്തിന് കർസൻ പ്രഭ ബഹാളം വിഭജിക്കാൻ ഉത്തരവിട്ടു. ഇതാണോ, ബഹാളത്തിലെ ഇളം പുതിയ പ്രക്ഷാഭത്തിനെല്ലാം ഒഹരുവായതു¹⁵!! ഇതിനെ ഇടന്നുകൊണ്ടു¹⁶ ഇംഗ്ലീഷ്¹⁷കാരോടു എത്രിക്കണമെന്നായും

വാഴി അവിടെ ജനിച്ചു. ഇംഗ്ലീഷ്‌കാൽക്കറ്റ സകലതി നോട്ടം കുറിപ്പായ ഏവരപ്പു്, ഇംഗ്ലീഷ് സന്ദർഭായ നോട്ടോടൊക്കെ ഒരു പുസ്തകം, അവത്രെ കൂടുവാടത്തിനോടും കൈശ്വരലഭ്യാടും വല്ലതായ പക, അവാരെ സംബന്ധിച്ച സകലതിനോടും വിരോധം; ഇത്തന്നെയുള്ള ഒരു മനോഭാവം ബഹാളികളുടെ ഇടയിൽ മുഴുവനം പഠനം. ബഹാളിയും തന്ത്രിൽ അല്പകാലമായി വേത്തുനി വന്ന പാശ്വാ തൃപതിപ്പിള്ളാരമ്പട്ടിക്കു പാടെ പാരിപ്പൂരിയണമെന്നു തവിച്ചാം അവത്രെ ഇടയിലെങ്കും വ്യാപിച്ചു. ചൊള്ളഞ്ചീവിതരൈതിക്കാണ്ണ ഗണ്യമായ മാറ്റം സംഭവിച്ചു. പട്ടിത്താൻ പരിപ്പാരക്കുമും അതേം കൂടുതലും അവിടെ അനുമതിച്ചു. രാഷ്ട്രീയ നഭോമണ്ഡലം പ്രചാശ മാത്രതാത്തമാം കൊണ്ടെന്നഫോലെ ഇങ്കുടണ്ണുവായി. സപ്രാജ്ഞമന്നാം ദേശീയവിദ്യാഭ്യാസമന്നാം സപ്രദേശിയെന്നാം വിദേശീയവാറിപ്പുരണമന്നുള്ളിട്ടുണ്ട് നാശം നാടെന്തും മുഴങ്ങിത്തുടങ്ങി.

അധികാരിക്കുന്നവരുടെ നാമത്തായ ബ്രിട്ടീഷ് ടവർ ഓഫണ്ടു് മൾട്ടിനസ്യപ്രയോഗത്തിനും മുതിൻ. 1908 മെയ് 3-ാം ഒന്തും പ്രശാന്തമായ ഒരു രാത്രിയിൽ ബഹാളിത്തിലെ പ്രസിദ്ധ നേതാവാം ശ്രീമാൻ അര വിദ്യോഗിനെയും അദ്ദേഹത്താടക്കപ്പും വീശ്വാസാ രായ ചീല ബഹാളി യുവാക്കാരെയും ദവരമ്പണ്ഡിതനു മുകളിലെ ഒരു ക്ഷവാൻ ഒരു മുഖ്യാദ്യോചനയോഗം നടത്തിയെ

നീളം കരിത്തിനേൽ അറസ്റ്റെച്ചയ്ക്ക്. പോലീസുകാർ കേസ് തെളിയിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ എല്ലാലക്ഷ്യങ്ങളും ഒക്കെയിരിക്കാ. ഈ എട്ടത്തിലാണ് ദൈവം നിയോഗിക്കുന്നത് അരവിന്മുഖാവിന്റെ മരദ പ്രതികളുടെയും ഭാഗം വക്കീലായിനിനാ റാബിക്ക നാതിനാ ചീത്തരബാംജനാ സംഗതി വന്നതു്. കേസ് ഒക്കെ കൊല്ലുത്തിലധികം നിഃഖേനിനാ. ദീർഘകാലം നിച്ചരിനാ പ്രമാഡമംഗല ഈ കേസ് നടത്തിയതുകൊണ്ട് ചീത്തരബാംജനാ വലിയ ധനവാഴ്ചമാണ് ഉണ്ടായതു്. ഏകുംഭം ഈ പ്രസിദ്ധമായ ഗ്രഡാലോചനസംഘ കേസ് ചീത്തരബാംജന കല്പിതരാ ഹൈക്കോടതി ബാറിനേൻ മുന്നാറിയിലേക്കെതിരാണ്ടാവന. ആരു മാസക്കാലം ഈ കേസിനാവേണ്ടിശാദ്ദേഹം അജപ്പാനി ചീഞ്ഞനാ. ഈ ആരുമാസം വീട്ടിലെ ചെലവു നടത്തു വാൻ പണം ചീത്തരബാംജൻ കടം വാങ്ങേണ്ടിവനാ. അരവിന്മുഖാവിനേൻ കേസ് വിട്ടപോയിരും ചീത്തരബാംജൻറെ പേരു ചെട്ടുനാ പൊന്തി. അതിൽപ്പിനെ ഡാക്കാ ഡാക്കാ ഗ്രഡാലോചനയോഗംകുറപ്പിൽ അദ്ദേഹം യാത്രയെ മീസും വാങ്ങാതെ പ്രതിഭാഗം കേസുനടത്തി. ആ വലിയ കേസ് ജിയിച്ചു. പിന്നെ വക്കാളവിഭാഗമേസ്സുിൽ പ്രതികളുടെ ഭാഗംനിനാ വിജയം നേടി ചീത്തരബാംജൻ തന്നെ രാജ്യത്തിനേൻ ശാശ്വതമായ കൃതാന്തത സമ്പാദിച്ചു. ഈ ഉത്തമകൃത്യ ദാഡിക്കല്ലോ പ്രതിഫലം ദൈവത്തിൽനിന്ന് അദ്ദേഹ

തതിനു ഉടനെ സിദ്ധിച്ചു. റബ്ബാംപ്രാവശ്യം കല്പിത്തോ വിൽ വന്ന പ്രാക്കിസ് തുടങ്ങിയതോടുള്ളിട ഭാസിനു കീത്തിയും ധനവും ശ്രദ്ധയും ഉത്തരോത്തരം വല്ലിക്ക യായി.

നാശക നായകൻ സംഗതിവഹാർ ഇൻസോർ വൻറോ എടുക്കേണ്ടിവന്ന എക്കിലും ആയതു കരിക്കലും കടക്കാരെ തൊല്പിക്കണമെന്നുള്ള ഭവ്യിച്ചാരതേംടുള്ളി ചെയ്തല്ലായിരുന്നു. ജനങ്ങളുടെ കംഖ്യതയും ഭാരിദ്രവും പരിഹരിക്കുന്നതിനായി തനിക്കുള്ള സ്വീ സന്ദേശവും ചെലവഴിക്കാൻ മടക്കാത്ത ഒരു ധർമ്മബുദ്ധിയുടെ പേരിൽ കരാളം അന്നദനെ നീചമായ ഒരു കുറം ചുമ ത്രകയണ്ണായിട്ടില്ല. തനിക്കു പണ്ടത്തിന്റെ വരവു വർദ്ധിച്ചവന്നതോടുള്ളി തന്റെയും അട്ടുന്തോയും പേരിൽ നില്ക്കുന്ന കടവും കറവും തീർക്കവാൻ അദ്ദേഹം ആരംഭിച്ചു. അട്ടുന്തോ കടങ്ങൾ ചിത്തരഞ്ഞിലാസ് ഒരു ചൈപ്പേലും ബാക്കിവെക്കാതെ നീഘ്നശം വീട്ടി തതീത്ര. ഇതു നാട്ടുകാക്കം ജൂഡിമംകം കന്നപോലെ അത്രവും പുതുമയമായിരുന്നു. ഇത്തരം സത്യവും മഞ്ഞം ദയംകൊണ്ടാണ് ചിത്തരഞ്ഞിലാ തന്റെ നാട്ടുകാക്കം ആകർഷണായിത്തീന്ത്രിത്തീത്ര.

അവരിന്ദരാവാഹിന്റെ കേസു ജയിച്ച മതക്കു വൈദിക്കാടത്തിയിലും ഉംനാട്ടിലെ കൊടതികളിലും വലിയ കേസുകൾ ധാരാളം അദ്ദേഹത്തിനു കിട്ടിവന്നു.

അനന്നമുതൽ ഒരു വാലിയ കേസ്സാബനാക്കിൽ ചിത്രരംജൻ ഒരു ഭാഗത്തുണ്ടായിരിക്കുക എന്ന പതിവായി. ദിവസ തേതുക്കെ ആയിരാ ഉട്ടപ്പുകയും മറ്റൊ ഫൈസ്സായി; ഭാസ് വലിയ നീയമജ്ഞനും വിഭജനമാബന്നുള്ള പേരു് വൈക്കാളിയുള്ളതിനു പുറമെയും കെട്ടുള്ളതും. ഡുമരോൾ രാജാവിന്റെ കേസ്സിൽ അധിക്കരിച്ചുടെ ഭാഗം വാഡിച്ചുതു് ഭാസ് ആയിരുന്നു. മദ്യസംശ്ലാനത്തിലെ ‘ഹോംഡർ സിക്രട്ടറി’യായ മീസ്സർ വാസിയാണു് എടുമാസം കാരി നത്തുവു രീഖിഷ വിധിച്ചുപുറാം ഭേദവസ്ഥവാണു് നാഗപ്പുരിൽ പോയി വാഡിച്ചു അങ്കേഹത്തെ വീണ്ടുകൊണ്ടു വന്നതു്. അങ്ങനെ സി. ആർ ഭാസിന്റെ പേരു് നാഗപുരിയിലും പാനു. വാസിയായെ വിച്ചവിച്ച ശ്രേഷ്ഠം സ്പരാജു് എന്ന വിഷയത്തുക്കരിച്ചു് നാഗപ്പുരിൽ അങ്കേഹം ഒരു പ്രസാദം ഏഴ്. കേസ്സിൽ അങ്കേഹം ഒരു കാളും വാങ്ങിയിരുന്നില്ലെന്നമാത്രമല്ല അവിടുത്തെ ഹോംഡർ റംഗണ്ടിൽ ഒരു വാലിയ സംഖ്യ സംഭാവന ചെയ്യുമുണ്ടായി. നാഗപുരത്തിലെ പേരു നൂൽ ഇങ്കേഹത്തിനു ഇം അവസരത്തിൽ വെള്ളിത്തക്കിടിൽ ഒരു മംഗളചാത്രം സമപ്പിച്ചു. ഇംകേസ്സ് കഴിഞ്ഞതു് കാരെ മാസമ്പരിക്കു ശ്രേഷ്ഠം, ഭേദവീയപ്രവൃത്തത്തിലെ പെട്ടിക്കുത്തിനതിനാൽ ഇന്ത്യൻരക്ഷാനിയമല്ലകാരം കുറഞ്ഞ സ്ഥാപിക്കുന്നുട്ട് ഡോക്കിൽ മീററിയയും തുട്ടരേ യും വിട്ടവിച്ചുകൊണ്ടു പോരുന്നതിനു ഭാസ് റംഗണ്ടി ലോകപോയി. ഇം കേസ്സിൽ അങ്കേഹം കോടതിയോടു

ഒന്തിട്ടും ആക്കിന്നും നിയമ വിത്തുല്പനകൾക്കും വാദികൾക്കും ചെള്ളതും അവക്കിനും അല്ലോ കഴിത്തപ്പേരുളം സാമ്പത്തികവിദ്യാ വ്യാസനങ്ങളും ഭാസ്സും ഹാജരായതും. ഈ കേസ്സും സക്കാർ ബാത്തവസ്തുക്കിൽ ഇടത്തിനു ചെറുപ്പുകൊരായ പ്രതികരിക്കുന്ന സ്ഥലങ്ങൾക്കും നിമിത്തം അവരെ താമസിപ്പിച്ച എടപ്പും നിന്നു രാട്ടിപ്പോങ്കിളിത്തു എന്ന ഒളിതാണ്. ഈ നിയമപ്രകാരം വല്ലതായ ഒരു കുറാ മായിതനും കുറാ കുറക്കം വിട്ടപോയി. ഈ കേസ്സും നോന്നും ഫീസുവാങ്ങിയിതനാിപ്പേക്കിലും ഭാസ് കഴിയുന്നതു ശ്രദ്ധിച്ചിരിക്കുന്നതാണ്. ഭാസ് ഒരു കഴിത്താൽ കേസ്സും ആ ഭാഗത്തും തന്നീ ക്ഷേമത്തിലും മലാിക്കുർഖനരത്തെക്കും അദ്ദേഹം ധാരാത്താം മിണ്ഡാതെ ധ്യാനാധിത്യം സന്ദര്ഭം ദോഹിതയെപ്പോലെ കേസ്സിനെക്കരിച്ചു ശാശ്വതാചാന ചെയ്തു കൊണ്ടിരിക്കും.

ഭാസിനു കേസ്സും പാരിക്കാൻ സമയമണ്ണാകയില്ലെങ്കിലും പിന്നു കേസ്സും എല്ലായില്ല. എറാ കേസ്സും തന്നെ ന്യായമായി പഠിക്കാൻ കഴിത്തിപ്പേക്കിൽ മീസും മടക്കിക്കൊടുക്കും. ഈ മാതിരി മഞ്ഞാഭനിമിത്തം ഭാസിനെ തന്നും കുമ്പിക്കരിക്കും ഒരു പ്രത്യേക വിശപാസവും വാചകമാനവുമായിരുന്നു. സാധാരണമാണ് നോന്നും കരിക്കും മീസും വാങ്ങകയില്ല. നിയമവൈദികരുടെ സത്യമഞ്ഞാഭനിമിത്തമാണും വാക്കാം.

ഈത്തിലെ അമർത്ഥവാദിസംഘത്തിന്റെ തലവന്മാർ അറിയപ്പെട്ടുപോന്ന ഭാസിക്കെ ‘മുഖിപ്പുന്ന് ബോധും ഫേസ്’ നടത്താന്തരിക്കുന്ന ഗവർണ്ണമെണ്ടു തുടി എല്ലിക്കു വാൻ കാരണം, ഈ ഫേസിൽ ഗവൺമെണ്ടുഭാഗം നില്ക്കു വാൻ സി. ആർ. ഭാസ്’ ആദിയിൽ കമറമടിച്ചു. തന്റെ രാജ്യത്തിനു വിരോധമായി ദിന്ധൂതത മഹിഷാക്ഷി തന്നു അനബദ്ധിക്കുന്ന ല്രക്കാരു ഫേസ്’നടത്തുന്നതായുള്ളൂമാബാനീൽ മാത്രമേ ഫേസ്’ എല്ലാക്കയുള്ളൂ എന്ന താൻ ഗവർണ്ണമാഡിക്കുന്ന ആദിയിൽത്തന്നു അഭിയിച്ചു തന്നു. അങ്ങനെ മുൻതുടി കരാറ ചെല്ലുംശേഷിമേ അഥാൾ ഫേസ്’ നടത്തൽ എറവുള്ളൂ. ഈ രാജ്യത്താം കഴിത്തുവെങ്ങിലും ഫേസ്’ വാദപീടിപ്പു എന്നറിഞ്ഞതു തന്നു പ്രതിഭാഗിക്കും വന്നു അധികലക്ഷണം ഉറപ്പിക്കയുടെ ഒരു ചെക്കേഴ്ചയി ഭാസിന്റെ മേരപ്പറിതു വെച്ചു’ തന്നെന്നു ഭാഗം വകീലിബാബാമഹാശ ഹാലിൽ വീണപോശിച്ചു. ‘ഭാൻ ഗവർണ്ണമാഡിനു വാക്കു ഏകാട്ട തന്നെപ്പായുള്ളക്കാണ്ടു’ ന്യായത്തിനു ഭാൻ ആ ഭാഗം ഫേസ്’ നടത്തുവാൻ കടപ്പെട്ടുപോയി’ എന്ന പാതയും അദ്ദേഹം അവാര തിരിച്ചയച്ചു. അവർ നിരാഗപ്പെട്ടു മടങ്ങുവാനെവെങ്കിലും ചിത്തരംഭിജന്നുവെന്നു വാദത്തു രക്ഷാനിഷ്ടുവായക്കരിച്ചു’ ആ ധനാഗ്രഹികളായ കച്ചവടക്കാർ വിസ്താരിക്കയും സന്തോഷിക്കയും ചെയ്തു. ചിത്തരംഭിജന്നുവെന്നു തന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ എവിടെയും

യീരത്തും സഹാത്രക്കുവും പ്രദർശിപ്പിച്ചിരുന്നു. ‘അനാ കാളി’യിൽ ഒരു കേസിൽ താറിട്ടുതെന്തു മജിസ്റ്റ്രേറ്റായ ‘സാർഡിൻ’ സാജ്ജു് ഗവർണ്ണേംഡ്റിനാഗം സാക്ഷിയായി വന്നിരുന്നു. പ്രതിഭാഗം വകീലും ഭാസ് ആയിരുന്നു. സുക്ഷ്മാഖരപ്രശാന്തവിച്ചക്കാമായ ചോദ്യങ്ങൾക്കു ഉത്തരംമുട്ടുകയാൽ ഒട്ടകം സാജ്ജു് മുഖ്യിപ്പിച്ചു, നീറ്റാസ്പര തതിൽ ‘ബുംബു’ എന്നു പറിത്തരഞ്ഞെന്ന സംഭവാധന ചെല്ലുംണായി. ഉടനെ പ്രിത്തരഞ്ഞെൻ “ഹോ! മിസ്റ്റർ. സാർഡിൻ! കയ്യും കൈക്കു മുട്ടിൽനിഃ്ഫലമാണ് നിങ്ങളെല്ലാം മാറ്റാമവിച്ചാരിച്ചും” അവിടെ ഇരിക്കവാൻ അനുവദിച്ചതെന്നു നിങ്ങൾക്കു അണിയാമല്ലോ. ഈ മാറ്റാമ മറവള്ളുവരോടു ഇണ്ടും മാണിക്കുവാൻ നിങ്ങ ഷോട്ട് വിട്ടപോകാതിരിക്കണാമെന്നു് എന്നു ആഗ്രഹിക്കുന്നു്” എന്നു പറഞ്ഞു. ഭാസിനു തന്നു ഒരാൾ അപകാനിച്ചാൽ അതു അന്തേഷ്ടാം സാറിക്കയില്ല. കോടതിയിൽനിന്നു തന്നെ ജീവ്യമാർ വല്ലതും അന്ത്യായം പ്രവത്തിച്ചാൽ അതിനെന്ന അഥാരാ സബൈയൽം എതിരുന്ന വാദിക്കും; എന്നിട്ടും വിവ്രതിയിലായിപ്പെട്ടിൽ തൻ ക്ഷണം ഇരുന്നിപ്പുറാനുകളും, അന്തേനുണ്ടാനു് ഡക്കാ യിലെ മുഡാഭലാപനയോഗങ്ങേബുിൽ ജീവ്യി ന്ത്യായം പ്രവത്തിക്കാൻ മുട്ടാക്കയിപ്പുനു കണ്ണടപ്പിരി ഭാസ് ശീച്ചിരുന്നിപ്പുറാനു്.

വകീലുവുത്തിക്കാണ്ട് പ്രിത്തരഞ്ഞെൻ ഒരു പട്ടിപ്പണം സന്ധാരിച്ചു. അവസാനത്തെ രണ്ട് മുന്നക്കാലം

അംഗ്രേഷത്തിനു മാസത്തിൽ അവധിയിലോ ഇവളുടെ കണ്ണുകൾ വരവുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്ത്യയിൽ ഇതിൽക്കൊഴിഞ്ഞ് ഇങ്ങനെ ഒരു വകീലിനും പണം കീട്ടിയിരുന്നില്ലെന്നും പലജോഡ്യും അഭിപ്രായം. അധികാരി മറ്റു കാമ്പ്യങ്ങളിലോനും ശ്രദ്ധവും കാരിക്കാത്തിരുന്നു. അംഗ്രേഷിലും പ്രവർത്തിയിൽ മനസ്സിലും വകീലും പ്രവർത്തി ചെയ്യാൻ മനസ്സിലും വെച്ചു മുഖിച്ചെന്നും ഇതിനു പ്രാഥികരിക്കുന്നു. അംഗ്രേഷിലും പ്രവർത്തിയിൽ വകീലും മുൻകൊണ്ടുകൊണ്ടു മിക്കതും പണം വാങ്ങാതെ വരുന്നു. പ്രാഥികരിക്കുന്ന അംഗ്രേഷിലും വകീലും പ്രവർത്തിയിൽ വലിയ നിബന്ധം സഹിച്ചുകൊണ്ടും മുന്നമാണും പ്രവർത്തിയെ കൂത്തു. ഇതു വലിയ പണസ്വന്നായുള്ളതു വകീലും പ്രവർത്തിയാണും സി.എൻ.ഡാസ് മാത്രമില്ലെങ്കിൽ വിളി ഫോറേറ്റും മുൻപുണ്ടായിരിക്കുന്നതും. ഇങ്ങനെ നാനാക്കമുകളും കൊണ്ടു നിരിഞ്ഞതും അരരിശ്ശേത്രയിൽനിന്നും ഉയൻതും, മന്ത്രത്വായ സത്യസ്വന്നത്വക്കാണ്ടു പ്രത്യേകം ശോഭിക്കുന്നതുമാണും ദേശബന്ധുംസിന്റെ വകീലും പ്രവർത്തിയെങ്കിൽ നിന്നും ചരിത്രം.

മുന്നാം അല്പം മാത്രം

പ്രാഞ്ചമജ്ജന്നർ ഭാഷാഭീമംഗം

ചിത്തരാജിന്റെ തന്റെ അനുഭൂതിയാണെന്നപ്പെട്ടു
തഥ്വിനാം പ്രസംഗചൊല്ലരിക്കും നിയമവിചക്ഷണതക്കും
സത്യസന്ധാരകും ദേശാഭിമാനത്തിനുമല്ലോ പുരാത
ക്കു വിശ്വേഷിവിധിയിൽപ്പായിരുന്നു. അദ്ദേഹം തന്റെ
മാതൃഭാഷയായ ബഹാളിയിൽ അതിവിഭാഗങ്ങൾ ഒരു
ക്കൂട്ടായി പ്രാഞ്ചമജ്ജന്നർ അനുഭൂതിയിൽ അനുഭബന്നു
കേട്ടാൽ വാഹാളികരാക്കു ഒരു വാഹനമാനം വേരെ തന്നെ
യാണ്. കവിതകാണ്ഡാണ് സി. ആർ. ഭാസ് വാഹാളി
തതിൽ അല്പമായി കീർത്തിയും ജനരജ്ജനയും സവാലി
ചുത്തു. രാജ്യകാഞ്ചക്കാനത്തിൽ കാലുനിവാശനാതിനാം
കുറുവായിരത്തൊന്തു നമ്മുടെ നായകൻ സാഹി
ത്യക്കൈരിയിൽ നന്നായി കച്ചുകളും കുറുക്കൈരിയിൽ ഒരു വദ്ധം
പ്രയററിതോ പോതുന്ന അല്പസിയാണെന്നു കാണിക്കു

കൈക്കണ്ണട്ട് സമതിപ്പിച്ച കഴിത്തിനെ. ഏകദേശം കിളിപ്പാട്ടരീതിയിൽ “മലക്” എന്നപേരായി ഒരു കാവ്യം 1895-ൽ അദ്ദേഹം പരസ്യപ്പെട്ടതുകയുണ്ടായി. ഒരു സപ്തത്രാരീതിയിൽ എഴുതിയ ഈ കൃതി വൈജ്ഞാനിക്കാഡമിയിലെ അധിനാതനസാഹിത്യത്തിൽ ഒരു നൂതനപ്രധാനമായതുകൊട്ട് മാത്രാഖിക്ക ഗണ്യമായ സവാദ്യമായെന്നു മാത്രമല്ല, സാഹിത്യലോകത്തിന്റെ ബഹുമാനം പ്രമാണപ്രവർത്തനത്തിൽതന്നെ സവാദിക്ഷേപനത്തിനു എഴുപ്പമാർഹമായം തീന്. എന്നാൽ ഈ കാവ്യത്തിൽ എത്താണ്ടാങ്ങാതാംഗത്വം ലേശം നാസ്തികവാദപ്രകടനമണ്ണായി എന്നുംതസംഗതിക്കും സപ്തത്രംഗംഭീരാശയനായ ദേശവാസിവിന്റെ നേരെ പണ്ണിത ശിവനാമാശ്രീപ്രഭത്തികളായ ഒരു കൂട്ടം ബുഹസമാജങ്ങൾ വിരോധമണ്ണായി. അതുനിമിത്തം 1897-ൽ ചിത്രരാജജിന്റെ വിവാഹത്തിനു അവർ ചേന്തിപ്പിച്ചു. അതിൽചിത്രരാജജിനു അദ്ദേഹം മുന്നുനാലു കാവ്യ തന്ത്രം എഴുതുകയുണ്ടായി. അവയിൽവെച്ചു “കുവിൽപ്പസ്ഥപ്പെട്ടതുകയിൽ ‘സാഗരസംഗരീത’ മെന്ന കാവ്യമാണു പ്രാംഗസ്വാനാർഹം. ആലൂതെന്ന മുന്നു കൃതികളുടെ പ്രധാനപ്രതിപാദനങ്ങിഷ്ടയം ബഹുപാദത്തിൽ പണ്ണേ മുഖ്യമായ വൈജ്ഞാനിക്കാഡമിയാണും. നവാംനവാദാളം ഉള്ളവവിശ്വാസത്തുകൊണ്ട് വില്പനാത്തിക്കന്നു ഈ കാവ്യചത്രപ്പാഠ്യങ്ങൾ വൈജ്ഞാനിക്കാഡമിയാണും ശാസ്ത്രമാര്യം അതിൽ ഭാസ് പ്രസാധനം ചെയ്തു

നുതനപ്രസ്ഥാനം അദ്ദേഹിത്തിന്റെ കീൽത്തിസ്തുംഭമായും തീന്നിരീക്ഷയാണ്. ആധാരസ്ഥാന്യംകൊണ്ടും രീതി സാരള്യംകൊണ്ടും വൈക്കാളിരാജ്യം മൃദുവനം ആദരി ക്രമപ്രവർത്തന ഇം കവനങ്ങളിലെ ചീല ഭാഗ തുംബ ഭക്തിരിസ്ത്യാതകത്പരകാണ്ട് പിതാമഹ നായ ഇഗര്ക്കാണ്യംഡാസിന്റെ ഭജനകൃതിക്കളേയോ അമ്മവാ രവീന്നുനാമടാഗോറിന്റെ ഗീതാഞ്ജി ലിയേഡോ അതിശയിക്കേതുകത്തോണ്. വൈപ്പണി ഡാന്തനേതയും ഭാഷാബന്ധലിയേയും സംസ്കരിക്കുന്ന തിനായി “നാരാധിണി” എന്ന പ്രേരണക്രൂട്ടി ഭാസ് ഒരു മാസിക നടത്തിയിരുന്നു. ഇം മാസികയുണ്ടായി സാഹിത്യസാമ്രാജ്യത്തിൽ ദേശവാസുഭാസം” മെയ്ലു വിലു ഫേറിയ പരിഗ്രമങ്ങളുടെ അഭിനവനസ്വചകമായി 1915-ൽ വാസ്പ്പൂരിൽവെച്ചുകൂട്ടിയ ഭാഷാപോസ്റ്റിനീ സഭയുടെ വാർഷികഫയാഗാവസ്തത്തിൽ ആദ്യക്ഷം റഹിക്കവാൻ ദേശവാസു തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. പിന്ന തെത്തുക്കാലും ഡക്യൂറിൽവെച്ചു കൂട്ടിയ വർഷാന്തരയോ ഗതത്തിൽ അദ്ദേഹം ആ സഭയുടെ സപീകാരസം ഘാല്യക്ഷമനായിരുന്നു. ‘നാരാധിണി’നിൽ അദ്ദേഹം വൈക്കാളിഭാഷയിലെ പ്രാചീന കവിക്കളുടെ കൂടു എഴുതിയ ലോനപ്പരവരകൾ വൈപ്പണിവശാല്ല സിഖാന്താജൈക്കരിച്ചു അദ്ദേഹത്തിനുള്ള അഗാധ മായ ശരിവിനെ നല്കപ്പാലെ വെളിപ്പെട്ടതുനണ്ട്. ചീതാരജാൻഡാരാജ്യാദിമാനം മതലായ മരനാഖുബി

മഹിമയെ ശരീരംവെള്ളം ഗ്രാറിക്കണംമക്കാിൽ അഞ്ചേരി
തതിനെൻ്റെ കവിത വായിക്കേതെന്ന വേദനം. ദിശേഷി
ച്ചു നമ്മുടെ നായകനെൻ്റെ ജീവിതാദർശം തന്നെ
പ്രായേണ വൈകാളിത്തിലെ പുരാതനവൈജ്ഞാവകവികൾ
മുസുതന്നെ കൊത്തിയുണ്ടാക്കി ഭാഷാഗാന്ധു ഭാഡാര
തതിൽ സൂക്ഷിച്ചിരുത്തുന്ന കരവിൽ വാതംത്തട്ടു പാശ്വാ
ത്യപരിജ്ഞാരഹ്യാണാണ വെച്ചു് എന്തെത്തട്ടില്ലെന്നു
തായിരുന്നവെന്നാക്കി ഇവിടെ പ്രാസാവിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

നാലാം അഭ്യർത്ഥം

പിതൃരജന്മനം വീട്ടിലെ സന്ധ്യാംയം

ചെറുപ്പത്തിലെ സഹവാസമാണ് ഒരു മന്ത്രം നന്നാക്കണാതും ചീത്തയംക്കണാതും. ഒരാഴ്ചെടുപ്പാവം മിക്കവാറും അഞ്ചാരം വളർന്നവനു വീട്ടിലെ സന്ധ്യാംയത്തിനാനുസരിച്ചിരിക്കും. ഒരു മാതൃകാമാതാ വിനാൽ വളർത്തുപ്പട്ടവനു ദേശവാസി തന്റെ രാജ്യത്തെ മാതൃനിഘ്നിനാനുമായി ഭൂപരിച്ചു. അമ്മയെ കരിച്ചു കാർത്ത്രക്കഴിത്താൽ ചീത്തരജന്മൻ അഞ്ഞുപൂർണ്ണാക്കിയാകും; തങ്കും സ്വന്നാജ്യത്തിനാവേണ്ടി കാശ്തകരി സഹിക്കവാൻ ശ്രദ്ധി വർദ്ധിക്കും. ചീത്തരജന്മൻ മാതാവിനെപ്പുറാലെ ധന്വിധിയാനാവോയം തിക്കണ്ടതിട്ടും ഒരു മാതാപാത്രായിരുന്നു. അവരെപ്പുറാലെ ലൈവലകരിയും സഹന്നരെകരിയും

രാക്കത്ത് ഉണ്ടാവാളുത്തറിലാ മാനൃമഹിഷാഖയാക
രഹിൽ അങ്ഗാം ഭർബ്ലേമായിരുന്നു. ഭവനമോഹൻസ്കിടം
പിടിച്ചു വീടിലാ ചെലവു നടത്തുന്നതിനു ശത്രീകെട്ട്
വീചപാനിചെയ്യുന്നതിനു ഒരു വലിയ രോലംകാരനെ
വെക്കാനും തുടടി നിരുത്തിയില്ലാതായ അലും ആമു
തബൾറ സപ്രാഥം ഏകകൊണ്ട് കേഷണം പാകം ചെയ്യ,
വസ്ത്രം തിരുന്നുക, പാത്രം റോക്കൈ ഇത്യാണി മുഹമ്മദ്‌വേലാ
കൾ ചെയ്യുകയും ഇടക്ക കേഷണമില്ലായ്ക്കും ഉപവസി
കയുംതുടി ചെയ്യുന്നതായി വന്നിട്ടണ്ട്. ഇതോക്കൈ
യായിട്ടും ആ മഹതിക്കു ഒരു സണ്ടോഷക്കരവും ഉണ്ടാ
യിരുന്നില്ല. അവയുടെ ഒഴംഗാം്യും ദേഹം അട്ടത്ത
വീട്ടുകാശംല്ലോ ഒരു അതിരൈയകരമായ പാംമായിരുന്നു.
ഇതിനു പ്രജ്ഞാനതമായുണ്ടായ ഒരു സംഭവം ഇവിടെ ഉണ്ട്
രിക്കാം. അവയുടെ വീട്ടിൽ തബൾറ ദത്താവിന്റെ വംശ
കാരനായ ഒരു ഭരിതൻ താഴസിച്ചു പിരുന്നു. അയാൾ ഒരു
കടിയന്നായിരുന്നു. ആ മഹാഷ്യൻ കടിച്ചു വീട്ടിൽവന്നു
മിക്ക ദിവസവും ചീതുരജജിന്റെ ആശ്വര്യ ചീതു
പരാഡിം. ഭവനമോഹൻ ഇം ശല്യം സഹിക്കാതെ പല
പ്രോഫിം ഇം മനഷ്യനെ വീട്ടിൽനിന്നു ഇരക്കി അയക്കു
ന്നതിനു ഭാവിച്ചു പിരുന്നു. ദേഹത്തിയായ അമ്മയാണു്
അതു തന്നെ ചെയ്യാറു്. അവർക്കു് ആ സാധ
മനഷ്യൻ എങ്കിലും പരാഞ്ഞാലും ഒരു മംഗിച്ചു ഉണ്ടാ
യിരുന്നില്ല. ആ സ്ത്രീ ടീനുംയാലുതപ്പത്തിന്റെ ഒരു
വത്ാരം തന്നെയായിരുന്നു. കരയുന്നവരോടുള്ളതുടി കര

യുക എന്ന തത്പര യഥാർത്ഥത്തിൽ അനുഗ്രഹിച്ചവർ അഭാഷിലുംണ്ണായിരുന്നുകൾ ആയതു് ആയമുയാ സാന്നി പറയണം. കരാഴ്ദെട എഴുപ്പോടു കണ്ണാൽ അപ്പോരി അവൻകു് കണ്ണിൽ വെള്ളം വരും. ഫ്രേമസമ ദ്രമായ ആ ചുണ്ണായില്ലെങ്കിൽ വരും. ഫ്രേമസമ ദ്രമായ ആ ചുണ്ണായില്ലെങ്കിൽ വരും. കുട്ടിക്കുള്ളം ദാഖിലും പായനത്തിൽ അതിശയോക്തി കുട്ടമിപ്പു അമ്മയില്ലാത്ത കുട്ടിക്കുള്ള പോരുക, രോഗത്തിൽ വല യുന ദീപ്രേര സഹായിക്കു ഇരതെല്ലാം ഈ അമ്മ ചൊജു പേലെ ചെല്ലാൻ ഒരു സ്ത്രീ അനുമതിനുമില്ല. വീട്ടിൽ വന്ന ഒരു ഇരപ്പുള്ളിയെ കുറഞ്ഞ കൊച്ചക്കാതയക്കരെനു കൂളിയു് ആ അമ്മയുടെ ജീവകാലാന്തിലുണ്ണായിട്ടില്ല. സ്ത്രീലോകത്തിനു സഹജമായ ആധിക്യവാലും അവരെ ബാധിച്ചിട്ടില്ലായിരുന്നു. ഭർത്താവിന്റെ കടം വീട്ടിനാതിനു തന്റെ ആദരണ്ണങ്ങൾ കുറഞ്ഞ വൈക്കാതെ മുഴവും അവർ സ്വന്തോഷിച്ചുകൂട്ടും കൊച്ചക്ക യണ്ണായി. ഈ വിധം സൗഖ്യത്തിനും ദേശം ഒരു ഭോഷ്ടണായി; തന്നെ അതു തന്നെ സ്വന്തോഷിച്ചുകൂട്ടും പായേഡതാണ്. സ്വന്തോഷിമാനമന്നു കുറ കലശരാധിയിരുന്നു. തന്നോടൊക്കെ മാത്രാംകേട്ട കാണ്ണി പ്രാൽ അതു തന്നെ സ്വന്തോഷില്ല. പാക്കഡ, സത്യവും മാത്രാംകും കലശരാധിയിരുന്നു താനും. ഈ പക്ഷഭേദമീ ല്ലാതെയും നൃായഭോധനക്കായിട്ടും ദേശവ്യാധിന്റെ അമ്മയെപ്പുരുഷ ഒരു സ്ത്രീശ ബാഹ്യാന്തരിൽ അക്കാ ലത്തു കാണ്ണാൻ പ്രധാനമായിരുന്നു. പിത്തരങ്ങളും

സപ്രഭാവത്തിന് മിക്കവാറും തന്റെ അധികാരിക്കുന്ന മാത്രക്. ഇങ്ങനെ പരസ്യം രൂപ്യമായി ഒരു ദിവസം മകൻ മുന്നുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്ന സംശയമാണ്. നിങ്കാ ശ്രദ്ധാർ അധികാരിക്കുന്ന മരണസമയത്തു് തന്റെ അത്യു തന്മുമാജനമായ പുത്രനെ കാണുന്ന് അവർക്കു കഴി തെളിക്കുന്നില്ല. അവർ ചിത്തരക്ഷാജന്നു സാഹസംഗീ തകാവും നെഞ്ചത്തത്തു് വെച്ചു് “എന്നു് ഈനിയതെങ്ജനു് ഒരു സ്ത്രീയായി ജനകിയെന്നുകും എന്നുകും പ്രാണിക്കുന്ന ചിത്തരക്ഷാജനപ്പോലെ ഒരു പുത്രനുണ്ടാക്കുന്നിയാണു്” എന്ന തെന്താവിനോടു പ്രാണി പോകുന്ന തിന്റെ അല്ലോ മുന്നു് പറഞ്ഞിരിക്കാം. അധികാരിക്കുന്ന പ്രാണി പ്രയാണസമയത്തു് ചിത്തരജാൻ വോംവേണ്ടിൽനിന്നു വരുന്ന വഴിക്കും തീവണ്ടിയിൽവെച്ചു് അതു അധികാരിക്കുന്ന മുഖ്യിൽ പ്രത്യേകിയായി തന്നെ പിടിച്ചുമാറ്റുവെച്ചു് അന്ന ഗ്രഹിച്ചതായി സപ്താം കണ്ണിൽനാചോലും. ഇതിനു മുന്നോമംഗലശക്രിയയും പറയും. ഇതു എന്തു ത്രംബി യുടെ ഒരു ലക്ഷ്യമാണെന്നു.

അധികാരിക്കുന്ന നീരുംബാണും കഴിഞ്ഞാണും അതുവരുമാണും ചെന്നുപ്പോരും ദേശബന്ധുവിന്റെ അപ്പുനും മരിച്ചു. സാധിക്കാം ചെല്ലുന്നുണ്ടോളാജനും കൊടുക്കുന്ന അവരുടെ രണ്ടുപേരുടേയും ഗ്രാജ്പാടിയന്തീരം ചിത്തരജാൻ വളരെ അഞ്ചലാഘാതായി കഴിച്ചിരിക്കാം. ആ മഹാ സഭയും കളിൽ ചെപ്പാവംകൊണ്ടു തജ്ജന്നവന്ന സാധിക്കാം

സമസ്തസാമഗ്രികളിലും മന്ദിരങ്ങൾക്കും ഉചിതം കണക്കാട്ടു കാണുന്ന അഭ്യർത്ഥം അവർ ഉണ്ട് മതിലാക്കന്ന തുവരാ ശാഖകിൽത്തു നാ ആദാവോട്ടുള്ളടച്ചി നില്ലു പതി വായിക്കാൻ. ഒരു കൂറ ഉള്ളമായുള്ള സകലതും സാധകരിക്കുന്ന കൊട്ടാരങ്ങളാമെന്നു തന്റെ പ്രശ്നപ്രകാരം കൊട്ടാരങ്ങളിൽനായുള്ള കരിച്ചുപോക്കനു ജനങ്ങൾ ചെയ്യും ആനന്ദഭരിതരായുള്ള കരിച്ചുപോക്കനു ജനങ്ങൾ തുടർന്നുകൊണ്ട് ആകൂട്ടാണമുണ്ടാക്കി. പരിപൂരണ കാരം മാസത്തേക്കു ആ ദിക്കിലെ വീടുകളിലാലപ്പോൾ സാധാരണാം സംഭാഷണവിഷയം ചിത്തരബും ജനകൾ കഴിച്ച ഗ്രാമസംഘരായിക്കുന്നു.

നമ്മുടെ നാഡകൾ തന്റെ ജീവകാലത്തിൽ വളരെ കൂദാശയും അതിപൂർവ്വം അനുഭവിക്കേണ്ടിവന്നു കൂടുതും. അഭ്യർത്ഥം പുതുരിൽ മുത്തവന്നായതുകൊണ്ട് അന്തിമം രോഗത്തിൽ വലഞ്ഞതായോ സ്വന്തം സഫഹാദരണയും സഫഹാദരിക്കേണ്ടും പോറി വിശ്വാസ്യാനും ചെയ്യിക്കു മുതലായ ഭാരം വരുത്തേണ്ടിവന്നു. ഭാസിന്റെ അനാജ നായി വസന്തരാത്തും എന്ന പോരായി കല്പിത്തു വൈക്കേണ്ടതും ചെറുകുട്ടിൽ ചെറുകുട്ടിൽ മിച്ചക്കന്നായ ഒരു ബാരിസ്തുംജണായിക്കുന്നു. അയാൾ ചെരുട്ടും മരിച്ചു പോയി. മരാരാരമജനകൾ കല്പിത്തു വൈക്കേണ്ടതും ഒരു ജീവിക്കായിക്കുന്ന ഗ്രീക്കരുത് പ്രധാനസാമ്പാം. പ്രധാനം ഒരു നില ഉംട്ടിപ്പാം ഭാഷാ കവിക്കായിക്കുന്നു;

സഫോറിയായ ഗ്രീമതി ഓമലാഭവി ഇന്ത്യമഴുവനം ശ്രദ്ധിപ്പുട ഒരു പാട്ടകാരിയാണ്. ബൈസിൻറു മതാ മഹിയുടെ അമ്പലുകൾക്കും കള്ളിത്താവിൽവെച്ചു കൂടിയ ഭാരതമഹാജനസഭയിൽ ഗ്രീമതി ദേവിയുടെ ‘വാദമാ തര’ ഗീതം അവിടെ സന്നിഹിതരായിരുന്ന സമസ്തജ നാഭിക്ഷണങ്ങളും കാതിനേയും കരളിനേയും റോപാലെ ആകർഷിച്ചു. അവർ ‘പുത്രളിയ’ എന്ന ദിക്കിൽ തന്റെ ജേയറ്റിന് ഭേദബന്ധലാസിന്റെ സഹായത്തോടുകൂടി ഒരു അനന്തമാലാസ്ഥാപിച്ചു; ക്രിക്കറ്റാക്കം മുട്ടനും രോഗികളും ആയ സാധകരിംകല്ലോം അവിടെ സഫേതം നൽകി ഇം മാതിരി പൊതുജനകാര്യത്തിൽ ഉസാഹ പൂർണ്ണം പ്രായത്തി ചെയ്തുകൊണ്ട് ഏകരക്കാലം കഴിയും മുന്നെല്ലാ മഹതിയും പെട്ടുന്ന കാലാധിക്കം പ്രാപിച്ചു ഭേദബന്ധവിന്റെ മുത്ത ജേയ്യുത്തി ഭാത്താവുമരിച്ചു സക്കംബവം വീടിലായി. അവരെ രക്ഷിക്കയും അവ തടെ കട്ടിക്കിടക്ക വിഭ്യാദ്യാസം നൽകയും ചെയ്യേണ്ട മുമ്പലാകൂടി അദ്ദേഹത്തിനായി. ഒരു സഫോറി പ്രായം തിക്കണ്ടപ്പോറി മരിച്ചുപോയി. മരറാക സഫോറിയാണു് ഭേദബന്ധവനചത്രരാജ്യനാ പ്രസിദ്ധി നേടിയ ഗ്രീമതി ഉംഗ്രാമിക്കാഭവി. അവരുടെ ഭത്താവും മരിച്ചു. അതും നഞ്ചുടെ ദാസിനും ഒരു ഭാരമായിത്തുണ്ട്. ഇം വധുരത്നം ഇപ്പോറി തന്റെ ആയുഷുകാലം രാജ്യ തത്തിന്റെ ഉള്ളഠ്യോന്നുവമായ വേലയിൽ ചെലവുചെയ്യു വാനായി ഉഴിഞ്ഞുവെച്ചുരിക്കയോണു്. ഉംഗ്രാമിക്കാഭവി

വക്കാളത്തിലെ പെൻകിടാദാരാക്കര പംിക്കന്തിനായി ദേഹീയ സ്വപ്നാധത്തിൽ ഒരു മാതൃകാവില്യാലയം സ്ഥാപിച്ചിട്ടണ്ട്. ഈ വധുരതാം സഹകരണത്യാഗ സംരംഭത്തിൽ ഗവർമ്മെണ്ടിന്റെ മർദ്ദനയായതിനു ഇരയായ ചുങ്കൾ പുണ്യവതികളിൽ കൈത്തിയായിരുന്നു. നഞ്ചെട നായകൻ ഇത്തരം നാനാവിധമായ കഷ്ടങ്ങൾ അനുഭവിച്ചു. ഇതുകൊണ്ടല്ലോ അടക്കിടക്കി സഹനശക്തി തഴച്ചു, ബൈവവിശപാസം വല്ലിച്ചു, അയാളുടെ മനോഹരാം ഉലയിൽവെച്ചു ഉംതിയരിച്ചേട്ടതു തക്കത്തിന്റെ മാറ്റപോലെ ശതമാനം മൂലീഭവിച്ചു. ബീജിനീ എസ്സേറോ ദിവ്യനായ ബാബു ഹരഭഹരു ദൈട്ട എഴുന്നും സുരീലയുമായ പുത്രി ശ്രീമതി വസന്തിദേവിയെ 1897-ൽ ശ്രീജിത് സി. ആർ. ഭാസ് കല്യാണം കഴിച്ചു. ഒരു ഉൽക്കുഷ്ട മുഹമ്മദയും ശ്രീമതി ഭാസിന്റെ വിഷമമേറിയ ലോകയാത്രയിൽ ഒരു മഹാസഹരായിയുമായിരുന്ന ശ്രീമതി വസന്തിദേവി

“പലവിഷയവിചാരഗ്രസ്തനാകം മുഹമ്മദ-
നാലസതകക്ലോഫിപ്പാൻ സാന്തപ്രനോദ്ധൈക്കതയാകം
അലസനയനയാംതന്റുകാന്തതന്സപ്രാന്തഭോധം
നലമാട്ടപകരിക്കം മാരി വേഴാപലിൽപ്പോൽ”

എന്ന ഒരു മുളക്കുഷാവിധിയിലോ പ്രധാന ധർമ്മം ആനംസരിച്ചു തേന്താവിന്റെ സകല കഷ്ടാവസ്ഥയിലും ആ ബുദ്ധിശാലിനീയായ സഹയർക്കുചാരിണി വിധി

യാംവണ്ണം അറബവർത്തിച്ചും. ആ വിദ്ധി ദേശമെല്ലാ വിശൻവരുൾക്കുള്ളിലെ പ്രധാന ഉപദേശകൾക്ക് യായും ഭജ്ഞാലത്തിൽ ഉന്നേഷാശപാസകാരിണിയായും കവിതകളിടുന്ന നിസ്തുക്ഷവിമർശനിയായും സ്വരാജ്യാത്മകായ മഹോദ്യമത്തിൽ പ്രവലസരായിനിയായും വർത്തിച്ചുകൊണ്ടു നാനാവിധി പരിഗ്രമമന്ത്രാൽ പൂർണ്ണമായ തെറ്റാവിശൻവരുൾക്കുള്ളിലെമണിമണിപത്തിൽ കത്തിച്ചു ഇംഗ്രേസ് പരമതമായ വിദ്യുദ്ധിപരതാമരായി ശേഖരിച്ചു. അവരുടെ മുഖ്യമന്ത്രാലത്തെന്ന തനിക്കുള്ളതു ഉൾക്കൂട്ടുമായ മുണ്ടുകൾ തീരുമാറ്റി. അവരുടെ പ്രധികരിക്കാൻ അവർക്കുള്ള ശീലാചാരങ്ങളും വിജയ ബിരുദപാക്ഷി, പേരില്ലെല്ലാ പ്രവൃത്തിയിലാണു അവർക്കു നേടിയതു്. അഴുതസരസ്സിൽവെച്ചു സ്ഥിരിയ 1919-ലെ ‘സഫോന്റപുരി ജന മഹാസഭ’യുടെ അന്ത്യാസനന്ധാനംതോക്കുമീതി വസന്തീഡവി തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ടു. പ്രകൃത്യാ വിനയവത്തിയായ ദേവി സങ്കേരം നിമിത്തം ആ വെള്ളമാന പദവി തനിക്കു അനുമാജാനാവെച്ചു് സ്വീകരിക്കാൻ വെവ്വെന്നും കാട്ടിയൈക്കില്ലോ അഴുതസരാവിപ്പവത്തിൽ വെച്ചു പരിഭ്രാം സഹിച്ചവരായ തന്നെ പഞ്ചാബിലെ സഹോദരികളിടുന്ന അപേക്ഷയെ അനാശീലിപ്പിക്കുന്ന പെണ്ണരാണിക്കുമായ സ്രീജനയർമ്മാഡർശനത്തെ പുന്നത്തിലും നാതിനെപ്പറ്റി “ഭാരതീയവനിതകർക്കു് മാതൃക

യായളും സതി, സാവിത്രി, സീതാദേവി മതലായവരാണൊന്നുള്ളതു ഒരു കാലഘട്ടം വിസ്തൃതിക്കുള്ളതും. ഭാരതിയാബ്ദിക്കർ കാലത്തിനുസരിച്ചു കോലം കെട്ടണാമെന്ന അവക്കുടെ നിത്യപരിചയം നിഷ്പക്ഷിക്കുന്ന പക്ഷം അവക്കുടെ പുരാതനാലൻഡത്തെ സംസ്കരിക്കുന്ന പ്ലാറ്റ ഭാരതത്തിനു ശാസ്ത്രപരമായി അവകാശപ്പെട്ട വിശേഷജ്ഞാലൻഡത്തെ നശിപ്പിക്കുവാൻ ഉദ്ദാഹിക്കുന്നതും. ഇന്ത്യയിലെ വേന്നു എന്നും പണ്ണത്തെ ഭാരതീയവേന്നും തന്നെ ആയിരിക്കേണ്ട.' എന്നും മറ്റും അവർ ഉള്ളേഖായിപ്പിച്ചു.

ചിത്രരംഗങ്ങൾക്കിലേറെ വരവുണ്ടായി. പ്രക്ഷേ അതു മുഴുവൻം സാധ്യകരിക്കുവേണ്ടി ചെലവു ചെയ്തു. ഭാന്യർമ്മം അദ്ദേഹത്തിനു 'സന്ദേഹിമായ തന്നു, കാരണം അതു മഹാശ്യജീവിതത്തിനും പ്രധാനാദ്ധ്യാത്മകനും അദ്ദേഹത്തിനു എഴുപ്പും ദിവ്യ വോധാശഭ്യായിതന്നു. ഭാന്യർമ്മം അധികമായതുകൊണ്ടു സഹകരണത്യാഗത്തിൽ ചേന്നാൽപോലും വരവു വിശേഷിച്ചു കൗമുഖഭായിതന്നുണ്ടെന്നു തന്നെയല്ല ചേരു സ്വീകരിക്കുന്ന സുമാരു മുന്നു ലക്ഷം 'ഉദ്ധൃതിക്കുള്ള കടവും നിലവിലുണ്ടായിതന്നു. മേൽക്കാലത്തെക്കു സന്ധാരിച്ചു വെക്കുന്നുമെന്ന ഒരു വിചാരം ഭാസ്മിനും കരിക്കലും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. അങ്ങനെ വിചാരിച്ചു നിരന്തരക്കിൽ അയാൾക്കു ബഹാളത്തിലേക്കു എറിറവും വലിയ പണക്കാരം

നാവുന്നതിനാം ഒരു വിഷമവും ഉണ്ടാക്കയില്ലാണെന്ന്. പ്രദേശവാസിൽ അനന്തരാപരില്ലാതാവും പണം ഒരു സംഭവമാണ് വിഷയമായി തീരുക്കയില്ല. രാജ്യത്തിനു വേണ്ടി ഭീക്ഷയേറു കാലത്തുള്ളടക്കിയും തന്റെ വീട്ടിൽ ഇരക്കാൻ വന്നവർ കരിങ്ങഞ്ചോലും നിരാഗരായി പടികടന്നുപോയി എന്നാളുള്ളതു ഉണ്ടായില്ല. ഇന്നതെ ഒരുക്കാണ്ട് വന്നിട്ടും ഇരക്കാൻ വന്നവരും ഉണ്ടും താൻ പട്ടിണിക്കിട്ടും ഒരു സാധിസന്ധാസിയുടെ കമ്മ ഇം എടുത്തിൽ സി. ആർ ഭാസിന്റെ കമ്മയോട് സാധിക്കും വഹിക്കുന്നാണ്. ഇടത്തെ കൈ ധർമ്മം ചെയ്യുന്നതും വലത്തെ കൈ അറിയുന്നതും ആയകൾ അക്ഷരം പ്രതി അനുസ്ഥിച്ചിട്ടുണ്ട്. അതിനാൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ മൂല മായ ഭാനച്ചുംയെക്കാറിച്ചു നാം അല്ലെങ്കിൽ അറിയുന്നാണെന്ന്. അദ്ദേഹം മീസും കുക്കണ്ടും കൊടുത്തും പാറിച്ചും പരീക്ഷ പാസ്സായി യോഗ്യനായി വന്നതിൽ പിന്ന അവർ പറത്തത്തിന്റെ ശേഷമേ ആ ക്യാ ഔന്നദിം അരിയാറുള്ളൂ. പൊതുജനകാച്ചുങ്ങളിൽ അദ്ദേഹം സുലഭം സംഭാവന ചെയ്യാറെണ്ടും എല്ലാവും അറിയും. അതിനു പുറമെ അദ്ദേഹം ചെയ്ത ചെറുതും സഹായ ത്വദിം നിമിത്തം പലബന്ധം വലുതായ മുണ്ടാദിം ഉണ്ടായിട്ടാണ്. എന്നാൽ അതെല്ലാം അദ്ദേഹം വളരെ ശ്രദ്ധ പൂമായി വെച്ചിട്ടുണ്ട്. ദീനജനരക്ഷണമന്മുള്ളതാണ്. ജപിക്കകയും തപിക്കകയും ചെയ്യുന്നതിനേക്കാൾ പ്രധാ

നമായ മതാചരണമായി ചിത്തരജഞ്ഞൻ നീശ്വയിച്ചത്¹⁰ മുൻപൂശാവിച്ച പ്രകളിയയിലെ അനാമഗ്രഹം ഭാസി നീറ പഴോതസഫോറീയായ അമലാദേവിയാണു നട തതിയതെക്കിലും ആയതു എൻ്റെപ്പുച്ചത്തിക്കാട്ടത്താൽ അതിലേക്കവേണ്ട പണിച്ചുലാവു ചെള്ളും ധർമ്മിൾസ് നായ ഭാസ്¹¹ തന്നെയായിരുന്നു. ഇങ്ങനെ പല അനാമ ശാലക്കംക്രൈവേണ്ടി ഭാസ്¹² അനവധിപണം ചെലവു ചെള്ളീട്ടുണ്ട്. ഭാസ്¹³ ഭവാനിയിലെ അനാമക്രമിരത്തി നീറ അഖ്യക്ഷനായിരുന്നു. ചിത്തരജഞ്ഞൻറെ സപകാൽ ജീവിതത്തിൽ ഇത്തരം കമാശകലങ്ങൾ സുലഭമാണെ കുലും അദ്ദേഹത്തിനീറ ധർമ്മതല്പരത തെളിയിക്കുന്ന തിനായി ഇനിയും കമക്കി പറഞ്ഞു ഗുഹവിഗൂഢാരം വരത്തുവാൻ ആവശ്യമുണ്ടെന്നു വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഒരി ക്കെൻ മഡിക്കലേഷനു വായിക്കുന്ന ഒരു വിഭ്യാർത്ഥി മീറ്റുന്നവേണ്ടി പലഭാട്ടം പണം പിരിച്ചുകൊണ്ടിരി ക്കുന്നോരു ചിത്തരജം¹⁴ജഞ്ഞൻറെ സംബന്ധിയായ കരാഴുടെ വീട്ടിൽ ചെന്നു. അദ്ദേഹം കട്ടിയോട് ചിത്തരജം¹⁵ജഞ്ഞൻറെ അട്ടത്തുപോയി രഹാറാവാക്കു പറ തെതാർ കട്ടിയുടെ ആവശ്യം മഴവനും നീബത്തിച്ചുകിട്ടു മെന്നും¹⁶ ഉപദേശിച്ചു. അങ്ങനെ കട്ടി ചിത്തരജം¹⁷ജഞ്ഞൻറെ വീട്ടിൽ ചെന്നപ്പോരു അദ്ദേഹം രാവിലെ ഉറങ്ങിയെഴു നീറിട്ടില്ലായിരുന്നു. ചിത്തരജം¹⁸ജലാസിനെക്കാണ്ണാൻ തരമുണ്ടോ എന്നും ദ്രോഗനോട് ചോദിച്ചപ്പോരു അവനു അദ്ദേഹം മരറരേതാ ദേഹാധിഷ്ഠിതക്കാണ്ട്¹⁹ തന്മരില്ല നമ്മുടെ പടിപറഞ്ഞു. കട്ടി ശ്രാദ്ധയനായിരുന്നുപോന്നു.

കാണാൻ തരമില്ലെന്ന തന്റെ ഉപദേശകനെ അറിയിച്ചു. കാര്യസ്വർഹത്തെക്കുറഞ്ഞു പാർഗ്ഗിക്കൊന്നും പോകണും എന്നും ചിത്തരങ്ങളും ഉറന്തി എഴുന്നീട്ടുവോരാ കണ്ണ് പറയാൻ തക്കവെള്ളും അധ്യാളക്കുടെ മംഗളിക്കുടെ കോൺ പ്രടിക്കൽ നിന്നൊൽ മതിയെന്നും പരഞ്ഞുകൊടുത്തു അധ്യാരാ അവനെ പിന്നെയും അയച്ചു. അപ്പെന്നതെന്നു കട്ടി ചെറാ നീനു. ഭാസ് ഉറന്തി എഴുന്നേറ്റു് താഴെ തതിരിക്കുവോരാ കട്ടിയേ കണ്ണ്. കട്ടി വിവരം അധ്യാളൈ ധരിപ്പിച്ചു. തൽക്കുണ്ണം അതുപോലെ തന്നെ കാര്യം സാധിച്ചു. മീസ് മാത്രമല്ല, പരീക്ഷ കഴിയുന്നതുവരെ കൽക്കുത്തായിൽ താമസിക്കുന്നതിനുള്ള ഏർപ്പാട്ടക്കുടി ചെയ്യുകൊടുത്തു.

സി. ആർ. ഭാസ് വലിയ ഭാഷാപ്രശായിയായിരുന്നു അത്രേക്കും പറയാനില്ലെല്ലം. അദ്ദേഹം ബുക്കും ഓഡിଓക്കും അന്യഭാഷകൾക്കും പറ്റുക്കുമ്പോൾ അച്ചടിച്ചു പ്രസിദ്ധീകരിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ പണം കൊടുത്തു. മറ്റും വലിയ സഹായങ്ങൾ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഈ വഴിക്കു ബുക്കാളഭാഷ ഇഎഹത്തിനു എന്നേക്കും കടപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു. പല വിഭ്യാലയങ്ങൾക്കും ഭാസ് പണം കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. ബുക്കാളഭാഷാ പരിപ്പുരാതനതിനായി കൊണ്ടുത്തിരുത്തിക്കും കുടുംബം ഭാഷാപോഷിണി മഹാസഭക്കും അഭ്യുദയം ചെലും തവണായും പണം സഹായിക്കാറുണ്ട്. പണ്ണുള്ള കവികളാൽ എഴുതപ്പെട്ട് അച്ചടി

ଯିଲ୍ଲାଙ୍କରକାଳୀ^୩ ଏହିରକାଳମାତ୍ରୀ ବିଶ୍ୱାସରୁତ୍ତରୁ ଯତିର ବ୍ୟକ୍ତିଗୀତିରେଣୁ ଭୋଗୀଗାରତତିର ପୂଜ୍ୟପିତିଶ୍ଚ
କିନନ ଶ୍ରୀମତୀରେ ଏହିରକାଳୀ^୪ ମନ୍ଦିରରେବେତୋଳି ହୁଏ
ଭାଷାଭିମାନୀ ତିରତାନ୍ତରକ୍ରମି^୫ ‘ବ୍ୟକ୍ତିଶା ସାହରିତ୍ୟର
ରିହାତି’କି ଏହିଲ୍ଲାଙ୍କରକାଳତାନ୍ତରିକ୍ଷଳାଭେତୁ. ଭାଷାଭିଧିବୀଶ୍ଵର
କଷେତ୍ରରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗୀତରେ ଏହିରକାଳତାନ୍ତର ପ୍ରତିଯି ଏହିରୁପ୍ରା
ନ୍ତରେଣେ ଆତିଲେବାକେ ସ୍ବି. ଶ୍ରୀ. ଅନୁରୋଧ ଦାସ^୬ ନୃତ୍ୟମାଯ
ସହାଯି ଚେତ୍ୟିକ୍ଷଣକ୍ଷେତ୍ରରେ. ପିଲାଙ୍ଗ ନନ୍ଦନ ନାୟକଙ୍କ
ତିରର ଲୋହାଗରହରିତନାବେଳାଙ୍ଗ ପରିବାରୀ କରିବା
ମିଳି. ଅନେକଙ୍କ କିମ୍ବା ଉନ୍ନତିକ୍ଷେତ୍ରରେ ଏହିଲ୍ଲାଙ୍କର,
କେବେ ପ୍ରମୁଖିଯିତି ତଥା କିମ୍ବା ହତିରକିଷିଷିତି ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନିକିଲି.
ଅନେକଙ୍କ ତଥା କିମ୍ବା ପରିବାରୀ ଏହିଲ୍ଲାଙ୍କର ପରିବାରରେ
ଅନୁଭବିତ ଅନ୍ତରେତେ କିମ୍ବା ଉତ୍ତମନାଯ ମହାପ୍ରତି
ଷଙ୍ଗାଯିତିକାଳରେ ପକ୍ଷାଗତରମିଳି.

മരണ്ടുവാം അരിമ്പുറയം

ചീത്തരഞ്ജനൻറ കതം

സി. ആർ. ഡാസ്^o ഒരു മഹാക്രതനംയിൽനാം.
എന്നാൽ ലാസിന്റെ കേതി ചെറിയപേരും ഇംഗ്ലീഷിൽ
വേദാന്തിയില്ലെങ്കിലും ബുദ്ധിയോടും അധിവാ ഭേദപ്രശ്നി
ഡയാട്ടം കൂപ്പുംതന്നെ വളർന്നവനും. എന്നാൽ റീറ്റുസമ
ഭായത്തിൽ കാട്ടകേട്ടിക്കിടന്നു മതത്തിൽ നിശ്ചലിച്ചു
അതിനെ ഇങ്കുറഞ്ഞുകാണുവാൻ സംഗതിയാക്കിയതും
റീറ്റുമതത്തെത്തു അനേകശതവർഷംമുള്ളായി അലങ്കാ
ലാപ്പുട്ടതിയിരിക്കുന്നതുമായ ഭാംഗാരപരവരക്കൈ
അദ്ദേഹം കണ്ണടച്ചു വിശ്വപ്രസിച്ചുപൊന്നു ഒരു ക്രതനാ
ബന്നു യാർക്കേതതു^o. അസംഖ്യാസമായ ആചരണങ്ങൾം
മതശാസനങ്ങളാണുവാൻ പറ്റേതാൽ അദ്ദേഹം അശേ
ഷം ആഉരിക്കയെല്ലെല്ലാം. ഈ സംഗതിയിൽ യാമാസ്തിതി

കമാരായ പല വൈദികത്താരം മായി ഭാസ" ഈ യേണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ട്. പാശ്ചാത്യവോതരാസ്യപഠനവും ആ യുവതിയുടെ സ്വത്രതമായ വിചിത്രതവും അദ്ദേഹത്തിന്റെ മതവിശ്വാസത്തെ അതിന്റെ പ്രമാണതയിൽ നാസ്തികസിഖാന്തസരണിയിൽ പ്രവേഗിപ്പിച്ചു. ഈ മനസ്ഥിതി ഭാസിന്റെ ചീല കാവൃദ്ധാളിലും വെളിപ്പെട്ടു. ഈ ഇംഗ്ലീഷൻ ആരാധനയ്ക്കിൽ ബേജോഡാ സാഹിയായ കേതെന്റെ ഒരു ദശാവിശേഷമാണ്. ആ മനഃപ്രകാശം കുമേഖ ഭക്തിവ്യസനയന്നികനാക്കബോധം ആ മഹാസകാരം തെപ്പകാങ്ങലും മേതുവായി പൊട്ട നന്നരെ നീഞ്ഞകയാണ്" പതിവു", അപ്രകാരം സി. ആർ. ഭാസം വെള്ളവാലെപ്പത്രാസ്യ പ്രഭവാധവും വംശപാരമ്പര്യാന്തരാളിവും ജന്മാന്തരവാസനയും എല്ലാ മറ്റ് ഇനങ്ങളുടെ അന്തരഗ്രഹവും നന്നായിച്ചേരുന്ന് ഭക്ത്യുതിയുടെ കരവശരത്തിൽ ഈ ശ്രദ്ധപ്രസാദത്താൽ മനോവെളിച്ചവും വൈവിശ്വാസവും സിഖിച്ചു" ആനുന്നസന്ധ്യയായിത്തീർന്ന്. അതിൽപ്പിന്നെ ഭാസിനു ഉന്നതമായ വെള്ളവമഹാഭർത്തതിലും ഉൽക്കുള്ളമായ ആസ്തിക്കസിഖാന്തത്തിലും ആദരവും ദ്രശ്യവിശ്വാസവും ഉണ്ടായി. ഈ മഹാപുരാണത്തെ ഉന്നതമായ ജീവിതര മൃഹമ്പ്രതിഭേദത്തിൽ തിളങ്ങിക്കാണുന്ന ചരോപകാരലുഡമായ ത്യാഗപ്രസ്താവനാഴികകൾ ഈ വെള്ളവാഭർത്ത ത്തിന്റെ ദ്രശ്യാവലംബനത്തിൽ നിന്നാത്തഭവിച്ചതാണ്.

ബൈദ്യന്തരിനജീവിതത്തിലെ അന്തരണ്ടിയമായ മെത്രി, സ്വപ്നാന്തരാഹിത്യും,

അതിശയനീയമായ ത്യാഗങ്ങളിൽ ഇത്യാദികളാണ് ദാസികൾ എല്ലാം ഉത്തമസാക്ഷ്യങ്ങൾ, അദ്ദേഹം അനുഭവിച്ച നാനാവിധ വിപ്രത്തുകളം ഭഃവ ക്ഷേമം ആ മഹാമനസ്സുകളായ മാതാവികൾ ബാല ശ്രദ്ധാക്രമവുമാണ് അദ്ദോഹത്തികൾ സ്വന്തഃസിദ്ധ മായ വാസനാവിശ്രഷ്ടതിനു ഏറുമെ മതപ്രതിപ തതിക്കം എറുവായിരത്തിന്റെ നാസ്തികവിശ്രദ്ധാസം നീങ്ങിയതോടുള്ള ക്രമേണ അദ്ദേഹം ഹിന്ദുമതാചര ണങ്ങളിൽ ശ്രദ്ധവബ്ദിച്ചുവന്നപ്പോരു അമ്മയുടെ ശ്രാംക്ഷം മറ്റൊരു വൈദികവിധിപ്രകാരം ചെയ്യേണ്ണു സാധി. പിന്നീട് വീട്ടിൽവെച്ചു വൈപ്പണവസ്തീത്തന ക്ഷേമം ഒഴിവേണ്ടുന്നതു മറ്റൊരു ക്രിക്കറ്റുടെ നടത്തുന്നതു തനിക്കു ഇഷ്ടമായിരത്തിൻ. ക്രമേണ ഭാസിനു ഹിന്ദുമത തതിൽ പ്രതിപത്തി വർദ്ധിച്ചപ്പോരു മുഹമ്മദാജ തതിൽനിന്നു തന്റെ പേരു കത്തിച്ചു. അവിടുന്ന പിന്നീടു കരുക്കണ്ണിത്താരു മുഹമ്മദാജത്തികൾ അടിസ്ഥാനമായ വിശിഷ്ടാഭ്യർപ്പനസിദ്ധാന്തം ആ മനനഗീലനായ ഭാസികൾ മരനാഗതിയെ നിഈ രുണം ചെയ്തു. എക്കനായ ഇംഗ്രേസ് കനാമാത്രമേ ഉള്ള എന്ന നിഗമാനതാസിദ്ധാന്തം തന്നെയാണാല്ലോ മുഹ സമാജവും ഐഡിഷിഡന്നതു്. ധാരാതാര രക്തി ഉണിച്ച യങ്ങനു ബാലുക്കൾക്കു കൂടുതലും കാണണമെന്നു, ധാരാതാര മഹിമാവു് സാധാരണവേളയിലെ പദ്ധതിക്കു ശോമവത്തിൽ അഞ്ചുമുന്നേം പിന്നീച്ചിതറി നാനാവണ്ണ മയമായ മേഘമാലകളുക്കൊണ്ടു നിരത്ത ചിത്രാംബ

രത്തിന്റെ പ്രഭാപടലത്തിൽ നാം കാണുന്നവോ, യാതൊരു ഗോളിനുകളിൽ തീരുമ്പുന്ന പാർമ്മയ മായ പുനിലാവിൽ തെളിഞ്ഞു കാണുന്നവോ, യാതൊരു ശക്തി സ്വപ്നത്തിലിമപ്പേണ്ട ആകാശങ്ങളേത്തിൽ ചിത്ര റിവിതറി കാണുപ്പുടുന്ന താരപ്പുനിരകളുടെ ദിവ്യ ജ്യോതിസ്ഥിത്തുടി നാം കാണുന്നവോ, യാതൊരു ശക്തി മോഹനമായ പനിനീക്കപ്പുവിന്റെ ഒഴിത്തിനുമുകളും തെച്ചു പൂശിയ സൂര്യരമായ വർണ്ണംസ്വന്ധമയിലിരിക്കുന്നവോ, യാതൊരു മഹാശക്തി ഗംഗീരസമുദ്രത്തിലെ തിരുമാലകളുടെ ഇരച്ചിലിൽ പ്രത്യക്ഷമായി കാണുപ്പുടുന്നവോ, യാതൊരു ശക്തി പുക്കേംഡികളുടെ കളികൾജി തത്തിലും, ദിവതിമാതരം വിശ്വിഷ്ടാംശാഗത്തിലും എന്നവേണ്ട, ചുഡ്യാറിലും നിരത്തും എല്ലാറിനേയും രക്ഷിക്കുന്നവോ, ആ കന്നും, ആ മഹിമാവും, ആ ശക്തി യഥരു നമ്മുടെ ആത്മാവാക്കന്തും പരമാത്മാവാക്കന്തും. അതിനെ ഇംഗ്രേസ് എന്നും ഹിന്ദുമതവും, പരബ്രഹ്മ മെന്നു വേദാന്തവും, ആത്മാവെന്നു ബ്രഹ്മസമാജവും വിജിനിപദ്ധതികളാണ്ടും വ്യവഹരിക്കുന്ന എന്നു ഘോഷിക്കുന്നതും. ഈ ആത്മാവല്ലാതെ മറ്റു യാതൊന്നും ഉള്ളതല്ല എന്നു ചിത്തരജ്ജനം വിശപ്പിക്കുന്നു. ഈ മുഹമ്മദാജമായാലെന്തും, മരുരാജ സമാജമായാലെന്തും? ഇതും ധമാർത്ഥ ഹിന്ദുമതത്തിൽനിന്നും വ്യത്യാസപ്പെട്ടതാണോ? എതായാലും ഹിന്ദുസമുദായത്തിൽ നടപ്പെട്ട ജാതിവ്യത്യാസത്തിനും ചിത്തരജ്ജനും

വെദ വിരോധിക്കായിരുന്നു. ഭാസിനു മുന്നാ മകളുണ്ടായിരുന്നു; രണ്ട് പെശ്ചാം ഒരാൺമാണ്^o. മുതൽ മകൾ ഒരു കായപ്പമവംഗകാരനാണ്^o വിവാഹം കഴിച്ചുകൊടുത്തതു^o. മകൻ വിവാഹം ചെയ്തു ഒരു വൈദ്യവംഗത്തിൽനിന്നാണ്^o. ഈ കല്യാണം രണ്ട് അവരുടെ ജാത്യാചാരസ്വഭാവത്തിലാണ്^o നടത്തിയതു^o. ഭിന്ന സമുദായത്തിൽ നടത്തപ്പെട്ട തന്റെ മുതൽ പുത്രിയുടെ വിവാഹത്തെ സംബന്ധിച്ചു^o വലതായ വീരവാദങ്ങളൂ കൈമുണ്ടായി. മാനത്തിനുവേണ്ടി മനസ്സാക്ഷിയെ വിച്ഛീന സമുദായപ്രമാണികളുംകൈ ഭാസിനേൻനേര വാളുട്ടതു. എക്കിലും ആ ഗംഭീരമതിമാനാക്കെട്ട്, അഞ്ചേ ഷവും കല്പിയില്ല. വിവാഹകർമ്മം നടത്തുന്നതിനു ഒരു ബ്രഹ്മണപുരാഹിതൻ തന്നെ തനിക്കാവശ്യമില്ല നായിരുന്നു ഭാസിനേൻ അഭിപ്രായം. ജാതിഫേഡം വക്കവക്കാത്ത തനിക്കു ചെവദ്യവംഗങ്ങളായ ഒരു ശാസ്ത്രജ്ഞന്മാരുമുന്നോടു പോരായിരുന്നു. വളരെനുഭാവം ഭാസിനു തന്റെ പരശ്രാമം വളിയ തർക്കം നടത്തുകയുണ്ടായി. ഭാസ്തുക്കു മകളുടെ വിവാഹ മൂലത്തിൽ ഒരു ബ്രഹ്മണനുബന്ധനക്കാണ്ടുതന്നെ ചെയ്തിക്കൊണ്ടുനേരുമുന്നോടു പോരായിരുന്നു. ഒരു ക്കു ഒരു ദിവസം വെക്കുന്നേരം രണ്ടാഴ്ചം മരു അധികനേരം സംസാരിച്ച ശേഷം ഭാസിനെ ഭോശ്യപ്പെട്ടതുവാൻ സാധിക്കാതെ ഭാസ്തു മറിയിൽനിന്നു കടന്നപോയി. തന്റെ ഭാഗം

കരാളമില്ലെന്ന് ഭാസിനും വോശ്യമായി. പിന്നീട് രാത്രി കുറേ അധികം താമസിച്ചുവരും വസ്താതി ഭവി ആ മുറിയിൽവന്നു. അപ്പോൾ ശ്രൂഢനായ ഭാസ് എത്രയും ചീറ്റാകലനായി കണ്ണിലെ വൈഴ്സുവും പൊഴിച്ചുകൊണ്ട് ഇരിക്കണായിരുന്നു. ഇതു കണ്ടു ഭവി അട്ടത്തുചെന്നു് സാവധാനത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പാശ്രത:—“അംഗൗം”, അപ്പും ശാന്തമായിരുന്നു് ഒന്ന് ആദ്ദോച്ചിച്ചുവന്നുക്കു. അങ്ങുക്കു ഹിന്തുസ്ഥാനയെത്തു. ഇം നിലയിൽനിന്നു പരിപ്പൂരിക്കുന്നുമെല്ലാമ്പും വിചാരം. പാടു കൈവെടിയണ്ണമന്നു പ്ലാസ്റ്റിക്കു ? എന്നാൽ, അതിനു കുമതത്തിൽ കാരോ കാർ എടുത്തുവെച്ചുകുംബു കഴികയുള്ളൂ. ഇപ്പോൾ ആദ്യം തന്നെ ഒരു ശ്രൂഡണാപുരോഹിതനുള്ളിടി ഇല്ലാതിരുന്നാൽ അവിട്ടുതെത്തു അനുകരിക്കുന്നതിനു ആരംഭതന്നെ ദെയൽപ്പുടക്കില്ല. അവിട്ടുതെത്തു ആദ്യത്തു ഒരു ശ്രൂഡണാപുരോഹിതനു ഹിതനെ മുൻനിത്തി മിനുവിവാഹം കഴിക്കുന്നുണ്ടു കുംഭ ഒരു സമയം അങ്ങേ പിന്തുടരുന്നതിനു ചീലയുണ്ടായി എന്ന് വണ്ണക്കാം. അതുകൊണ്ട്, ആതുകൂട്ടുത്തുന്നതും ആദ്ദോച്ചിച്ചുവരുത്തുന്നതും മകളുടെ കല്പ്പാണും നിവൃത്തി ക്കാൻ തല്ലാലും ഒരു ശ്രൂഡണാരൂഹത്തെന്ന് അവിട്ടുന്ന അനുഭവിക്കുന്നു് “നല്ലതു” ഇന്നീപ്രകാരം വസ്താതി ഭവി വിനയാത്മയായി പാശ്രത വാക്ക് ഭാസിനും അനുഭവിക്കുന്നവാൻ സൂചിപ്പംമായി. അക്കുഹം വലുതായ ആശപ്രാസം കണ്ണാണു് “ഹാ! എന്താജു വെള്ളി

വാണി നീ എനിക്കെ തന്നരുുു!!” എന്ന പറത്ത് കാൽം അഞ്ചേരി നിശ്ചയിക്കുന്ന ചെയ്യു. സി. ആർ. ഭാസി നീറ വ്യാകലതയെല്ലാം തീന്. ആ കല്പാബനം പതിവു പോലെ ഉട മുംഗമണപുരോഹിതനെക്കാണ്ടുതന്നെ നടത്തിച്ചു. കല്പാബനത്തകരിച്ചു് മഹാമഹോപാദ്യായ പണ്ഡിത റാറിപ്രസാദരാജുി, മഹാമഹോപാദ്യായ ബോക്കു സതീശചന്ദ്രബിഭ്യാജിഷൻ, മഹാമഹോപാദ്യായ പണ്ഡിത യാദവേശപ്രതാക്ഷരതാം മുതലായ കീർത്തിമാനാരായ മഹാ വിഭപാന്നരല്ലാം വളരെ അഭിനന്ദിച്ചു. ഈ മിശ്രവിവാഹം ചീത്തരംജിൽ നടത്തിയതു മിസ്റ്റർ പട്ടേലിനീറ വിവാഹവിൽ നിയമനിർമ്മാണ സഭയിൽ വരുന്നതിനു മുമ്പായിരുന്നു. ഹിന്ദുസമൂഹയിൽ ഒട്ടേരക്കാലമായി കാട്ടക്കെട്ടിക്കൊടു ഭാംചാര ഭാസ്യംക്കച്ചടിക്കുള്ള വെട്ടിത്തളിച്ചു് സമൂഹപരിപ്പും റംവരത്തുവാൻഡുല്ലാ ദേശാദിമാനിക്കരാക്കം ഇ ദ്വായണം കാഡണ്ടു്. പക്ഷേ ഇക്കാൽത്തിൽ വന്നചേരാനിടയുള്ള ആപത്തുകളും വിഷമങ്ങളും താൻതന്നെ കനാമതായി സഹിക്കുമെന്ന നെത്തിട്ട് മുന്നില്ലിരുന്നി പ്രവർത്തിപ്പാം ദേശവാസി ഭാസിനെപ്പുാലെ മഹാബൈധമും ശൈത്യിയും ഉള്ളിവർ ചുത്തുചുടം. വാങ്കാളത്തിൽ പുതിയ നീറ ദോഗ്യതക്ക അനുശരിച്ചു് വലിയ സംഖ്യ ഗുരും കൊട്ടക്കുന്നിവാനാതു നിമിത്തം അനാവധി ഉത്തമ ഗുരുക്കരി ആഴരന്തം അനുശകളായി കാലം കരിങ്കുണ്ടിവന്നിട്ടുണ്ടു്. ഈത്തരം ക്ഷേമപ്പാവഹമായ ആചാര

ତପଳକ ଅଟିମପୁଷ୍ଟବାନ୍ କଣିକଯିଷ୍ଟଗରୀୟ⁷
 “ଫ୍ଲାହଲତ’’ଏହିପ୍ରାଳେ ଶ୍ରୀକରି ପଲାପ୍ରାଫିଂ ଅନ୍ତର
 ହତ୍ୟକ୍ରିତିଚ୍ଛାନ୍ କରନ୍ତିଥିଲେ⁸ । ହୁଏ ଶ୍ରୀଯଙ୍କ ପ୍ରା
 ଯେବା ହୋଜିପ୍ରିଲ୍ପାତତ ବାପତ୍ରୀତତ ଉଳ୍ଳାଙ୍କଣ୍ଟିରୁ
 ଅନ୍ତରବାଦିକ ଅନନ୍ତବ୍ୟାଳକଣ୍ଠର ରାଧାବନ୍ଦିତର ଅନ୍ତର
 ପ୍ଲାଟରତିଲେ ଅନ୍ତରାଳରେ, ମୃହନ୍ତିଲେ ସମାଧାନପର
 ମାଯ ଶ୍ରେଷ୍ଠରୁ⁹ ଏହିନିବ ନଶିପ୍ରିକଣ୍ଟି ପେଣ୍ଟାଗତିକୁ
 ବଲ୍ଲତାରେ ରୋପରାଯିଥାଏ ତିନିମିରିକଣ୍ଟାଣି¹⁰ । ସାମ
 ବାଯିକ ଜୀବିତରତ ମଲିନପୁଷ୍ଟତିର ହୁଏ ପେଣ୍ଟା
 ପିକାମ୍ବାରରତ ନିରାକରିକଣ୍ଟବାନ୍ ନନ୍ଦାକ କମାନା
 ଯକନ୍ ମରଦିତିରେକାପ୍ରାପ୍ତି ବାହରକଣାଲଙ୍କ ଯତାନ୍ତିରୁ¹¹
 ଥିଲେ¹² । ଅନ୍ତ ଯତାର ଏହିରେକଣାର ମଲାକଣ୍ଟିରୁମେହୁଁ¹³.

ആരാം അമ്പുറയം.

മീതുരങ്ങന്നു ദശാദീമംകം.

“കത്തതൻ ഹേരുവായ” പാരിൽ പലർ ജീവിച്ചു
ജീവിതം.” ചിലർ മുഗ്രായമാരാളി ജീവിക്കുന്ന
എന്ന നാം പായാറണ്ട്. ആയതു്, കാകിൽ രോഗാ
ലസ്യം കൊണ്ട് നിശ്വേഷ്ടനായവനെപ്പററിയോ അല്ലെല്ല
കിൽ തനിക്കോ മറരള്ളവക്കോ യാതൊരുപകാരവും
ചെയ്യാൻ അറിയാത്ത പാമരനെപ്പററിയോ ആയിരി
ക്കും. ഒരു മനഃപ്രാണി ജീവിച്ചിരിക്കുന്ന എന്നോ അല്ലെല്ല
കിൽ ജീവിച്ചിട്ടണ്ട് എന്നോ പറയണമെങ്കിൽ ആ മന
പ്രാണക്കാണ്ട് അന്ധമാണ് വല്ലതും ഉപകാരമുണ്ടായി
രിക്കും. അതു അല്ലമെന്നും അധികമെന്നും ആവാം.
നല്ല ഉപകാരിയായിരുന്ന മനഃപ്രാണി നന്നായി ജീവിച്ചു
എന്ന പറയാം, ഇതു തോതുവെച്ചു അഴിനു മറിക്കു

യാഥനക്കിൽ ലോകത്തിൽ ഇന്ന് നാം വളരെ ഭർപ്പുഭൂമേ ജീവിച്ചിരിക്കുന്നവരു കാണാകയുള്ളൂ. ഇപ്രകാരം ലോകാപകാരികളായ ഭർപ്പുഭൂമേ പിലാരാഴിക്കെ ശ്രദ്ധിക്കുള്ള വചരാചക്ര ദ്രത്യമരാബാനാ പറയാം. മരണത്തിൽ ഭയം മരണപ്പുന്ന കലവരലാണു്. അതിനെന്ന് കാരണം താൻ ഉപകാരം യാതൊന്നും ചെയ്തിട്ടില്ലെന്ന അറിയ നാതാണു്. ഇതുകൊണ്ടായിരിക്കുന്നാം മഹാത്മാഗാന്ധി, നഞ്ചുടെ കമാനായകൾ മുതലായവർക്കു് മരണഭയ മില്ലാതേയും മരിക്കു സാമാന്യമാർക്കുക്കാക്കു മരണത്തെ വലിയ ഭയമായും കാണപ്പെട്ടതു്. പരാർത്ഥമായി ജീവിതം നയിക്കുന്ന സുക്തതികരംക്കു മരണത്തിൽ യാതൊന്നും ഭയപ്പെട്ടാനില്ല. അവർക്കു മരണാഭീതിയിരിപ്പുന്ന തന്നെയല്ല, മരണമെന്നാരവധി യൈക്കരിച്ചു് ഒരു വിചാരമേയില്ല. ഗാന്ധി ദേവൻ, മേഖലവും സി.ആർ. മാസ്⁷ മുടങ്ങിയുള്ള പശാർത്ഥ ജീവിതാന്വാദായ പരമഹംസയാക്കു മരണാനുമന ഒരു സ്ഥതാനുയില്ല. അവർ മരിച്ചാലും മരിക്കയില്ല. ഇതാണു ഇവരുടെ മഹാബൈജ്ഞാനത്തിനെന്ന് പരമതപരാബസ്യം. ഇവരെപ്പോലുള്ള പുരാതനാച്ചണ്ണ പുരശിനായുടെ സുക്തതാത്മകമായ ദിവ്യഗരീഢികളുണ്ടു് ആകാശത്തിൽ കാണപ്പെട്ടുന്ന തേങ്ങാരാശികൾ!

മേഖലക്കതിയും മേഖലക്കതിയും മേഖലവും മാസിനു പാല്ലായപദ്ധതിയെത്തു. മേഖലേസവനം അദ്ദേഹത്തിനു സാക്ഷാൽ ഇംഗ്രേഷ്യനമാണു്. “മേഖലേസവനമാണു്”

എൻറ ജീവിതംമർഹം. അതാണ് എൻറ മത നീളു്” എന്ന രഹവസ്തതിലും “രാജ്യകംംത്രമന്നം ഭരണത്രത്രമന്നം ദേശഭേദവനമന്നം ആത്മീയയർ മമമന്നം ഭാരതീയരായ നമ്മകൾ വേരെവേരേയില്ല. രാഷ്ട്രീയ പരീക്ഷാരവും ആത്മീയസംസ്കാരവും നമ്മകൾ കന്നതനെ. ഈ ആച്ചാവുത്തത്തിൽ ജനിച്ചവർക്ക് മതകാര്യമന്നല്ലാതെ രാഷ്ട്രീയകാര്യമെന്നാണ് പ്രത്യേകമില്ല. നാം രാജ്യസപാതത്രത്തിനായി ബഹളം കൂടുന്നതിന്റെ അടിസ്ഥാനമായ കാരണം നമ്മുടെ രാഷ്ട്രീയപാതത്രയും നമ്മുടെ അഭ്യാത്മികാഭിവൃദ്ധി യൈതകയുന്നതാക്കൊണ്ടാണ്” എന്ന മരൊരവസര തതിലും “നമ്മുടെ രാജ്യത്തിലെ താഴ്ത്തേപ്പട്ടവത്തും നീളും സിക്കപ്പെട്ടുനാവുത്തമായ സദോരമാരിലെല്ലാം നാം നാരം സാന്നിഡി പ്രതിബീംബവുത്തത കാണണം. അ ശോച്യമായി കാണപ്പെട്ടുന്ന മഹത്തായ നാരാധാര പ്രതിബീംബത്തിന്മുഖിൽ ആരംഭവും വിനയവും കഞ്ഞാണ്ടു് തല താഴ്ത്തണം” എന്ന വേരൊരവസര തതിലും ദേശഭേദമാണ് പ്രസ്താവിക്കയുണ്ടായിട്ടുണ്ടു്. ഇതരരം ഉൽക്കുശ്ശാഭർജ്ജന്മരം നാവിനേൽ മാത്രമായി വായിപ്പട വെട്ടിത്തള്ളാം മാതിരി വാദം മാത്രവാഗും ടമാരിലെബാരാളില്ല ദേശഭേദം സി. ആർ റാസ്. അദ്ദേഹത്തിന്റെ മനസ്സിലെബാരാളിപ്രായം ജനിച്ചുകഴിത്താൽ അതിനെപ്പറ്റി വേണ്ടംപ്പണ്ണം പത്രാലോചന ചെയ്യും. എന്നിട്ട് അതു് യോഗ്യമെന്ന കണ്ടുകഴിത്താൽ ഉടനടി മഹാജനസമക്ഷം അവതരിപ്പിക്കും; ഉത്തരക്ഷണ

തതിൽ അതു⁶ അന്നപ്പാനത്തിൽ വരുത്തുകയും ചെയ്യും. അതിനാവശ്യപ്പെട്ട കയറ്റും കോപ്പും ദൈവത്തിപ്പ കൊണ്ടു⁷ ഇതുവരെ അങ്ങമെത്തിനും ഉള്ളതായി കണ്ടിട്ടുണ്ട്. സപ്തരണനായ നഞ്ചെട നായകൾ തന്റെ അഭിപ്രായത്തെ സ്ഥാപിക്കുന്നതിനും മഫലാദ്ധിവമായി പ്രവൃത്തിക്കുന്നതിനും വേണ്ടി എത്ര സന്ദയം ചെലവുചെയ്തു! എത്ര ധനം ചെലവഴിച്ചു! അതിനായി ആയജ്ഞാല തതിൽ എത്രനാശ ഗൈരമപ്രയത്നം ചെയ്തുകഴിച്ചു! എത്ര വലതായ ത്യാഗങ്ങളെല്ലാം ചെയ്തു! എത്രമാതിരിക്കുംണ്ടുമാലാക്കു സഹിച്ചു!! തന്റെ രാജ്യത്തിന്റെ കുഷ്ഠാവസ്ഥ കണ്ട ചീതരണം⁸ ഒമ്പയം വെന്തുകുകി. രാജ്യത്തിലെ ഗ്രാമങ്ങളിടെ തുച്ഛചിയില്ലായ്ക്കേയും വിഭ്യാവിരുന്നതയേയും കരിച്ചു വലതായ പരിതാപമുണ്ടായി. സപന്തം രാജ്യത്തിന്റെ പുനരുദ്ധാരണം, നഗരപ്രശ്നചീകരണംകൊണ്ടും വിഭ്യാദിപ്പുലികൊണ്ടുമാണ് സാധിക്കുന്നതെന്നും ജനങ്ങളെ ധരിപ്പിക്കുന്നതിനായി വളരെ യത്രിച്ച വികുമപരം ഗ്രാമത്തിന്റെ തുച്ഛചിരാന്തര ഉദ്ദേശിച്ചു⁹ കെ സപകംയുസംഹം സപന്തം രക്ഷാകർത്തയിൻകീഴിൽ അങ്ങേറും എർപ്പെട്ടത്തിനടത്തിയിരുന്നു. നമ്മക്കു ഇവിടെ പദ്ധതിമതിരത്തിലുള്ള മുൻസിപ്പാൽ നഗരങ്ങളിലെ മത്തി പ്രസ്തുകളിൽനിന്നും സാവന്ന ഭക്ഷണം നീമിത്തം മുൻസിപ്പാലിട്ടിക്കുപുറത്തു¹⁰ ആരുനാഴിക അക്കലത്രും വീഴ്കളിൽ കൂടി ഇരിക്കുപ്പാരതിയില്ലാതായിത്തീരുന്നോരും ക്രോറ മേഖ

വൊയ്ക്കുടെ രാജ്യത്തിൽ ഈ നിത്യചിഹ്നം തീക്ഷ്ണ തിന്ന തക്കവള്ളം ഇന്ത്യം മതിന്റീടിലുണ്ടായ യോഗം വിക്രമപുര തതിലെ ശ്രദ്ധീകരണത്തിനും വിദ്യാഭ്യാസത്തിനും പുരുഷ ഗ്രാമവാസികൾക്ക് അംബക്കുടെ അവേദ്യത്തി യുടെ കാഞ്ചത്തിൽ പരാത്രയം കൂട്ടാതെ കഴിക്കാനും കൂടി എന്നാസ്യമാംവള്ളം യത്തിച്ചിരുന്നു. ഇതിന്റെ മണിലേക്ക ചിത്തരണ്ണങ്ങൾ കൂടുതലും വലിയ സംഖ്യ കുറഞ്ഞാവന ചെയ്തിരുന്നു. ഗ്രാമക്കാർക്ക് കടക്കാൻ ശ്രദ്ധജലത്തിന്റെ ആവശ്യാർത്ഥമാം ഒരു വലിയ ചീരയ ലഭക്കന്നതിനായി നായ്ക്കുടെ നായകൻ ഒരു ഗണ്യ മായ സംഖ്യ ആ യോഗത്തിലെ പ്രവർത്തകമാരുടെ കൂളിൽ ഒരു നാലുകൊല്ലും മുൻപും കൊട്ടക്കയുണ്ടായി. 1919-ൽ ബഹാളത്തിൽ ഒരു വലിയ ക്ഷമ ബാധയുണ്ടായപ്പോറും ചിത്തരണ്ണങ്ങൾ തന്റെ ഭാഗി നേയൻ സതീരരജ്ഞം രക്ഷാധികാരികളായി ഒരു റിലീഫ് കമ്മററി ഏർപ്പെട്ടത്തി, അതുകൊന്ന അനവധി ജനങ്ങൾക്ക് രക്ഷ നൽകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. അപ്പോഴാണ് കീഴുക്കുന്ന ബഹാളത്തിൽ ഒരു മഹാഭയക്ക് രഹായ കൊട്ടക്കാറുണ്ടായതു്. പത്രാനഡിയുടെ ഇരു കുര കളിലും ജലപ്രവാഹങ്ങളായി വിക്രമപുരം മുഴുവൻം ജന ശ്രദ്ധമായിത്തീർന്നു. അനവധി ജനങ്ങൾ മരിച്ചു, ശവ തോറി വള്ളരേഡിവിസത്രീഡിം പുഴയിൽപ്പോരുണ്ടായും കൂക്കി കൊണ്ടിരുന്നു ആളുകൾക്ക് താമസിക്കവാൻ വീഴ്ക്കുക്കൊണ്ടിരുന്നു.

യമില്ലാതായി. അവരുടെ ഭക്ഷണസാധനങ്ങളാക്കെ
വെള്ളിത്തിൽ ലഭിച്ചപോയി. ലഭക്ഷാപലക്ഷം രാജ്യന്മാ
വാസികൾ പട്ടിണിക്കു പായ വിരീച്ച്. ഇതാനും
പോരാഞ്ഞതിട്ടു ഒട്ടകം പകർച്ചവ്യാധിയും വന്നപിടിച്ച്
ദേശബന്ധ തന്റെ രാജ്യക്കാരുടെ ഈ മഹാസകടം
കണ്ടിരീപ്പാൻ ശൈത്യനോ? ആ സംകുമിക്രോഗത്തിന്റെ
മഹാ മുഴ്ജിൽ ജീവനിൽ സ്ഥാപിക്കുവെന്നതു “നമ്മുടെ
ദേശബന്ധം അനവധി ആളുകളും അനസംഖ്യം പണവു
മായി ശബ്ദിച്ച എത്തി. “ബകാള റിലീഫ് കമ്മററ്”
എന്ന പ്രസിദ്ധമായ ഒരു രേഖാഗ്രം എപ്പുറുത്തി വല്ല
തായ പ്രവൃത്തി നടത്തി. അതിൽ താൻ തന്ന പതിനും
യിരു ഉറപ്പീക സംഭാവന ചെയ്തു. ബകാളത്തിലെ
വലിയ കച്ചവടക്കാരുടെക്കാണ്ഡാക്കയും വലിയ
സംഖ്യകൾ സംഭാവന ചെയ്തിച്ചു. വഴിക്കുള്ള വിഷമങ്ങൾ
ജൂണം കൂട്ടാക്കാതെ കാരോ ഗ്രാമവും ചിത്രരംഗങ്ങൾ
തന്നെ ചെന്ന കണ്ണ് മുന്നം നാലും നന്ദമന്ത്രങ്ങൾ കാരോ
കമ്മിററിയും കാരോ കമ്മിററിയിൽ കാരോയമ്പംഡലയും
ധന്യരാലയിൽ ഭക്ഷണവും ധന്യവും ഉട്ടപ്പും അഭ്യർഥ
ക്രമീകരായ മഹാജനങ്ങളുടെ സൗകര്യംപോലെ
കൊടുക്കുന്നതിനും മറ്റൊരു ശട്ടും ചെയ്തു. കൂടാതെ വീടിൽ
വല്ല ചെറുതരം കൈവേലകൾ എപ്പുറുത്തി അതു
കൊണ്ട് നാൽ കഴിക്കുവാൻ തകബവണ്ണം എറ്റപ്പും
ചെയ്യുന്നതിനു ഒരു ചൊടിയസംഖ്യ ചാരോ വീട്ട്
കാർക്കം കൊടുത്തു. സാധുക്കരിക്കു അപൂർണ്ണമാണ്

തക്കാലാവഗ്രയ്യത്തിലേക്ക് വല്ലതും കൊടുക്കുന്നതു കൊണ്ടു് അവരെ എന്നും പരാഗ്രയത്തിൽ തന്നെ നിർത്തുകയാണു് ചെയ്യുന്നതു്. അവർക്കു അദ്ദപാനിച്ചു കഴിയുവാൻ മാർഗ്ഗം കാണിച്ചു കൊടുക്കയാണു്, നമ്മക്ക് അവരോടു ഭൂഷണമാക്കിൽ, നാം വേണ്ടും. നാം തല്ലാലും ധമ്മംകൊടുത്തു് അവശ്വവിട്ടയച്ചാൽ എന്നും അവർ അടിമപ്പീട്ടിൽ തന്നെ നില്ലുയല്ലാതെ ഉന്നതി യെ പ്രാപിക്കുണ്ടില്ല. ഈ രാജ്യത്തിനാം വല്ലു ദോഷം മാണു്. ഈ സഹ്യാധി ഒരു രാജ്യത്തിൽ എന്നും ഈ പ്രാളിക്കൈ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതെങ്കിലും, അതുകൊണ്ടാണു് ലഭിക്കുന്ന മുതലായ പാശ്വാത്യനഗരങ്ങളിൽ പരസ്യമായി ഭിക്ഷ ചോദിക്കുന്നതിനെ നിയമം മുഖ്യന തന്നെ ചെയ്തിരിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ടാണു് ഇന്ത്യയിലുള്ള ദരിദ്രജനങ്ങളോടു മഹാത്മാഗാന്ധി നുല്ലുന്നല്ലെങ്കിലും ഉപദേശിച്ചതും. അതു തന്നെയാണു് ചിത്തരജ്ജനം ബഹാദുരത്തിലെ സാധകക്കൈ ഒട്ടകാലമായി വീട്ടിൽ വെച്ചു കൈത്തതാഴിൽ ശൈലിപ്പിക്കുവാൻ പശിന്തും ചെയ്തു വന്നതിനേരിയും കാരണം. സപരാജ്യഭൂഷണമെന്നു വെച്ചാൽ സാക്ഷാൽ സമാധാനഭൂഷണമാണെന്നതു ഒരു ശബ്ദമുഖിക്കുന്ന കത്തം. സമാധാനഭൂഷണമെന്നാൽ മന ഷ്യസ്ഥാനങ്ങളാട്ടു സാമാന്യനും ഒരു ഭൂഷണം, അതായതു മനഷ്യരായി ജനിച്ചവരോടു മുഴുവനാം കയ്യേപാലു കൂടി പ്രണയം. കൂളാവസ്ഥയിലുള്ള മനഷ്യമാത്രത്താട്ട് അഗാധമായ പ്രേമം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നതാണു് ഉത്തമം

മാരു സപരാജ്യഗോധമെന്നും സമുദ്ദായഗോധമെന്നും പറയുന്നതു്. ദേശബന്ധവാഹകട തന്റെ രാജ്യത്തെ ഗോധവിച്ച. കാരണം തന്റെ രാജ്യം കൃഷ്ണ കണക്ക മില്ലാത്ത രീതിസഹാദരണമാക്കു് സങ്കേതം നൽകി. ഈ രീതിസഹാദരണമാരല്ലോ നാരാധാരാവതാരങ്ങളാണെന്നും ദേശബന്ധഭാസിന്റെ മതം അദ്ദേഹത്തെ ഉൽഖാദിപ്പിച്ചതു്.

1919-ൽ വൈക്കാളത്തിലെ രാജ്യീയനേതാക്കരായടക്കനില്കൂർഖ പ്രകാരം സംസ്ഥാന കോൺഫറൻസിന്റെ വർഷാവാസനമഹായോഗത്തിൽ ആലുവക്ഷം വഹിച്ചപ്പോൾ ചിത്തരക്കൊണ്ടാസു് സമുദ്ദായഗോധവും രാജ്യഗോധവും തമ്മിൽ നിന്നുടെ രാജ്യത്തെ സംബന്ധിച്ചുടങ്ങുന്ന പരായത്തക വക്കേഡമില്ലെന്നുള്ള ഈ അഭിപ്രായം മുരക്കു് സ്ഥാപിച്ചിട്ടുണ്ടു്. തദവസനത്തിൽ കൂഷി വദ്ധിപ്പിക്കുന്നതാണു് നിന്നുടെ ദേശീയോന്ന തിക്ക പ്രധാനമായ മാർഗ്ഗമെന്നും അദ്ദേഹം വിറ്റു രിച്ചു പ്രതിച്ചാഡിക്കയുണ്ടായി. അവക്കേൾ ഭാന്യമ്പറ്റും ദയാൾവും ഉള്ളു! അവക്കേൾ ഇംഗ്ലീഷ് പരിശീലനത്തിൽ അതി മീറ്റുജാതല്ലരതയുമുള്ളു! അവരിലേ ആത്മാഭിമാനവും സഹനശക്തിയും ഇക്കാലം ശ്രേഷ്ഠിച്ചിരിപ്പുമുള്ളു! വിഭ്യാ ദ്രോസവും പരിഞ്ഞാറവും ഉണ്ടെന്ന അഭിമാനിക്കുന്ന നാഗരികൻ ധനമുഹമദ്യാനേനകനിരതനായി നാല്ല ദാർമ്മപരിത്യാഗിയായിക്കഴിഞ്ഞു. ഭാരതഭൂമിയിലെ

പുരിതന വിളവുകളായ ആത്മഗ്രൂഹിയും സാധുവുത്തിയും അസാരമായ വിത്തിനു മാത്രമെങ്കിലും ഇന്ന് എവിടെ യൈക്കിലും എടുക്കാനണ്ടെങ്കെന്തിൽ അതു ഒന്നാമതായി ഈ സാധുകർഷ്ണകമാര്യട വശത്തിലാണ്⁹. അതിനാൽ തൃഷ്ണികാരേയും തൃഷ്ണിയേയും വർഖിപ്പിക്കുന്നതാണ്¹⁰ ഭാരതീയരുടെ സാമൂഹ്യവളർച്ചക്കു മുഖ്യമായി വേണ്ടുന്നത്¹¹. കടിൽ കൈവേലക്കും ഇതിൽ കട്ടം കുറയാത്ത പരിഗ്രൂഹതയുണ്ട്. സബർമതിയിലെ തൃഷ്ണികാരനം നന്ദയും ത്രഞ്ചാരനമായ മഹാത്മാവും ദാരിസ്സുൾ പണ്ടിക ഉണ്ടാണ്¹² ഈ തൊഴിലുകൾ കൈക്കൊണ്ടതിനേൻ്റെഹസ്യം അതാണ്¹³. അതാണ്¹⁴ ചിത്രരജഞ്ഞൻ തന്നെ നാടുകാര്യട തൃഷ്ണിയെ പരിപ്പൂരിക്കുന്നതിനായി ഉത്സംഹിക്കവാനും അതിനായി ആ മഹാസഭയോടു പ്രാത്മികവാനും കാരണം.

ഇന്നിപ്പോൾ പറിപ്പും പരിഷ്കാരവും വർഖിക്കുന്നതാണും ഇന്ത്യാരാജ്യത്തിൽ തൃഷ്ണി, കൈവേല, ക്രൂരവടം എന്നീ മുന്നു ഉത്തമ ജീവിതവുത്തിയിലും ജനങ്ങൾക്കു അന്നാദരവു വർഖിച്ചുവരികയാണ്¹⁵. കൈവേലയിലും ക്രൂരവടത്തിലും ചതിയും കളിവും നമ്മുടെ രാജ്യത്തിൽ കട്ടുകാലമായി കണ്ടുതുടങ്ങിയിരിക്കുന്നു. പാരഭേശികമാരെ മാത്രകയാക്കുന്നതാഡമാണും നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനാ ഇമ്മാതിരി അബ്ദാശം പിണ്ടായ നന്തു¹⁶. സത്യവും സതപാലിമാനവും കളിത്തെങ്കിലും പാഠഭേശികമാരായ

വാൺിജ്യമുതലാളീമാക്കിള്ളി! സത്യവും മാനവും വിടം തെ കര 'നാൽപൊരുതി' വേണമെന്നായിരുന്ന ഒരു ഭാരതീയനു ഫ്രോണ്ടായിരുന്ന വിചാരം. അതോ ട്രിക്കി

'അവനവനാമസ്വത്തിനാചരിക്കു-
നാവയപരമ മുണ്ടതിനായ്ക്കേണം'

എന്ന ഈ ആദ്ധ്യാവത്തത്തിൽ ജനിപ്പവനു വിചാരി ണായിരുന്നു. ക്രഷ്ണിയാവട്ടേ ക്രമവടക്കു കൈത്തെന്ന ശിലാവട്ടേ ഒരു ഭാരതീയൻ ചെയ്തേന്നും അവനു അവഹാവുത്തിയെക്കാരാ ഉപരിയായ ലക്ഷ്യം പറ്റാപ കാരമംണം'. ഒരു കർഷകനായ മുഹമ്മദൻ തന്റെ ധനവും ധാന്യവുംകൊണ്ട് അതിമിക്കക്കൂടു സല്ലാരിക്കേ ണമെന്നുഭേദഗ്രിക്കാരാ. ആശാരി, മുശാരി, തട്ടാൻ, കൊല്ലുൻ മുതലായ തൊഴിലാളികൾ സൗംഖ്യമാനംവരെ വിയർ പൂക്കടി. ആണ്ടാക്കിയ പണിത്തരംമാരി താഴ്ത്തുടെ രാജു തതിലുള്ളവർക്കു ഉപകരിക്കണമെന്നുഭേദഗ്രിക്കുന്നു. ക്രമവടക്കാരൻ ആ സാമാന്യങ്ങൾ ശ്രേബരിച്ചുകൊണ്ടുവെച്ചു' അവ അവഗ്രേപ്പുചുവയുന്നവക്ക് പ്ലാം ചുരുങ്ങിയ വിലക്കു കൊടുക്കുന്നു. ഒരു രാജുത്തിൽ മഹാപാരാരികളും ഇംജന്റുമാരി ഇല്ലായിരുന്നവക്കിൽ ആ രാജുത്തിന്റെ അവസ്ഥ എന്തായിരിക്കുമെന്നു ആലോച്ചിക്കുക. ഇവ തുടെ അഭ്യപാനത്തിനു ഇവക്ക് നമ്മുടെ നാട്ടിൽ കിട്ടി വരുന്ന പ്രതിഫലം അനുരാജ്യപദ്ധതി അപേക്ഷിച്ചു'

വളരെ തുച്ഛമാണ്. ഇവരെ എത്തവസ്ത്യിലിരിക്കുന്നവനും ബഹുമാനിക്കാനല്ലാതെ ചുട്ടിക്കൊന്നുമായില്ല. ഈ ശ്രദ്ധവുത്തി നയിക്കുന്നവർക്ക് മറ്റൊള്ളിവരെ ഭേദണ്ടതിലധികം ബഹുമാനമുള്ളതായി നാം കാണുന്നു. ആയതു അവർക്കു അവക്കുടെ തോഴിലിന്റെ മാഹാത്മ്യം മുലം സിലബിച്ച ഒരു ഗ്രന്ഥമാണ്. അതുനിമിത്തം അവർ നമ്മുടെ ബഹുമാനത്തിനു ഇട്ടി അർഹമന്മാരാണ്. എന്നാൽ ഇവക്കുടെയെല്ലാം തോഴിലുകളുടെ ഭാരതീയ പ്രക്രിസിലുമായ ആഭർണ്ണവും ഉദ്ദേശവും സന്തുഷ്ട യവും അല്ലാല്ലോ അലങ്കാരപ്പെട്ട കംണ്ണന്നണ്ണങ്ങൾ ആയതു കരിക്കലും അവക്കുടെ കരിമല്ല. ഭാരതഭൂമിക്കു കടക്കാലമായി അടച്ചു ബാധിച്ചിരിക്കുന്നു. ആഭർണ്ണക്കുതിയുടെ ലാഞ്ഞരനും അവരിലും ബിംബിച്ച കംണ്ണന്ന എന്നേയുള്ളൂ. അതു മാറ്റുള്ളവരുംാണ് അതിഭയനീയമാംബന്നും ബാധിച്ചു മടിച്ച ധനംസനും ചെയ്തുവരുന്നതും. ഈ സംഗതികളുകൾക്കരിച്ചു ചിത്തത്തജ്ജനിന്റെ മതമെന്നതനും ആരാധനത്തിനായി അഭ്യർധം ബക്കാളും സംസ്ഥാന കോൺഗ്രസ്സിൽ 1919-ൽ ചെയ്ത അല്പു ക്ഷുപ്രസംഗത്തിന്റെ ചീല എടുക്കൽ മരിച്ചുനോക്കാം.

“നമ്മൾ പഠിപ്പുള്ളവരാണുന്ന അഭിമംഗലിക്കുന്നു. എന്നാൽ നമ്മൾ എത്ര പേരുണ്ടോ? നമ്മുടെ രാജ്യത്തിന്റെ ഏതൊരു ചെറിയ ഭാഗത്തേക്കണ്ടോ? നാം? ഈ നാട്ടിലെ വലുതായ ജനസംഖ്യയുമായി ഒന്നു കരുതു

ശോകിയാൽ വിദ്യാഭ്യാസമുള്ള നമ്മളുടെ തുക നുറവി നെത്രക്രണ്ടണായിരിക്കും? നമ്മളം അവരും തക്കിൽ ഏതും അട്ടപ്പുവും സംബന്ധവും ഉണ്ട്? നമ്മളുടെ വിചാരം തന്നെയോ അവശ്യമുള്ളതു്? നമ്മ എന്ന് പറയാം: അവർ നമ്മളും കരഞ്ഞു വിശ്വപ്രസിക്കുന്നുണ്ട്. — x x x x

അതുമാത്രമല്ല, നമ്മക്ക് അവരെ ഒരു പുസ്തകവും കൂടി ഉള്ളതായി കാണുന്നു. നാം അവരെ നമ്മളുടെ സജക്ക് രിക്കുമ്പോൾ മഹായോഗത്തിലും മരം കുഞ്ചിക്കൊണ്ടോ? ഒരു സമയം നമ്മക്ക് ഗവർമ്മെന്റിലേക്കെ വല്ല ഒരു ജീയോമരോടൊക്കെ കൊട്ടക്കേണ്ടിവന്നാൽ അവരുടെക്കപ്പീനു ആവശ്യമുണ്ടായെങ്കിൽ അവരും കുഞ്ചിത്വേക്കാൻമതി. നാം അവരോടു് സ്നേഹംപൂര്വ്വാരപ്പെട്ടിട്ടു് തന്നെയോ ചൊക്കമാറുന്നതു്? നമ്മളുടെ കമ്മിററികളിലോ കോൺ ഫോറൂട്ടുകളിലോ എത്തിലെക്കിലും ഈ പാവപ്പെട്ട തുഷ്ണി കാരം കരംഗമായിട്ടുണ്ടോ?»

ഈ ശ്രദ്ധപരമിച്ചപ്പയാൽ ഈ മനസ്സിൽത്തീരുമുണ്ടില്ല ഒരു മാറരം സംഭവിച്ചിട്ടുണ്ട്. നമ്മളുടെ നാട്ടിലെ തുഷ്ണി കാരം, കൈപ്പുണ്ണികാരം ഇപ്പോഴുള്ള ദേശീയപാരി ശ്രമങ്ങളിൽ പങ്കൊള്ളാൻ തുടങ്ങിട്ടുണ്ട്. കർഷകപ്പ തിനിയിക്കും ഇക്കാലം ഭാരതമാരാജനസ്യയിൽ പോലും പുജ്യമാരായ അംഗങ്ങളായിത്തുടങ്ങിയിരി

ക്കനു. ചിത്രരാജൻ ഹാരേംറിക്കൽ കാലോച്ചിതമായി പ്രകടിപ്പിച്ചു അഭിപ്രായങ്ങൾ അടുത്തകാലത്തിൽത്തന്നെ മലിക്കാതെ പോകാറില്ല. നമ്മുടെ നാട്ടിലെ തൊഴി ലാളിക്കല്ലോടീച്ചു ചിത്രരാജൻ ഇങ്ങനെ പാശ്ചാത്യ-

“മീരോടി രാജുനിവാസികളുള്ളിൽ 30 കോടി ജനങ്ങൾ ഇവരാണ്”. ഇവരുടെ കായ്ക്കുന്നതിനുശ്രദ്ധിക്കുന്ന മലമാണ് നാം തിന്നുകയും സുഖിക്കയും ചെയ്യുന്നതും. പട്ടിണിയിട്ട് കഴിയുന്ന അവരാണ് നമ്മുടെ രാജുത്തി നീൻ പാരവ്യത്തുംബിഡി പരീക്കൾച്ചുവരുന്നതും! ഇവരാണ് നമ്മുടെ നാട്ടിലെ പുരാതനമായ സംസ്കാരത്തിനീൻ ജീർണ്ണിതമായ സ്ഥാരകഗൂംഭേദം! ഇവരാണ് പ്രാചീന ആച്ചാവത്തത്തിൽ ആത്മീയജ്ഞനാനീപരന്ത കെട്ടപോകാതെ നിത്തിക്കൊണ്ടപോരുന്നതും! അവർ മാത്രമേ നമ്മുടെ രാജുത്തിൽ പരബ്രഹ്മപരിഷ്കാര പ്രാതിനിധാരകാതെയുള്ളൂ! അവർ മാത്രമേ പാശ്ചാത്യവും വിക്രിയാഭ്യാസത്താലും പാശ്ചാത്യനിയമകോടതികളാലും വിക്രിതനാരാകാതെ ബാക്കിയുള്ളൂ! നമ്മളാണും? ജനീക്കല്ലും പണക്കാരരാം പ്രക്കാശരാം അഞ്ചാനന്നാരരാം പറയുന്ന നമ്മളാണും? ഇവരെ കുറ്റപ്പുട്ടുന്നവർ! —ഇവരുടെ വിയർപ്പും രക്തവും കടിക്കാവർ! നമ്മാം വിഭ്യാഭ്യാസമുണ്ടാണ് തെളിയിന്ന വർ, ഉയർന്ന ജാതിക്കഴിം ഉൽക്കുഞ്ചായമെന്ന അഫക്രിക്കനാവർ, രാജുത്തിനീൻ മംഗാത്മവെത്ത കെട്ടക്കാന

വർ, മനഷ്യജനസിഖമായ സപാത്ര്യത്തിന്റെ വിരോധികൾ, ഉൽക്കളുമായ സന്നാതനമതത്തിന്റെ സമാവനത്താട്ടില്ലെങ്കിൽ അതിന്റെവീഴ്ത്തിനുള്ള അടിത്തരക്കല്ലേപാരിക്കുന്നവർ,—നമ്മളാണോ അവരെക്കാരിൽ ഒരേപൂട്ടവർ? നമ്മൾ വളരെ കുറച്ചപേര്, നമ്മൾ അധകാരമാദായമാർ, നമ്മൾ നമ്മളിടെ അവസ്ഥയുടെ ശോചനയീഡിവും അപല്ലിരവുമായ ഭാഗം അശ്രദ്ധിക്കുന്നതിലും കൂടിയില്ല. നാം നമ്മുടെ ഭയങ്കരമായ ഭാസ്മിതിയെക്കാണും ഇനിയും നല്പോലെ അതിലോപിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ അതിലോപിപ്പാൻ നന്ന് വൈകീട്ടില്ല. നമ്മുടെ സ്ഥാനിയെ നാം കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ ഒരേപൂട്ടത്തണ്ണം. നമ്മളാൽ ചവിട്ടിത്താഴ്ത്തുപൂട്ട് അടക്കിയകരപൂട്ടുന്ന ആ സാധകളായ സമജീവികളിൽ — നമ്മുടെ സ്വന്ദര്ശനയിൽ — നമ്മുടെ സഹോദരരിൽ — എല്ലാം നാരാധരായ പ്രതിമയെ കണ്ടു സമാദരിക്കുവാൻ ഇനിയെക്കിലും നാം ഇരുപ്പിപ്പരപ്പുടുണ്ടാം. ആ മഹത്തായ ബിംബത്തിന് മുമ്പിൽവെച്ചു നാം നമ്മുടെ തുല്യമായ ജനത്തിന്റെയും ജാതിയുടേയും മതത്തിന്റെയും മഹിമയെക്കാരി ആളുള്ള അധകാരഭദ്രങ്ങളാക്കേണ്ടും ചുരുക്കലിയണാം! ദൈവപ്രതിബിംബങ്ങളായ ആ പ്രാതൃതവിഗ്രാനങ്ങളുടെ അതിനുമുമ്പിൽ ഭക്തിയും ബഹുമാനവും വിനയവും കണ്ണുണ്ട് തലതാഴ്ത്തുവിൻ! ഇംഗ്രേജീനാം ചെയ്യുവിൻ! ഇംഗ്ലീഷ് സഹാന്നശ്ശീയതെ അവതാരമായ നമ്മുടെ

നാട്ടിലെ കോകാൻ കോടി മെഴനികളായ സാധനിവാസികൾ— ഒക്കെപ്പുവരായാലും മുഹമ്മദീയരായാലും ചണ്ണാളിനാരായാലും വേണ്ടതില്ല— അവരെല്ലാം നമ്മുടെ സഹോദരരാണു്. അതുകൊൽക്കി നാം അവരെ ദോഷികൾ എല്ലും ആദ്യേഷം ചെയ്യാണു്, അവരുടെ സഹകരിക്കണം, സഹവാസിക്കണം. എന്നാൽ മാത്രം നമ്മുടെ ആയുസ്സും അല്പപ്രാനവും വിജയം നേടുകയുള്ളൂ. x x ??

വൈക്കാളിത്തിലെ ഗ്രാമങ്ങളിൽ പുനഃസംഘടനയെ കരിച്ചു ഭേദവൈസ്യഭാസു് ഇങ്ങനെ അഭിപ്രായം പാന്തിരിക്കണാം—

“ഈ ജില്ലയിലുള്ള ഗ്രാമങ്ങളെ നാം കാരെ ഗ്രാമയോഗങ്ങൾ അല്ലെങ്കിൽ ഗ്രാമപരിപാലനസംഘങ്ങൾ എൽപ്പെടുത്തി അതിന് കീഴിൽ നിത്യാണം. അധികം നിവാസികളുള്ള കാരേ വലിയ ഗ്രാമങ്ങൾക്കു കാരേ യോഗം പ്രത്യേകം വേണം. ചെറുഗ്രാമങ്ങളാണെങ്കിൽ അവകൾ അധികം കനായിചേർത്തു ഒരു സംഘത്തിന് കീഴിൽവെക്കാം. ആ സംഘം അതിന് കീഴിലുള്ള കാരേ ഷുമാരി കണക്കു തയ്യാറാക്കിവെക്കണാം. കാരേ റൂംലുത്തിനു പ്രത്യേകമായി അഞ്ചു മെപ്പർമാർ കൂടിയ കാരേ പഠ്യായത്തും വേണം. ഗ്രാമഭരണം ഈ പാശ്ചായത്തു യോഗം നടത്തണാം. ഗ്രാമത്തിനാശം തുച്ഛികരണാത്തി ലും വാസസ്ഥാപ്യസ്ഥിതിയിലും വേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കു

നാതു ഈ സഭയായിരിക്കണം. ഗ്രാമത്തിലേക്കെ മുഴുവൻ മുഖജലം ദഹബരിക്കേണ്ടതു ഈ സഭ മുഖേനയായിരിക്കുണ്ടോ. ഇത് ഗ്രാമത്തിൽ ആവശ്യംപൊലെ രാഖേഴ്ത്തുപള്ളിക്കും എന്ന് പ്രസ്തുതിചെയ്യുന്നതാണ്. ഈ യോഗം മുഖേന ഗ്രാമത്തിൽനാണോ കൂഷിയും ഏകദേശവേലകളിൽ ശീലപ്രസ്തുതിക്കും തതകെ കലാശാലകൾ സ്ഥാപിക്കുണ്ടോ. ഈ സംശയം വകയായി ഗ്രാമത്തിൽ വലിയ പാണ്ഡിക്കാലകളിൽ ധാന്യശാലകളിൽ എന്ന് പ്രസ്തുതിചെയ്യുന്നതാണ്. കമ്പ്യൂട്ടറുകളിൽ ചുരുക്കം കൊമക്കാലങ്ങളിൽ ഗ്രാമനിവാസികൾക്കു ധാന്യവും രക്ഷിക്കുന്നതാണോ തക്കവണ്ണം ആ ശാലകളിലെ നാണ്യങ്ങൾവരവും ഉപകരിക്കുണ്ടോ. ‘സിവിലോ’ ‘ക്രിമിനലോ’ ആയ എല്ലാ തർക്കങ്ങളിൽ അധ്യായങ്ങളിൽ വിചാരണക്കും വിചാരണക്കും വിധികളും ക്ഷണിക്കുന്നതു അഭ്യന്തരം ഈ യോഗത്തിനായിരിക്കുണ്ടോ. വലിയ കേസുകൾ വിചാരണ ചെയ്തു തെളിവെടുത്തു വിധികളും വാസ്തവമായും നബർമേണ്ട് കോടതികളിൽക്കയ്ക്കുകയാണോ. ഇവിടുതൽ തെളിവുകളും അഭിപ്രായങ്ങളും കഴിയുന്നതു വിശദപരിക്കേണ്ട ബാധ്യത മെൻ കോടതികൾക്കുണ്ടായിരിക്കുണ്ടോ. X X
എന്നാൽ ഇതുകൊണ്ട് അധ്യാത്മക്കാരാണെങ്കാണെ നടത്താൻ റവർമേണ്ട് അനവദിക്കുമോ എന്നാൽ ചോദ്യം വന്നുക്കും. പോരുകിൽ ആംഗൂധയ ഇന്ത്യക്കാർ ‘ഇല്ലിപ്പ; രാജുത്തിൽ അബ്ലൈക്കിൽത്തന്നു വേണ്ടതു അരാജകത്രമുണ്ട്’. ഇന്നത്തുകൂടെ ഇതിലെയിക്കുമായ വലിയ അധ്യാത്മക്കാരക്കും നൽകിയാൽ അവർ

അതിനെ വല്ലാതെ ഭക്തപ്രയോഗപ്പെട്ടത്തും' എന്നു്
അലഭരിക്കുന്നവണ്ടു്' എന്നാൽ, അവർ പാഠന
തിന്നന്നേരെ വിചരിതമായിരിക്കും ഫലം. ജനങ്ങൾക്ക
അവക്കെട രാജ്യത്തെ ശ്രദ്ധിക്കുന്നതിനും അവസ്ഥം
അധികം കിട്ടിയാൽ അംഗങ്കത്പരം എന്ന പറയുന്നതു്
തന്മേഖ നശിച്ചപോകും. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചു
ചീത്തരഞ്ഞിൻ ഇങ്ങനെ പറയുന്നു:—

“സപ്രദേശിപ്രസ്ഥാനം ആരംഭിച്ചപ്പോൾ നമ്മുടെ
രാജ്യത്തിലെ യുവാക്കന്മാർ അവക്കെട രാജ്യത്തെ ശ്രദ്ധി
ഷിക്കുന്നതിനുള്ളിട്ടു് അത്യുറഹം കാണിച്ചു. അഭേദ്യം
യോഗകാലത്തും പിന്നെ 1913-ലെ ‘മാമോഡരപ്പ്
വാഹ’ കാലത്തുമെല്ലാം ഇവർ തദ്ദേശക്കുള്ള അംഗാധ
മായ ദേശസേവനക്കും പ്രവർത്തിച്ചുമായി വെളി
ക്കു കാട്ടി. അവർപ്പെട്ട അസാമാന്യമായ ഉപകാരം
വലിയ ഗവർമ്മണ്ടുംഡ്രോഗസ്റ്റന്മാർ തുടി സ്വന്തമിച്ചു്
രിക്കുന്നു. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ പക്ഷേ, ഇവർക്കുള്ള ആശം
സകളം ആറുമുദ്ദങ്ങളും ഉത്സാഹങ്ങളുമെല്ലാം എന്തു
പ്രഭർഗ്ഗിപ്പിക്കുന്നതിനു തക്ക അവസ്ഥം സിഖിക്കാതെ
പോകയാണോ. നമ്മുടെ ദേശഭക്തിയേയും ഉത്സാഹ
തേതയും സ്ഥിരമായി ഉപയോഗപ്പെട്ടുന്ന ഒരു കാര്യം
തതിൽ എടുത്ത പെത്തമാറാൻ നമ്മുക്കു അവസരമില്ല.
ഈ നീമിത്തം നമ്മുടെ നാട്ടിലെ യുവാക്കന്മാർക്കു
എല്ലായ്ക്കും അക്കുമയും നിരാഗയും ഉണ്ടിച്ചുവരുന്നു.

ഈ അക്ഷമയും നിരാഗരുമാണ് പിന്നീട് കാലാവതരത്തിൽ അരഹാജകപ്പും എന്ന രൂപത്തിൽ പറത്തേക്കുവരുന്നതു....”

“ഇംഗ്ലീഷ് കാർ നൃക്ക ചെങ്കുളം ചെയ്യുന്നതുമായ നാനാ ഉപകാരങ്ങൾക്കും അവക്കു കിട്ടേണ്ടുന്ന സ്ഥിരിയും നമ്മുടെ എല്ലാം നമ്മുടെ എല്ലായ്ക്കുതിൽ ശരീരയായി ഒഴുകിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ നമ്മൾ അതിന്റെ മരുരാത്രാഗം തുടിയോന്ന് ചിന്തിച്ചു നോക്കു. ഇന്ത്യയിൽ വരുന്നതിനുമുമ്പ് ഇംഗ്ലീഷ് കാരുടെ സ്ഥിരി എന്നായിരുന്നു? ലോകത്തിൽ അക്കാദിപ്പിലോ മഹാകോണ്ടുകളിൽ ഇംഗ്ലീഷിന്റെ നില എന്നായിരുന്നു? ഇന്ത്യയുടെ ചക്രവർത്തിത്വപരമായ കൗൺസിൽ അന്തരുടെ ക്രമരൂപമായോ അതിൽ അധികമോ വർദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടോ അല്ലതു ഇന്നൊരാംക്കു നിശ്ചയിപ്പാൻ കഴിയുമോ? ഇന്ത്യക്കു ഇംഗ്ലീഷിന്റെ നേരു കൃതജ്ഞതക്കുവകാശമുണ്ടോ. ഇന്ത്യക്കുള്ള കൃതജ്ഞത പിന്നുണ്ടോ ചിന്നുണ്ടോ കാട്ടിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നുണ്ട്. ഇംഗ്ലീഷിന്റെ കൃതജ്ഞത ഇപ്പോൾ കാണുന്നതു. നമ്മുടെ നീയമാനക്രമങ്ങളുമായ അവകാശങ്ങളിൽ നൃായമായ പ്രാത്മരാഷ്ട്രം നിങ്ങൾ സമ്മാനിക്കാതിരിക്കുന്നപക്ഷം, നിങ്ങൾ ഈ നൃായമെന്നാം കൃതജ്ഞതയെന്നാം പറയുന്ന തല്ലാം വെറും വായിത്തക്കുയായി എങ്ങൽ കണക്കുവെക്കും.”

നമ്മുടെ നാട്ടിനേരു ഭാരിദ്രൂനിവാരണത്തിനു കൂഷിയം കൈത്തൊഴിലുമാണ് പ്രധാനമാർഗ്ഗങ്ങളും പരഞ്ഞവെല്ലോ. ഈ രാജ്യത്തിലെ എല്ലിക്കമായ കൂഷി കൈത്തൊഴിലുകളെക്കരിച്ചു് ചീതുരംതു് ജൻ ഇംഗ്ലൈനു പറയുന്നു:—

“കൂഷിയാൽ തന്നെ നമ്മക്ക ഉചജീവിച്ചുകൂടം; കൈത്തൊഴിലും കച്ചവടവും വേണാം. അതു പക്ഷേ, ഇംഗ്ലൈനീലെ മിതലാളികളുടെ കച്ചവടത്തിനേരു മാതി റിയാസിറിക്കേതു്. പണ്ടുകാലത്തു നമ്മക്കു് നമ്മുടെ സ്വന്തം കച്ചവടവും കൈത്തൊഴിലുമിണ്ഡായിരുന്നു. അതു നമ്മുടെ എല്ലാ പ്രതിക്രിയാം പററിയതായിരുന്നു. കൊയ്തുകൊണ്ടു കഴിഞ്ഞൊരു പിന്നെ നമ്മുടെ കൂഷിക്കാക്ക അരു മാസം ദൈയ്യത്തുപണിയായി. വീട്ടിലേക്കു ആവാ ശ്രദ്ധായ സകലസാധനവും അവർ തന്നെ ഉണ്ടാക്കും. അവക്കു അക്കാലം നശതമരക്കുന്നതിനു മാത്രമല്ലോ ലേക്കു കൈ നീട്ടേണ്ടിയായിരുന്നില്ല. ഇക്കാലം നമ്മുടെ കുടിൽ കൈത്തൊഴിലുകൾ നീഡേശം നശിച്ചു. ഒരു കൂലും ലോകാനലോകം കീത്തിപ്പെട്ടു ഉത്തര ഇന്ത്യയിലെ ഡക്കാ മസിലിനു കൈത്തൊഴിലും നമ്മുടെ രാജ്യത്തിൽനിന്നു പോയി. അംഗങ്ങെന്നെ ധാരാളമായണ്ഡായിരുന്നു പത്തതിക്കൂഷിയം മുഖിലെത്തപ്പുലെ കാണാതായി. ഇതൊക്കെ നശിച്ച പോയതിനേരു രഹം സ്വീകരിക്കുന്നു? നമ്മുടെ കുലഗ്രന്ഥ മുലഗ്രന്ഥു് നമ്മുടെ

വസ്തുതാ പണ്ഡിതന്മൂലമെല്ലാക്കിളിട്ടും വൈകാളി
തിരിച്ച് പണ്ഡിതനായിതന്നു പിതറള്ളുണ്ടിക്കഴിം പണ്ഡിത
രാധവരുടെ മേൽനോട്ടവും സഹായവും ഇല്ലായ്യുംതന്നെ
തീരെ അസൂക്തിപ്രായമായി. ശ്രീലൂഖ്മിദൈക്ഷിം നമ്മൾ
ഞായിതന്നു അഭിചച്ചിക്കലോക്കു നശിച്ചു”, ഇത്തന്നു
മുണ്ടുമിഷ്ട വിശ്വേഷണാധനങ്ങൾക്കു പകരം കാഴ്ച
യിൽ കണ്ണു മത്തെല്ലിച്ചു പോകുന്ന “ഇമിററേഷൻ”
സാക്ഷാന്തങ്ങളിൽ നമ്മകു കമ്പം കടന്നതുടയിരിക്കുന്നു.
ഇങ്ങനെ നമ്മുടെ ജാതീയ കൈവേലകളില്ലോ നശി
ച്ചപോലും. അതോടുള്ളിന്തനു നമ്മുടെ സന്ധിത്തും
അഭിപ്രാഥിയും നശിച്ചു.”

നമ്മുടെ ജാതീയ കൈവേലയെയും കരകൗശലാ
ദ്രോഗം കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ പുനരുദ്ധരിപ്പുണ്ട്
മാർഗ്ഗമെന്തും? ജനങ്ങൾക്കല്ലോം മോഹനങ്ങളായ റൈറ്റ്
ചുരക്കകളോടായിപ്പോയി ഫീഡ്. നമ്മുടെ നാട്ടിൽ
കൈത്താഴിലുണ്ടാവണമെന്നും ദാരിദ്ര്യം നീങ്ങിക്കിട്ട
ണമെന്നും അവർക്ക് ഇപ്പുയിണ്ട്. എന്നിട്ടും അവർ വി
ദേശസാമാന്തരിക വാദി ഉപയോഗിക്കുന്ന സംസ്കാരം
ഭായം വിടുന്നില്ല. സ്വപ്നശരീര ഉപയോഗിക്കാതുന്ന
മിത്തം നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനുണ്ടാവുന്ന മുണ്ടം കാണം
നാതിനു വിശ്വേഷ്യത്തിനേക്കാൾ മിന്നമീനുക്കത്തിൽ
അവരുടെ കണ്ണു ശുളിപ്പോയിരിക്കുന്നു. അടുത്തകാലം
കൊണ്ടാണും അവരുടെ കൈത്താഴിലുണ്ടിനു ജയിക്കാൻ

നമ്മെള്ളക്കാണാവില്ല. അവർ അതിനായി ഉത്സം ഹിന്ദനാതു ഇന്നും ഇനാലെയുമല്ല. നമ്മൾ ഇന്ന് അതിനെ പുനരജ്വരിക്കാൻ തുടങ്ങുന്നതെയുള്ളൂ. അവക്ക യാഹാളം പണമുണ്ട്. നാം ഭരിപ്രോഹാണ്. അവ ഒരു തന്ത്ര സ്ഥായി അതിനെ ആരും അക്കാദരിക്കുന്നു. അവ ഒരു തന്ത്ര കൈവേലയെ വബ്ലിപ്പിക്കുവാൻ അവതന്ത്ര ഗവർണ്ണറിന്റെ സഹായം നല്കുവോലെയുണ്ട്. ഇംഗ്ലീഷ് ശാക്കാക്കന്നമാതിരി ചെരിപ്പു ചവട്ടി നഞ്ചെട നാട്ടിലെ കോടതിക്കൈത്തു പ്രവേശിക്കാധാതിനാ വിശേഷമില്ല. ഒരു ഇന്ത്യക്കാർ ഇന്ത്യൻ ചെരിപ്പുവബ്ദി കോടതിയിൽ കടന്നാൽ അപ്പോൾ പിടിച്ചു പറത്തുത ഇപ്പോൾ. അതിനാൽ നമ്മുടെ കൈത്തൊഴിലിനെ വർദ്ധിപ്പിക്കുന്നതിനാ കനാമതായി വേണ്ടതു വിഭേദി ബഹിപ്പൂരണമാണ്. നീറുത്തിയിരുന്നുനു കണ്ണാലേ ആളുകൾ സ്വന്നിസ്വന്നമാണു ഉണ്ടാക്കുകയും ഉപയോഗിക്കുകയും ചെയ്യുകയുള്ളൂ. നല്കു വേറു കിട്ടാതെവന്നാൽ അവർ സ്വന്നി ഉപയോഗിക്കും.

അനാവീശ്യമായ വിഭേദയാനക്കരണം, അന്തര്സ്ഥാരമില്ലാത്ത ആവശ്യവരങ്ങും ഇതു രണ്ടും നമ്മുടെ ഭാരതജാതീയവളർച്ചക്കു വലുതായ പ്രതിബേദ്യസ്ഥാക്കന്ന ശൈലി ചിത്രരംജിൻ പലപ്പോഴും ജനങ്ങളോട് പറയാറണ്ടും.

എഴുന്നും അല്ലെങ്കിലും

പ്രാഞ്ചിന്റെ രംജുത ഗ്രന്ഥങ്ങൾ

പിതൃരജ്ഞൻ രാഷ്ട്രീയരംഗത്തിൽത്തു ഒരു പ്രധാന വേദിക്കാരന്നും നിലയിൽ ചൊല്ലിയാടിത്തുടങ്ങിക്കു എറെക്കാലമായില്ല. ചെറുപ്പുത്തിൽത്തന്നു തനിക്കു നല്ല വേദപ്പുകൾച്ചയും മെരുക്കായാസവുമാണെന്നു സർ മുകും സമ്മതിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്. പിന്നു പോരാത്തതു ഇന്ത്യാ രാഷ്ട്രീയജാംബവവാദായിരുന്ന ഭാഭാബായി നവരോ ജിയെപ്പോലുള്ള ലോകപ്രസിദ്ധമാരായ വൻവേദിക്കാരനു കീഴിൽ അട്ടുണ്ടാവുമാണെന്നായി. അപ്പനെന്നയിരിക്കു ബോംബാൻ ഡോക്ടർ ആന്റിജാസന്റും മാമുകയു മറി രാശി ഗവർമ്മണ്ടും രാജുകാഞ്ച്ചംബാസമായി യാത്രാ നം പ്രഖ്യാതിച്ചുംടാ എന്ന കല്പിച്ചും കോയന്പത്തു റിൽ കൊണ്ടുവന്നും സർക്കാർ ബതിൽവെച്ചുതും. തദ്ദേ

സഹത്തിൽ ചീതതരത്ത് ജന്ന കല്ലുത്താവിൽ ചെള്ളു പ്രവു തതിയും പ്രസംഗവുമാണോ തന്മീക്ഷ പേരും എക്കഴുയും പരതതിയതും തന്നെ കല്ലുത്താവിലെ രാഷ്ട്രീയരേതാ കമ്മാങ്ങട മുന്നണിയിൽ കൊണ്ടുവന്നതും.

മഹാത്മാഗാന്ധിയേയും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അന്വ ഗാമീകരണയും ജയലിലാടക്കവാൻ കാരണങ്ങതമായ മാതിരി രാഷ്ട്രീയപ്രസ്തതി അനു ചെള്ളുതും ബാശൻറും മാമുച്ചും മറുമായിരുന്നു. ന്യായമായാലും അന്യായ മായാലും എത്രതന്നെ മഞ്ഞാഭക്കളും മാർഗ്ഗത്തിൽക്കൂട്ടിയായാലും ഗവർണ്ണമെണ്ണിം വിരോധമായി പ്രവൃത്തി ക്കേണ്ട പറക്കയോ ചെയ്യുന്നോരും ഈ സൈപ്പിൾപ്പാലുടെപ മതതാമാരായ ഭരണാധികാരിക്കപ്പെടുത്തി അവാരു തടയുകയും തടവിലിട്ടുകയും ചെയ്യുന്നതും പതിവാണോ. അങ്ങനെ അവർ മാമുഖ്യയും ഒട്ടനാശം ബന്ധിൽ വെച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അതിനെക്കാരിച്ചു ഗവർണ്ണമമാണെന്നെ ആരക്കും പിച്ചുകൊണ്ടും കല്ലുത്താവിൽ ഒരു വലിയ പ്രതിഫോധ സം കൂടിയ അവസ്ഥരത്തിൽ ദേശവാസി സി. ആർ. ഭാസ് ഇങ്ങനെ പ്രസ്താവിച്ചു:—

“ഇന്നാംകൂടി ബുഡ്കീഷ് പ്രധാനമന്ത്രി ഇങ്ങനെ കല്പിച്ചു: ‘ഇന്ത്യയെ വളർത്തി വിഭേദങ്ങളും ധനവ്യയ തെന്നുംവാധിച്ചു മാറുമ്പു, രാഷ്ട്രീയചായി ആലോച്ചി ചൂഡും അതു അത്യാവശ്യമാണോ’. ബുഡ്കീഷ് സാമ്രാജ്യം

സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടിരിക്കുന്നതു^o ചിലതുടെ അദ്ദേഹ സ്ഥാതന്യം ശാത്രം അടിസ്ഥാനപ്പെട്ടതിയല്ല; ജാതി ക്ഷീളം ഭാഷയിലും മതത്തിലും നിറങ്ങതിലും വലതായ വ്യത്യാസങ്ങളാട്ടാട്ടി അകന്ന നിശ്ചന്ത ഒട്ടകെക്കുന്നു തീരുമാനം ചെയ്യുന്നതിനേലാണു^o. മഹാഭാജാവു തീരുമനസ്സിലെ പ്രധാനമന്ത്രിയുടെ ഈ മൊഴി കൈ ആശ നൽകിയതല്ല; കൈ വാദത്തം തന്നെ യാണു^o. ആ വാദത്തിനുംബാണുത്തിനും ആ ആഗ്രഹപരിപൂർത്തിക്കൂടുതലും മോഭ്രത്തിന്റെ കാരണം നിശ്ചയസ്ഥാനമാണു^o ഈ കാരണം നിശ്ചാസനവും തൊൻ ഈ നിശ്ചാസനത്തെ ബലമായിപ്പറ്റിശ്വയിക്കുന്നതിന്റെ കാരണം വാദത്തം വല്ലതും ചെങ്കുട്ടിഞ്ചായാലുവെച്ച ഇല്ലങ്കിലാവെച്ച കാരണം നിശ്ചാസനശാസനവും കാരണംപ്രകൃതിനീതിയർമ്മത്തെ ലംഘിക്കുന്നതാകകൊണ്ടാണു^o. ഈ മനഷ്യസ്ഥാനത്തിനു പൊതുവെയുള്ള അധികാരത്തെയാണു തടയുന്നതു^o. X X X

മനഷ്യസ്ഥാനവുംതെന്നെല്ലാം കൈപോലെ നേരുമാക്കുന്ന ഇംഗ്രേസിലാവതാരത്തെ കരിക്കലേ കരിശ്മിനേൽ തരംതു ഇള്ള എന്ന തൊൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല. ഏതെക്കുന്നും ജന ഭ്രാഹികളിൽ മനഷ്യഭാത്രത്തെ നിശ്ചേഷം നേരുമാക്കുന്ന ആ മാനാത്മാവിജന പചക്കാി കരിശ്മിനേൽ തരിച്ചിട്ടുണ്ട്. മനഷ്യമാത്രത്താട്ടുള്ള ഇമ്മാതിരി കാരണം ധിക്കാരിസാഹസ്യവും ആ പ്രജ്ഞപ്രകാശന്റെ പച്ചയിച്ചിരിയുമുണ്ട് അടിച്ചേരുന്ന കാരണം പതിയ ആണിക്ക

ഇംഗ്ലീഷ്. x x x ആരംഭപ്പോൾ ഇന്ത്യൻ പത്രങ്ങൾ
കു നമ്മാട്ട് ‘ബാഖലപ്പുടക്കിറപ്പിൻ, ഇന്ത്യാധികാരാളി
അവസരം ഉണ്ട്.’ എന്ന എത്രയൈക്കില്ലോ ചരിയന്നതിനു
കു വെടിച്ചുലില്ല. ഭാരതീയരെപ്പോലെ ഇതു ക്ഷമയുള്ള
കു ജാതിക്കാർ ഭൂമാന്യലത്തിൽ ഒരു ദിക്കിലുമില്ല.
ആരാധാല്ലോ മനഷ്യരക്കു ക്ഷമക്കു കരവയില്ലണ്ടോ.
സദേശമിച്ച നീഛുന്ന ഭൂമാന്യത്തിനാരോടു എന്നിക്കു ചുറ്റു
യാനുള്ളതു എന്നതനുവച്ചും, ആ ക്ഷമാപരിധിയിലുത്ത്
യോ മുന്നാശതിക്രമിച്ച കഴിഞ്ഞു; ഇന്ത്യം ക്ഷമിക്കണാ
മെന്നു പറയാൻ ആർക്കു അവകാശമില്ല. നമ്മുടെ ഭര
ണമേധാവികളുടെ വാക്കിന്നുന്നതിനാലില്ല അവരുടെ
പ്രിയത്തിനെയും കണ്ണാൽ അവരോടു ‘നീംക്കുടെ വാദ
തതം കൊണ്ടു കാഞ്ഞുമെന്തു?’ നീംക്കു ഇം ചരിയന്നതോ
നും പരമാർത്ഥമായി മനസ്സിൽ ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടില്ല.” എന്നു
പറവാൻ നുകൾ അവകാശമില്ല? എന്നാണോ. ഒരു സ
മാധാനവും ഇല്ലാതിരിക്കുന്നോരു സമാധാനം സമാധി
നമെന്നാം പറഞ്ഞാൽ കേരിക്കാൻ നമ്മളാ
രാണോ?

1917 ആഗസ്റ്റ് 20-ന് ഇംഗ്ലീഷിലെ പെണ്ഠസ്ക
യുടെ വെച്ചു അക്കാലം ഇന്ത്യാഭ്യസ്സറും സിങ്ക്രിയംഗ്യീ
യന്ന ‘അമാബേഡഗ്’ സാഹിത്യം എന്നും സൃഷ്ടത്വവുമായ ചീല
സംഗതികൾ ഫുസ്താവിച്ചു. അതായതു.—

“ഇന്ത്യാഗവങ്ങ്മണ്ട്” പുസ്തകമായി ഡോജിച്ചിരിക്കുന്ന മഹാരാജാവു തീരുമനസ്സിലെ അധിനാതനമായ നയം എന്നെന്നനാൽ: ഭരണസംഖാസമായ സകലശാഖ കളിലും ഇന്ത്യാക്കാക്കൾ കൂട്ടതൽ സഹകരണത്തിനും അവകാശവും ബ്രിട്ടീഷ് സാമ്രാജ്യത്തിനേൻ്റെ കല്പിതസ്ഥ മായ നീതിയിൽ പെഴുകരാത്തരവാദിത്പരമായ ഭരണ തത്തിനേൻ്റെ ക്രമപ്രവൃദ്ധമായ പദ്ധതിയെ പ്രതീക്ഷിക്കുന്ന സ്വന്തം ഭരണസ്ഥാപനങ്ങൾക്കു കുമോന്നതമായ വളർച്ചയും നൽകണമെന്നുള്ളതാണ്.” ഭരണസ്ഥിതിയിൽ ദാതൃപ്തി വർദ്ധിച്ചവരുടെയും ഉല്ലംഘണ്ടവമായ ഭരണപരിപ്പാരത്തിനായി ചോദിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുമെന്ന ജനങ്ങളുടെ ഒരുദയാക്കണമെന്തിൽപ്പും പ്രഖ്യാപിക്കുന്ന ഒരു പുത്രനായപ്രത്യാഗാരംമുഖിയെ കൊള്ളത്തിവിട്ടു. ഇന്ത്യക്കു സ്വന്തംഭരണം കിട്ടുന്നതിൽ വലിയവിരോധം ആംഗഭലവന്ത്യകാക്കാണ്. അവരിൽ പലജം വലിയ കല്പിപ്രസംഗങ്ങളുണ്ടുകെ ചെയ്യുണ്ടായി. ജനങ്ങൾക്കു വേണ്ടി ജനങ്ങളാൽ ഭരണം നടത്തപ്പെട്ടുകെയും നുള്ളൂ” ഉണ്ടായാൽ ജനങ്ങൾക്കു അവരുടെ ജീവനം വസ്തുവിനും ധാരാതൊട്ട് രക്ഷയും കിട്ടുന്നതല്ല എന്ന അവരിൽ ഒരു മാനുസ് പ്രസ്താവിച്ചിരുന്നു. അതിനു ചിത്രരംജിജൻ ഇങ്ങനെ ഒരു ഉച്ചിതമായ മറപടി കൊടുത്തു.

“അഞ്ചുറുയ ഇന്ത്യാക്കാക്കൾ ഇന്ത്യാരാജ്യം അവരുടെ ഭവനമാക്കണമെന്നഭാഗക്കിൽ അവർ അന്തരുന്ന ചെയ്തു

കൊള്ളടക്ക. നമ്മൾ അവരോടൊത്തു ഒക്കേക്കാത്തപി ടിച്ചു ഇന്ത്യാസാമ്രാജ്യത്തിനെ മുണ്ടിനിര തക്കവണ്ണം പണിയെടുക്കാം. അല്ലാതെ അവർ പണമുണ്ടാക്കുന്നതി നമാത്രം വന്നതും അവരുടെ ഗ്രഭമഴുവറും പണമുണ്ടാക്കുന്നതിൽ മാത്രം ഇരിക്കുന്നതും ആശങ്കയിൽ അവർ ഇന്ത്യയുടെ സ്വീകരിതമാരല്ല, അവരെ ഇന്ത്യംക്കാരെന്ന പേര് വിളിക്കുവാൻ അവകാശമില്ല. ഇന്ത്യയിലെ ജന ദൗണിക സ്വയംഭരണം നൽകുന്നതിനെ എതിർക്കുവാനും അവർക്ക് ന്യായമായ അവകാശം കുമാരില്ല.’

ആദ്ദേഹ ഇന്ത്യാധാരരുടെ ഒരു സഭയിൽവെച്ചു ആർഡിനു വൃഥാ’ എന്നൊരു സാളു’ ഇന്ത്യൻ പറ തെത്തായി രഹിക്കൽ ഒരു പ്രസ്താവമുണ്ടായിരുന്നു:— ‘ഇന്ത്യംരാഷ്ട്രീയ കാൺഗ്രസ്സിൽ ജാതിമതസഹത്തിനാപ്രവേശനം ലഭിക്കുവാനുകൂലിൽ ബുംപീഷ്’കാരായ നമക്കു കുകിൽ ഇവിടും വിട്ടുപോകയോ അല്ലെങ്കിൽ ഇന്ത്യ രണ്ടാമത്രം ആകുമീച്ചടക്കകയോ ചെയ്യുണ്ടതായ കാലം വരും.’ ഈ ബുദ്ധിമുട്ടുന്യാമായ രംഭപ്രായപ്രകടന തെത്തകരിച്ചു നാം ഗൈംഗികയേ വേണ്ടിയിരുന്നില്ല. പിതരംജീവൻ അതിനു ഇന്ത്യൻ സമാധാനം പറഞ്ഞു:

“അവർക്കു ഇന്ത്യയിൽ താമസിക്കുന്നതു കൊണ്ടു വിശ്വാസിച്ചു ലാഭമൊന്നമില്ലെന്നു കണ്ടാൽ അവർ

ഇന്ത്യ വിട്ടപ്പോയെങ്കം. ലാഭം കാണാനാണെങ്കിൽ അവർ താമസിക്കയും ചെയ്യും. പെക്ഷ, ഇന്ത്യ റോമതും പിടിച്ചടക്കകൾ എന്നും മറ്റും പരയുന്ന ഇംഗ്ലീഷ് അസം ബന്ധപ്രഖ്യാപനം ഒരു ഏറ്റവും കോമാളിയേണ്ണാണ്. ഇന്ത്യയെ ഒരിക്കലും ഒരാളിം പിടിച്ചടക്കിയതല്ലെന്ന് ഇംഗ്ലീഷ് അറിയില്ലെങ്കിൽ അറിയേണ്ടതാണ്. ഇന്ത്യാരാജ്യത്തെ ഓസ്റ്റേൻഡേകാണ്ട്സം നന്നായി രേഖക്കാമെ നാളുള്ള വാദത്തംകാണ്ട്സം വരുകൾക്കിടയിൽ വരുത്താണ്. ഇന്ത്യയെ ഒരിക്കലും ആക്രമിച്ചടക്കീട്ടില്ല. ഇംഗ്ലീഷ് ദായമുണ്ടായിട്ട് ഭാരതത്തെ ആക്രമിച്ചടക്കണമായ ഒരു കാലം മേലിൽ വരികയുമില്ല. ഭാരതത്തിലേവി അവളുടെ വിശേഷാർഹവും അവളുടെ അഭ്യര്ഥപരിഷ്ഠകാരവും അവളുടെ വിജ്ഞാനസമ്പ്രദായവുംകാരം ലോകാപമേഖലയിൽനിന്നായിത്തന്നെ നിലനിൽക്കും.”

പിന്നെയൊരിക്കൽ ഒരു മേഖലിമാനിയെ നിഷ്ടാ സന്നംചെയ്യുണ്ടായപ്പോൾ പിതതരജീവൻ അധ്യാദ്ധൈവിട്ടു കിട്ടുന്നതിനായി സക്കാരിനോടപേക്ഷിപ്പാൻ തൃടിയ സദയിൽവെച്ചു മർദ്ദനനയത്തക്കരിച്ചു ഇപ്രകാരം പ്രസ്താവിച്ചു:

“കന്നോ കന്നിലധികമോ പേരെ നിഷ്ടാസനം ചെയ്തു കാണാത്ത ഭവനം ബേക്കാളിത്തിൽ ഇപ്പോൾ ഭർപ്പുമായിരിക്കുന്നു. ധാതോങ്ക തെളിവും വിചാരണയു

മീല്ലാതെ ജനങ്ങളെ ചെട്ടുന്ന പിടിച്ചുകൊണ്ടോയും തടവിലിട്ടുക നിമിത്തം ഭഃവപൂഖ്യമാക്കാതെ ഒരൊറ്റ വീഞ്ഞക്കിലും ഓക്കാളത്തിൽ ഇന്നില്ല. ഈ നയം അനും ഔദ്യമാണ്. ഇതു ഇംഗ്ലീഷുകാശങ്ങൾക്കും ദേഹാഗ്ര മല്ല. ഇതു ആരും ഗലസാത്രാജ്യത്തിനേൻ്റെ അനുഭ്ബവം പെശാണിക്കുമായ കലമുലമത്സ്യങ്ങൾ “അംച്ചിതമാണെന്നും എന്നും പറയുന്നു. ഇതു അനുത്തസ്വാരത്തിനും വിവേകത്തിനും മത്സ്യങ്ങൾ ദേശജികാതത്താണ്”. ഈ നയം എത്രമേൽ വേഗത്തിൽ തിരിസുകരിക്കേണ്ടവോ അതുമേൽ അതു സാത്രാജ്യത്തിനേൻ്റെ സമാധാനത്തിനും ശ്രദ്ധയുണ്ടിനും നല്ലതാണ്. ഈ രാജ്യത്തിനും സ്വയംഭൂ രണ്ടാമെന്നതു എത്രക്കിലും ഒരു പ്രകാരത്തിൽ നല്ലപ്പെട്ട ദേണ്ടതാണെന്നും സാത്രാജ്യത്തിനേൻ്റെ അടിയറപ്പുണ്ടിനും നിലനില്ലിനും വേണ്ടി വലുമാതിരി ഒരു ചുമതലയുള്ള ഭരണം ആവശ്യമാണെന്നുമുള്ളതു നയം ശ്രീടിഷ്ടംഗവർമ്മാണ്ട് ബുദ്ധിപൂർവ്വമായി പ്രഖ്യാപനം ചെയ്തു ഈ കാലത്തു് പൊതുജനരണ്ടായി ഭാരതത്തീയ മഹാജനന്ത്വങ്ങൾ വിരോധമായി ഈ തടവും തക്കാലം മറ്റും കല്പിക്കേണ്ടതു ഒരു ബുദ്ധിപൂർവ്വമായ തൊഴിലാക്കമോ?”

ചിത്തരത്തിൽനിന്നും ഇംഗ്ലീഷുകാരുടെ ജാതിയോടു തന്നെ ഒരു വിരോധമാണ് എന്നു് ചിലർ പറയാറുണ്ട്. എന്നാൽ അതു തീരെ അടിസ്ഥാനരഹിതമാണ്. ഈ കിപ്പുട്ടപ്പട്ടിഷ്ടംഗങ്ങൾ സക്ഷാരിനേൻ്റെ ഭരണരീതിയിൽ

അദ്ദേഹത്തിനു് നിന്നയല്ലാതെ ഒരിക്കലും വെള്ളിക്കാ രോട്ട് ഒരു പ്രത്യേക ജാതീയവിരോധമുണ്ടായിരുന്നുണ്ട്. ഇതു അദ്ദേഹത്തെ നേരിട്ട് പരിചയപ്പെട്ട വെള്ളിക്കാ രോക്കെ സമർത്ഥിക്കും. വെള്ളിക്കാക്കട തുടക്കത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു വലിയ ഫൈറ്റിതന്മാരുണ്ട്. ബഷാളത്തിലെ പ്രധാന വൈക്കോടതി ജൗളിയായിരുന്ന സർ ലോറ സ്റ്റേഡ്യക്കിൻസൺ ഒരിക്കൽ ചിത്തരജ്ഞനോട് ഇന്ത്യ യിലെ പല മാന്യനാരാം പതിവായിവരുന്ന കല്ലേരാ കൂപ്പും എന്നൊന്നു് നിങ്ങൾമാത്രം വന്ന കാണാത്ത തിന്റെ കാരണാമെന്നു നേരിട്ട് ചോദിക്കയുണ്ടായി. അധാരജോട് ചിത്തരജ്ഞൻ താൻറെ മനസ്സിലുള്ള കാരണം ഇന്ത്യനെ തുറന്നപാരഭ്രാഹ്മി: — “പ്രഭോ, ഈ ചോദ്യ തതിനു ഉത്തരം പറയുന്നതിനുമുമ്പായി എന്റെ രംജ്യ തതിക്കു ഒരു സാധാരണ സന്ധ്യാഭാഗം പറയാം. ഇന്ത്യ യിലെ എല്ലാ കലീന ഹിന്ദുഗ്രാഹങ്ങളിലും മതവേദം ഔദ്യോഗിക്കായി ഒരു പ്രത്യേക മറിയുണ്ടായിരിക്കും. അവിടെ കലഹരിനും പ്രവേശനമുണ്ട്. അതിനു തൊട്ടിരിക്കുന്ന മരിയുണ്ട്. അതിൽ ആക്ഷം കടക്കാം. നിങ്ങളുടെ കൂപ്പുകൾ ശരിയായി ഈ രണ്ട് മറികളോട് ഉപമിക്കാമെന്ന തോന്തരം. നാട്ടുകാരു നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ വെഷാളക്കൂപ്പും കടത്തുകയില്ല. നിങ്ങളുടെ വലിയ ഒരു കൂപ്പും കാണിക്കാതെന്നാണോപാലെ കൃതത മനഷ്യനും വെള്ളതു മനഷ്യനും ഒന്നിച്ചുചേരുന്നതിനു വേണ്ടി നിശ്ചയിച്ചു ചെപ്പെട്ടതിയ ഒരു സ്വല്പമാണു്

നീങ്ങളുടെ കണ്ണത്താളിമുഖ്⁹. എന്നാൽ പ്രദേശം, ഇങ്ങനെ ഒരു വകുപ്പേം വെച്ചിട്ടുള്ളപ്പോൾ നീങ്ങൾ കരക്കത്തോ സ്ഥിരമായി അനവബിക്കുന്നതു ഇന്ത്യക്കാരു കരണ്ടതാണെ അപമാനിക്കുന്ന അവിടേക്കു തോന്നുമെല്ലോ?”

എത്തുമാതിരി ഭരണപരിഷ്കാരമാണ് ഇന്ത്യക്കു ദ്രോജിച്ചതും ഇന്ത്യക്കാർക്ക് അഭിമതമായരുമെന്നു നേരിട്ട് അനേപണിച്ചറിയുന്നതിനായി 1916-ൽ ഫോഡേറും സാജു¹⁰ ഇന്ത്യയിൽ വന്നപ്പോൾ സാജുഡിൻറെ അടിപ്രായ പ്രകാരം ചിത്തരംജന കനാം പ്രാവശ്യമായി ഗവർമ്മെന്റുവസ്തിയിൽ ക്ഷണിച്ചു വരുത്തിയിരുന്നു. സംഭാഷണം നടത്തിക്കാണിരിക്കുവോരും കാലാന്തരം ഇന്ത്യ സ്വയംഭരണത്തിനു പകപ്രായിട്ടോണ്ടോ എന്നംലും ചോദ്യം വന്നു. ബഹമാനപ്പെട്ട ഗവർണ്ണർ ആയിട്ടില്ലെന്നു അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ആംഗലേന്ത്യക്കാരരപ്പേരിലെ തന്നെ പക്ഷം പാതകലുംമായി ഗവർണ്ണറം സംസാരിക്കുന്നതു കണ്ടും സഹിക്കാതെ ചിത്തരംജന് അതിനെ ഇങ്ങനെ വണ്ണിച്ചു:— “കഴിഞ്ഞ കുറവും കൊല്ലും മൃദുവനം ഇന്ത്യക്കു വിദ്യാഭ്യാസം നൽകി നാനാക്കേണ്ടുണ്ടോരും മുമതലയും നീങ്ങൾ ഏറ്റു വഹിച്ചിട്ടും നീങ്ങൾക്കു തന്ത്രജ്ഞാനം സ്വയംഭരണത്തിനു തക്കവുണ്ടും പ്രാണിക്കുറാ കിത്തീക്കംവാൻ സാധിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിൽ അതു നീശ്രയമായും നീങ്ങളുടെ കുറവമാണ്.” ലേശവും ഭയം തുടക്കതെന്നു പ്രജകളിൽ കയ്യത്തിന് ഇങ്ങനെ പ്രത്യേകതരം

പറഞ്ഞതു കേട്ട് ദേഹം വന്ന ഗവണ്ടർ എഴുന്നേറ്റു
അ ടോറിൽ നിന്നു പൊലുംതു. എക്കിലും
മോണഡഗ് സാല്ലിനു ഇതു നൃയമായ സമാധാനം
കേട്ട് വളരെ ഒസം പിടിച്ചു. ഇന്ത്യയെ സംബന്ധിച്ച
പല ഭാവകാൽങ്ങളുടെക്കണ്ണിച്ചും അവർ വളരെ മേരം
സംസാരിച്ചു രസിച്ചും രണ്ട് പേരും വളരെ സൗഖ്യാർദ്ദ
മംഗലിപിരിഞ്ഞു.

അതിനും മുന്തിരി, ചിത്തരക്ക് “ജൻ ബീലാത്തിയി
ലിരിക്കണ്ണോരാ കരിക്കൽ തന്നെ വക്കാളി സ്കൂൾക്കിൽ
നാർ അഡാക്കു മോർഡ്ലു പ്രഭിവിനു പരിചയപ്പെട്ടതാണി.
സാഭാഷണമഞ്ചു പ്രഭി ചിത്തരക്ക് “ജനകാട് “നിങ്ങൾ
ക്കു നാട്ടകാരനാണോ?”, എന്ന ചോദിക്കുമ്പോയി,
‘താൻ തീർത്ഥയായും നാട്ടകാരനാണോ’, എന്നായിരുന്നു
ചിത്തരക്ക് “ജൻ മറസ്സുമിത്തതോടുകൂടി പറഞ്ഞ മറ
പടി. ഇതു വാക്കു കേട്ട് ചിത്തരക്ക് “ജന്നനു സാധപ്പു
തിയെക്കണ്ണിച്ചും മോർഡ്ലുപ്രഭിവിനു വളരെ തുള്ളി
തോന്നി. പിന്നീട് സർ ലോറൻസ് ശങ്കിന്നസൻ
ജും “ജി പ്രഖ്യത്തിയിൽനിന്നു പെന്നംഗ്യൻ വാദിപ്പി
രിഞ്ഞു, ഇംഗ്ലണ്ടിൽ ചെന്നപ്പോരാ കരിക്കൻ മോർഡ്ലു
പ്രഭിയമായി സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കണ്ണോരാ പ്രഭി
ഇക്കമെയും മറബം പറഞ്ഞു. ഒട്ടവിൽ സർ ലോറൻസ്:
“എന്നീടു ഇങ്ങനെത്തു ആക്കുയാണോ” നിങ്ങളുടെ ഗവ
മുണ്ടും നാട് കടത്താൻ നോക്കിയതു, ഇംഗ്ലു?”, എന്ന
ചോദിച്ചിരുന്നു.

വാസ്തവത്തിൽ യുറോപ്പുകാരുടെ നേരു ഒരു ജാതിമതിന്റെ ജാതിപക്ഷപാതയും ധാരാനാം നിജുടെ നായകനു ഉണ്ടായിട്ടില്ല. സെപ്പിൾഡ് പ്രസ്താവന നേത്തിന്റെ നേരയാണ് വിശദം. അതിനെക്കു റിച്ച് ദേശബന്ധുമാസ് പായുന്നാഃ—“സപ്രയം ഭരണ തത്തിനായി തുറൻ ചോദിക്കുന്നോടു, തൊനോൽ സേപ്പിൾഡ് പ്രസ്താവന തത്തിനായി ചോദിക്കുന്നു. സെപ്പിൾഡ് പ്രസ്താവന ഇംഗ്ലീഷ് കാര്യഭേദതാകട്ടെ, അതുകൂടുതെ ഇന്ത്യകാര്യഭേദതാകട്ടെ, എന്നും എവിടെയും സെപ്പിൾഡ് പ്രസ്താവന തന്നെയായിരിക്കും.”

ഭരണപരിപ്പിൾ രാജ്യത്തെ ഇന്ത്യാകാരുടെ അഭിപ്രാ യത്തിനുന്നുണ്ടാണെങ്കിൽ അപീകർക്കുന്നതിനായി മോണഡം സായും വന്നപ്പോൾ നാട്ടിൽ പലഭിക്കിലും ദേശീയ സംഘക്കാരുടെ അഭിമുഖ്യത്തിൽ രാജ്ഞിയും സഭകളും ഉപദേശിക്കുന്നതിനായി എല്ലാ സംഘമാനങ്ങളിലും അവിടെ വലിയ സഭകൾ തുടി ചെണ്ണാവു കാണുന്നതു മനസ്സിലാണും പരിഗണിക്കുന്നതു ഭരണപരിപ്പിൾക്കാരും രീതിയേയും സപ്രത്യേകിച്ചു തീരുമാനിച്ചിരിയും. എന്നാൽ തദ്ദേശസാമ്രാജ്യത്തിൽ സപ്രത്യേകിച്ചു കരുതിയിരിക്കുന്ന പണം ചെലവുചെയ്തു വുക്കാം ഇത്തിലെ ഉംബ്രേഡ്ഗ്രാൻഡ് ലൈബ്രറിയാം ഈ അവധ്യാർ മഹം സഭവരിച്ചു സഭകൾ എർപ്പുട്ടതുന്നതിനായി

ദേശവാഖ്യ ഭാസല്ലാതെ കൽക്കത്താവിലെ വലിയ വകീല മാരോ ബാരിസ്റ്റർമാരോ ആരും ഒരണ്ണിയില്ല. “രാജു തതിനു വേണ്ടിയുള്ള പ്രസ്തതി എൻ്റെ മതത്തി നേരു ഒരു ഭാഗമാണ്.”” എന്നതു തന്റെ ജീവിതോ ദ്രോഹമാക്കിയ ദേശവാഖ്യ സ്വന്തം പണ്ണത്തുല്പവിനേൽ ഉംപ്രദേശങ്ങളാണെപ്പായി രാഷ്ട്രീയവിഭ്യാജ്യാസം നൽകി.

പാശ്ചാത്യവിഭ്യാജ്യാസസ്വന്നനായിത്തീന്ന് ഒരു മാനൃമായ ജീവിതത്തിനാവധ്യമായ സകലതും സന്ധാരിക്കുന്ന ഒരു ഭാരതീയനു എത്രതേതാളിം പാശ്ചാത്യരാജ്യാജ്യാസത്തക്കരിച്ചു സ്ഥാപിച്ചുവും ഭാരതീയാർഥം തുല്യക്കരിച്ചു ആഭരവും ഉണ്ടാവാൻ തുടക്കം അതിൽ ഒരു കിട്ടാത്ത സ്ഥാപിച്ചുവും ബഹുമാനവും ദേശവാഖ്യ ഭാസിനും ഇതു രണ്ടിലും ഉണ്ടായിരുന്നു. “ തെന്തും പാശ്ചാത്യരാജ്യംഞാനസ്വത്തിനെ എത്രതനെ ബഹുമാനിക്കുന്നണ്ടായാലും— ഇപ്പോൾ പുട്ടന്നണ്ടായാലും— ബിലാത്തിയിൽനിന്നു എന്നിക്കു” സിഡിച്ചിരിക്കുന്ന വിഭ്യാജ്യാസത്തിൽ എന്നിക്കുള്ള കടപ്പാടിനെ തൊന്തും എത്രതനെ സമ്മതിക്കുന്നതായാലും—നന്നുടെ ഭാരതീയസമൂഹത്തിനു എന്നും യുറോപ്പരാഷ്ട്രീയത്തുന്നതിൽനിന്നു സകലവും ഇരവുവാങ്ങി നിറുത്തിച്ചു തുള്ളിയം തീരുമാനിക്കുടാ എന്നുള്ളതും” ഒരു നേരവും മറന്നാപോകാറില്ല.”

ഇന്ത്യ അത്യാഗ്രഹചുഠിം കാത്തികന സ്വായത്ത സിഖിയെപ്പറ്റി നിഷ്ട് കർഷ്ണായാൾ 1917 ഒക്ടോബർ 11-ാം ദിവസിൽ വെച്ചു ചെള്ള ഒരു പ്രസംഗതതിൽ ഒരുവായു ഭാഗി പായുന്നതു ഇപ്രകാരമാണ്:—

“എനിക്ഷേ” നിങ്ങളിടെ ഗ്രം പതിയിക്കവാൻമുള്ള ഒരു പ്രധാന സംഗതി ഈതാണ്. ഈകാഞ്ചത്തിൽ നമ്മ ലോക ചാർത്തുണ്ടാക്കുന്നവാർ ഗവർണ്ണേണ്ട്” നമുക്ക് ഈനന്തരാക്കയേ തരികയുള്ള ഈനന്തരാനം തരികയുണ്ടാവില്ല എന്നൊന്നം വിചാരിച്ചുരച്ചുപോകരു. ഈന്നതു തന്നെ ഇന്നതുരംഭം എന്ന നിശ്ചയിക്കേണ്ട പണി ഗവൺമെണ്ടിന്റെതാണ്. നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനേരു അഡി ഘോഷിക്കുന്ന ആവശ്യമായതെന്നതാണെന്ന നമുക്ക്’ ആലോച്ചിക്കേണ്ടതുമുള്ളു. നമ്മുടെ ഓഫീസ് ഉന്നമനത്തിന് വല്ല പ്രത്യേക സംഗതിയും അത്യന്താപക്ഷിതമായി നിങ്ങ രിക്ക ഭരാന്നുണ്ടാക്കുന്നതിൽ അതു നാം തയ്യാറാക്കുന്ന പഠിപ്പടിയിൽ ചേർക്കുവാൻ വിട്ടുപോകരു.

പിന്നീട് അതിനേരു അടച്ചത്ത പിരിറന്നാൽക്കാടു തത മരുരായ പ്രസംഗതതിൽ പറയുന്നാണ്:—

“നമ്മുടെ സ്വയംഭരണമന്നുവെച്ചാൽ ഹീന്റക്കു ഭിട്ടിടെ സ്വയംഭരണമല്ല, ഇഹമലീയതുടെ സ്വയംഭരണ വുമല്ല. സ്വയംഭരണം എന്നുവെച്ചാൽ ഒരു ജന്മിമാ തടുടെ ഭരണവുമല്ല. സ്വയംഭരണമന്നു പറഞ്ഞാൽ

ഇന്ത്യയിലുള്ള സകല ജാതികളുടെയും മുഴുവൻ ജനങ്ങൾ കുടുംബങ്ങൾ അഥവാ പാരിശ്രമിക്കുന്ന വർഷാദിവസം അവരുടെ സാർവ്വത്രായ കമായ മുണ്ടെത യമാശകതി പഞ്ചാശാഹന ചെയ്യുന്ന ഒരു ദിവസംസ്ഥാപനമാണ്⁹. താഴെ പ്രേട്വരായ വിജ്ഞാ ജാതികളിൽ ഇംഗ്ലീഷ് നാട്ടിലുണ്ടെങ്കിൽ സ്പരംജുഭരണം കഴിയുന്ന വേഗത്തിൽ ഇംഗ്ലീഷ് എൻപ്രേട്വത്തുന്നത് അവർക്കാണ്¹⁰ വലിയ നമ്പരേയനും അവരോടു പറയണം. ധാതൊൽ കൂട്ടുകുടുംബങ്ങൾ, മുണ്ടെത അവഗണിച്ചു സ്പാത്രം തുടർത്തെത തടയുന്നതു തുടങ്ങിട്ടുടർന്നു അനുഗമത്തിലും ഉദ്ദേശ്യത്തിലും പെട്ടതല്ലെന്ന അവരോടു പറയണം. ജനങ്ങളോടു നേരിട്ട് ഉത്തരംപറവാൻ ബാദ്ധ്യതയുള്ളിട്ടുള്ള കുലിലും മാതിരി ഒക്കെ ചുമതലാപ്പേട്ട് ഭരണം നമ്പുടെ നാട്ടിൽ എൻപ്രേട്വത്തുവാൻ സംഗതിവൈക്കു പക്ഷം അവക്കു നേരിട്ടുന്ന അഴിമതിയേയും അനീതിയേയും, എതിരാംബന്ധത്വം അധികാരവും ശക്തിയും ബലവും അവക്കുടക്കയ്ക്കിലീരിക്കുമ്പെന്നാവർക്കാണെന്നതിരിക്കുട്ട്, ഇന്ത്യയിൽ ഇംഗ്ലീഷന്റെ മർദ്ദനങ്ങളും ഭരണിക്കിട്ടി നേരിട്ടു അഭ്യക്തരാവു് മിന്നും പ്രാദിവാണാം. അഡാജ്ഞാബാ കൗമാതായി നമ്പുടെ രാജ്യത്തുള്ള മർദ്ദനനീയമ ഭക്ത്യി ധിക്കം പ്രസാധനം ചെയ്യുത്. അവ ഇന്ത്യക്കാരുടെ പ്രത്യേകസാരമായ ആസംശേകളെ മട്ടിക്കുവാൻ മാത്രം ഉദ്ദേശിക്കപ്പേട്വയാണ്¹¹. അവരുടെ പ്രതിശ്രദ്ധയിച്ചു പുജ്ജനായ ചിത്രരാജും പറയുന്നതെന്നാണെല്ലു:-

“രാജാവിന്നു മന്ത്രിമാരാൽ കല്പിതമായ ഏ മാത്രക്കു

വേണ്ടിയതു തന്നെപറ്റം ചൊത്തുന്നതു്. ഇംഗ്ലീഷ് എഴു ഇംഗ്ലീഷ് പോറു തിരുമനനിശ്ചട മഹിമവു നാരാത് പ്രവൃത്തപനം ചെയ്തപ്പെട്ട നീതിനയം തന്നെ പ്രവർത്തിയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നതിനായിട്ടാണു് തന്നെപറ്റം ചൊത്തുന്നതു്.” എന്നിൽപ്പെന്നുണ്ടു്.

സ്വയംഭരണത്തിനുവേണ്ടി ഇന്നീ ഒട്ടും കാത്തിരി പ്പാൻ കഴിയില്ലെന്നു വിബഹം ഇംഗ്ലീഷിലെ പെണ്ണ ഭരണത്തെ തെരിയുപ്പെട്ടിരുന്നതിനായി ഇന്ത്യാക്കാ തടട പ്രാതിനിഖ്യാധികാരം നൽകപ്പെട്ട ഒരു ദേശത്യം സംഘത്തെ ഇംഗ്ലീഷിലേക്കു് നീയോഗിച്ചു യങ്ങളുണ്ടാണ് കൽക്കത്താവിലെ പെണ്ണരൂപരാജക്കൗണ്ടി, അമൃതബു സാർ പത്രികയുടെ പത്രാധിപരായിരുന്നു് കഴിത്തെ കൊല്ലും റാഷ്ട്രീയരംഗത്തിൽ നിന്നും ലോകരംഗത്തിൽ നിന്നും മരണത്തിരുള്ളീലശശ്രദ്ധിക്കുന്നതിൽ മരണത്തായ മഹാൻ “ബാബു മോട്ടിലാൽഗാഡി” എൻ അമ്പുക്കുതയിൽ തുടക്കയുണ്ടായപ്പോൾ ഭേദമായിരുന്നു് ചെണ്ണ ഒരു ദീർഘപ്രസംഗത്തിൽ ഒരിടത്തു ഇക്കാലിനെ പ്രസ്താവി ചെയ്യും —

“നിങ്ങൾ എത്ര തണ്ണെ വഹിളം കൂട്ടിയാലും ശരി, നിങ്ങൾക്കുള്ള അവകാശങ്ങൾക്കായി നിങ്ങൾ ചോദിച്ചു കൊണ്ടാവിൻ, ചോദിക്കാണിള്ളു അവകാശം നിങ്ങൾക്കു ണ്ണബ്ല്ലാ. പക്ഷേ, നിങ്ങളെ സഹായിക്കാൻ ഇന്നാട്ടിലെ

ଗେପାହ୍ଲାପୁଣିତପରବର୍ଷମୌଳିକେ ନିଷେଧିତ କିଟିଲ୍ଲ. ଅନ୍ତରେକାଣ୍ଡ ନିଷେଧି ଅନ୍ତରେ ଯଜମାନଙ୍ଗରେ ଅନ୍ତରୁତ୍ତରଣ ପୋକଣାଂ.   ✘   ✘   ✘   ✘

ନନ୍ଦଶ ସପ୍ତାତତରଣାଂ କିଟିଵାନ୍ ପୋକଣାଲୈଲ୍
କିଠ ଅନ୍ତ ବାଗ୍ନୁବମାଯ ମରପଦିତ୍ୟକିଲ୍ଲଂ କିଟିଵାନ୍
ନନ୍ଦକବକାରେଛଣ୍ଡାଂ⁹. ହୁକ୍ଷାତିତ ମହାଯୁଦ୍ଧ ମରଣ୍ୟ
ସମ୍ଭାଯତତିରେଣ୍ଟା ସାତତ୍ରୁଗ୍ରସିଶିଖିକାବଶ୍ୟମାଯି ନଟ
ତତୀଯ ଯୁଦ୍ଧମଂଳାଂ¹⁰. ପକ୍ଷ, ଅନ୍ତ ମରଣ୍ୟସମ୍ଭାଯ
ସପାତତ୍ରୁଗ୍ରାତିର୍ଥ ହୁତ୍ୟକାରୀତର ସପାତତ୍ରୁଗ୍ରଂ ଉଠିଲ୍ଲେ
ଟକତ୍ୟିଲୈଲ୍ଲାଗ ହୁଅଗ୍ରୁତାଳିଲେ ପେଉଠରଣାଂ ତରଣ ପର
ଯାଏନ୍. ଭୋଗୀସପାତତ୍ରୁଗ୍ରଂ ନନ୍ଦଶ ନନ୍ଦକାତିରିପ୍ରାନ୍
ଆବର ପରିଷଳା ନ୍ୟାଯତ୍ୱରେତ୍ତୁପୁରାତି ଅନ୍ତରେଚିକିତ୍
ବୋରା ଏଗ୍ରନୀକି କଷମ ନିର୍ଦ୍ଦେଶିଲ୍ଲାପ୍ତି. ଭୋଗୀଯିକାର
ତତୀନ୍ ନନ୍ଦଶ¹¹ ବିଭ୍ୟାଭ୍ୟାସଂ ମତିଯାଯିକିଟିଲୈଲ୍ଲାଗ ହୁବର
ପରିଷଳାଲ୍ଲୋ. ଅନ୍ତରେ କରିମାନାତି¹²? ତାଙ୍କ ହୋତି
କରେନ୍; ତୁରିବତୁ ବନ୍ଧୁମାଯଲ୍ଲୋ ହୁବର ହୁଅ ନାଟକାରୀ
ବାଢ଼ନା. ଏଗ୍ରନୀକି ତତ୍ତ୍ଵରେତ୍ତୁତରଣ ଭୋକଣାତିରେ
କିଲ୍ଲଂ ବେଳେ ବିଭ୍ୟାଭ୍ୟାସଂ ହୁନାଟିଲେ ଜନନେତାକି
ନନ୍ଦକନ୍ତିରେ ହୁବକି¹³ କରିତେତିଲୈଲ୍ଲୋଲ୍ଲୋ. ତତ୍ତ୍ଵରେତ୍ତୁତା
ଯିଲ୍ଲେ ଜାପ୍ରାଣାଂ¹⁴ ଅନ୍ତ ବେଦଂ ୫୦ କୋଲ୍ପଂକୋଣାଲୈଲ୍ଲୋ
କଶିତେତତ୍ର¹⁵? ନିଷେଧିତ କିଟିଲ୍ଲାପ୍ତି ୧୫୦ କୋଲ୍ପଂ କିଟିଲେଲ୍ଲୋ,
ହୁତୁଯାକିଂ କାଲଂ ଉଣ୍ଡାଯିଟିଂକ ସପାରାଂ ରଙ୍ଜ୍ୟଂ ଭୋକା
କାନ୍ ମାତ୍ରଂ ନନ୍ଦକାଯିକିଟିଲ୍ଲାଗ ପରିଷଳାତିରେ ଏଗ୍ରତ
ରତମଂ¹⁶ ଅନୁରେକାଣ୍ଡାଂ¹⁷ ସମଯଂ ଅନ୍ତକିଟିଲ୍ଲାଗଂ ପରିଷ
ନାତ୍ର¹⁸ ଅନ୍ତରେ ବିଶ୍ଵପଶିକଣାଲ୍ଲାପ୍ତି.   ✘   ✘   ✘

പിന്ന കണ്ണ പരിയുന്നതു് നബാറം പല ജാതികളായി ഭിന്നിച്ചിരിക്കുന്ന എന്നാണ്. നമ്മൾ പല ജാതികളിൽനംബുന്ന പല മതമെന്നാം പല ആചാരമെന്നാം പല ജാതികൾഉടെ മതശരമെന്നാം മറ്റൊരുംതുരു. പല ജാതിമതസ്ഥരുംഡാഡായ നമ്മൾ പരസ്യവിജയമായ അടിസ്ഥാപിപ്രമത്തിൽ മുന്നോട്ടുവരുത്തുകൊണ്ടു് നമ്മൾ സ്വയം ഭരണാധികാരം നൽകപ്പെട്ടുവരുന്ന പാടില്ലെന്ന പരിയുന്നവെങ്കിൽ സ്വയംഭരണാം തന്നെങ്കേ ഈ വാചകിനാം പിരുക്കിനാം എല്ലാം പാഠാധിഷ്ഠി. എന്നാണു് എന്നും അതിനു പറയുന്ന സമാധാനം.’’

ഈംഗ്ലീഷുകാർ നമ്മുടെ ഭരണകത്താക്കാഡാം നാം അവരുടെ പ്രജകളിലുംഭാണു്. ഈ രാജ്യം അവരുടെതാണു് അവർ പിടിച്ചടക്കിയതാണു്. ഈ രാജ്യത്തിൽ എല്ലാം കാട്ടവാൻ അവർക്കു അധികാരംഭാണു്. നമ്മുടെ രാജ്യത്തിൽ നമ്മൾ യാതൊരു സ്വാത്രത്തുമുണ്ട്. ഭരണകാര്യത്തിൽ നമ്മൾ ഒരു ക്രമമുണ്ട്. രാജ്യീയത്തുവും അവരുടെ ഭരണമുന്നാണോഹായവും പരവാൻ നമ്മൾ അവകാശമുണ്ട്. വെള്ളുകാരെ യജമാനരാജൈന്നുവെച്ച് അവരുടെ അടിമപ്പാട്ടിലിരിപ്പാൻ കടപ്പെട്ടുപോയ പ്രജാസംഘമാണു് ഇന്ത്യാക്കാരായ നാം—നാമദാ കാഞ്ഞം അധികം പരിത്താൽ അവർ വെടിവെച്ചുകൂട്ടാണു്, ഇംഗ്ലീഷൈൽഡം, നാട്കടത്തിക്കുളിയം, ‘ഗീക്ഷിച്ചുകുളിയം—നാം വളരുക്കുക്കിണ്ണാം. നമ്മൾ തോക്കില്ല, വാളില്ല, ധാതോ

രായ്യവുമില്ല. നബ്രട നാട്ടിൽ നാം നില്ലുഹായാണ് താണ്. മുട്ടീഷ്കാരാട കരണ്ണയല്ലാതെ നമ്മൾ യാതാരം സാരായവുമില്ല എന്നിങ്ങിനെ ഒരു വീചാരം — ഒരു ഭീതപ്പോ, ഒരു അടിമത്തം — ഇന്ത്യാജന സാമാന്യത്തിന്റെ മനസ്യിൽത്തെല്ലാം ചുട്ടകാലമായി. ബാധിച്ചിരിക്കാം. തീരെ അടിസ്ഥാനരഹിതമായ ഈ ഭർഖേദ്യാധന നബ്രട നാട്ടിലെ ആ ‘ഭീതകൃത ഗവർമ്മണ്ട്’ എന്ന പറയുന്ന ഭരണമേധാവികളാട ഭസ്തു മത്മ്യംകൊണ്ടുണ്ടായതാണ്. ഇന്നും ഒരു ദിവസത്തിനും സത്പാലിമാനവും നശിപ്പിക്കാം ഈ മന്ദാഭാവമാണ് നമ്മൾ വിട്ടകിട്ടേണ്ടതു് അതാണ് നബ്രട ഉരൈരിക്കേണ്ട നശിപ്പിക്കാനതു്. ഈ ഭേദവുംപുരിഗാച്ച് ഒരു ബിലാത്തി താഴെ അതാണ് ഇന്ത്യാക്കാരാട വീഞ്ഞരക്കും കടക്കിയവററിക്കാനതു്. അതിനെന്നാണ് നാം എന്നു ചാലുവ ചെങ്കുകിലും ഇവിടെനിന്നും ഓട്ടി കേണ്ടതു്. അതിനാനു ഉച്ചാടിക്കുന്നതാണ് സഹകരണ ത്യാഗമനാം മറ്റൊ പായുന്ന രാഷ്ട്രീയസംരംഭത്തോട്; ആ ഭർഖത്തിനെ ഈ നാട്ടിൽനിന്നിരക്കിയകരവന്നതിനായിട്ടാണ് ഈ എല്ലാമററ ഓശ്വരസ്യാക്കാലിലും കയ്യും കണക്കമുണ്ടാതെ കയ്യുപ്പുട്ടുന്നതു്. അതിനായി ട്രാം മഹാത്മാഗാന്ധിക്കുടി ജയിൽവാസം അനുഭവിക്കുന്നതു്. അതിനായിട്ടുതന്നെയായിരുന്ന ചിത്തരജ്ജനം ജയിലിൽ ഫോയറു്. ചിത്തരജ്ജൻ ജിന്നെൻ ഇതുവരെ മുള്ളം ആയുള്ളാലും മുഴുവനാം ചെങ്കു പ്രധാന പരിശുമവും ഇന്നും ഒരു അടിമ മനസ്യിൽ നശിപ്പിക്കുവാനാണ്.

എട്ടാം ഭാഗം

ചീകരണജനം സഹകരണത്യം

1914-ൽ ലോകമഹായുദ്ധമെന്ന പറയുന്ന യുദ്ധം പുരിലെ ദൈക്കാര്യം തുടങ്ങി. ബുട്ടിഷ്ട്‌കാർ വെൽജീ യത്തിനേറിയും പരത്തിപ്പുന്നേറിയും ഭാഗം ചേന്ന ജമ്മൻ നിഃയാട്ടം കാസ്റ്റീയയോട്ടും എതിന്ത്ര. പിന്നീട് ജർമ്മൻ നിയുടെ ഭാദ്യം ദാത്തിൽ തുക്കിയും പഞ്ചക്കാണ്ട്. ബുട്ടിഷ്ട്‌കാർ സ്വന്തമാക്കിയ വശ്വിപ്പിക്കുന്നതിനായി ഇന്ത്യയുടെ സഹായത്തിനാവശ്യപ്പെട്ട്. “രാജാ പ്രത്യേകം ഒരുവാതം” എന്നാഥുടെ പ്രമാണത്തിൽ പണ്ടുപണ്ടേ വിശ്വപാസനാളിൽ രാജഭക്തരുമാരിൽ അപ്പതീയരായ ഭാരതീയർ ബുട്ടിഷ്ടിനെ സഖ്യാത്മനാസഹായിക്കുന്നതിനും സന്നദ്ധംയിരുത്തി. ഈ അവസരത്തിൽ ഒരു സംഗതി പ്രത്യേകമായി ഭാരതീയരുടെ ഉദ്ദീഷ്ടരിതനും

രിക്കിത്തീത്ത്. ബഞ്ജിക്കത്തിൽ ജർമ്മൻകം പല വിധം ഭസ്ത്രമായ അങ്ഗമ്പദ്ധം പ്രവത്തിച്ചിരുന്നു. മന്ദിരം മരിക്കാതെ കഴിയില്ലിട്ടുള്ള. നിരപരാധി കളായ സ്രീജനങ്ങളെ തലകീഴായി ഏക്കിത്തുകൾ ചുവ ടിൽ അശിജപലിപ്പിച്ചു് ജീവനോടെ തീയിട്ട് മുടക്ക ഇത്യാദി അതികറിനമായ കർമ്മദ്ധർമ്മം ബഞ്ജിയൈ തത്തിലാ ജനങ്ങളാട്ട് ജർമ്മകാർ പ്രവത്തിച്ചു്. പുതശി തപമുള്ള യാതൊരു ജാതിക്കാർഷം ഈ അഴിമതികൾ കണ്ണുകൊണ്ട് മിണ്ടാതിരിപ്പാൻ കഴിയുന്നതല്ലപ്പോ. അതുകൊണ്ട് ഇംഗ്ലീഷ്‌കാർ യുദ്ധത്തിൽ കരുിട്ടു അധ സ്ഥമനെതെ ശീക്ഷിച്ചു ലോകത്തിന്റെ പൊതുവേദ്യുള്ള നീതിയെയും ധർമ്മത്തെയും സംരക്ഷിക്കുന്നതിനാ ണ്ണന അവർ വിളിച്ചു പറഞ്ഞു. ലോകത്തിന്റെ ഒരു കൈമുള്ള സ്വാത്രന്ത്രത്തിനം സമാധാനത്തിനം വേണ്ടി യാണു ഇംഗ്ലീഷ്‌കാർ യുദ്ധം ചെയ്യുന്നതെന്നു അക്കൾ ലഭ്യത പ്രധാനമന്ത്രിയായ മിസ്റ്റർ ആസ്‌കൂർട്ട് വിളി വരവുള്ളത്തി. ഈ വിളിവെരും ഇന്ത്യയിലുള്ള ജനങ്ങ ഭടക കന്നുകിൽ പുതിയ ആശക്കളെ ഉള്ളാശിപ്പിച്ചു്. ഭാരതക്കുമിഡിയുടെ സ്വാത്രന്ത്രനുണ്ടായെങ്കിൽ അടക്കത്തോടെയെന്നു ഇന്ത്യയിലെ നാട്കാർ വിശപസിച്ചു്. അരയും തലയും മുരക്കി ഉള്ളിടത്തോളം ശക്തികൊടുത്തു ആശുപിക്കുന്ന ണ്ണും അർത്ഥംകൊണ്ടും ആരുംഗുരുക്കോയുമെങ്കിൽ സഹായിപ്പാൻ ഇന്ത്യക്കാരും വെബ്സൈറ്റുന്നരായി ഇരുന്നീ. ഇന്ത്യയിൽനിന്നും ലക്ഷ്യക്കണ്ണുകാഡി പലവട്ടം ഫണം

പരിശൃംഖലകംചെത്തു. അയിരക്കണക്കാളി രാജ്യംനിന്ന് ജുമിള്ള ഹിന്ദുക്കൾക്കും മഹാമഹിയും വാസന്ധരത്തിൽക്കൂട്ടു കൂണ്, യുദ്ധക്കണ്ണത്തിൽ ഇരങ്ങിപ്പോരാടി. ഇന്ത്യാ മഹാ മഹായുദ്ധം സ്വന്തനേതാവായതുകൂടിയോടെത്തിന്റെ യുദ്ധം ചെയ്യാൻ ചാടിപ്പേനു വേദഗാസനമായിരുന്നു. എന്നിട്ടും അവർ വരാൻപോകുന്ന രാജ്യസ്വാതന്ത്ര്യത്തിലുള്ള കൊതിനിമിത്തം ഇംഗ്ലീഷിന്റെ ഭാഗംചേന്ന പോർച്ചേറ്റു രക്തം ചൊരിഞ്ഞു, ഫേരുത്യാഗംചെയ്തു. ഇങ്ങനെ ഇന്ത്യ കാർ ബ്രിട്ടീഷുകുമായും യൂറോപ്പു യുദ്ധത്തിൽ വിജയവും മഹാമാനവും നേടികൊടുത്തു. യുദ്ധത്തിന്റെ പഞ്ചവസനം ഇന്ത്യയുടെയും സപാതരുപ്പലപ്പീയായിരിക്കുമെന്നുള്ള പ്രത്യാഗ ജനങ്ങളെ ആക്ഷമാനം ഉന്നേഷണ റിതമാരാക്കിത്തീരുത്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഇംഗ്ലീഷുക്കാർ അവസരത്തിൽ അതാ ഇന്ത്യപാർപ്പണ മുന്നുണ്ടായിരുന്ന സപാതരുപ്പും വുംകൂടി എടുത്തുകളിയുന്ന ഒരു പുതിയ ഭരണന യുംകൊണ്ടു് വൈസരോധി ചെവംസ് രോർഡ് പ്രസി ഇരങ്ങി വരുന്നു! “ഇന്ത്യൻ രക്ഷാനിയമം” യുദ്ധാ വസന്നനേതാചൂടുടി റിപ്പബ്ലിക്കുടെതായിരുന്ന അതിന്റെ സ്വാന്തത്തിൽ അതിന്റെക്കാരാഡി കർക്കണ്ണവും ഇന്ത്യക്കരാത്തെ കാലും കരും വായും കെട്ടിയിട്ടുന്നതിനും രാജഭദ്രാഹികളുണ്ടു് നമ്മുടെ സർക്കാർ പരബ്രഹ്മവരും ഇന്ത്യയിലെ ശ്രേഷ്ഠിയുള്ള രാജ്ഞീയതലവന്മാരെ എന്നും കാട്ടുന്നതിനും കൂടി ഉപയുക്തവുമായ ഒരു തരം ശൈക്ഷിയായിരുന്നു ജസ്റ്റിസ്

രെജിൾററും എന്ന സാള്ക്കിനെ വൈദിക്കോയി നിങ്ങളിൽ. മിസ്റ്റർ രെജിൾററിന്റെ അഭിപ്രായത്തിനുണ്ടായിട്ടും ഇന്ത്യാധവർഘേണ്ട ചില നിയമങ്ങൾ ഫോകരിച്ചു. ഇന്ത്യയിലെ ഡോഗ്രോമാരായ സകല ജനങ്ങളും ഇംഗ്ലീഷിനെ എതിർത്തു. പത്രങ്ങൾ മഴവും ഇതിനെ ബലമായി പ്രതിഫോധിച്ചു. ഈ ബില്ലിനെ നിരുകരിക്കുന്നുമെന്നു ഇന്ത്യയിലെ ജനങ്ങൾ മഴവും ഒരുമിച്ചു ചുട്ടുകൊണ്ടുനിന്നും അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. എന്നിട്ടും ജനങ്ങളുടെ മാനൃപപ്രശ്നാവകാശത്തെ ഉന്നംലുന്നു. ചെയ്യുന്നതിനായി മർക്കടച്ചുജൂഡി പിടിച്ചുകൊണ്ടു് ഗവമെൻടും ഈ നിയമം പാസ്സാക്കി. ഈ ബില്ലിനു 'രെജിൾറ ബിൽ' എന്ന പേരായി. യുദ്ധത്തിൽ ഇന്ത്യക്കാർ ചെയ്ത സംഭായനത്തിനും അവർക്കു കിട്ടിയ പ്രാഹിമലം 1919 മാർച്ചിൽ പാസ്സായ ഈ രെജിൾറും ബിൽ എന്ന പറയുന്ന കാളക്കു ടവിഷമാണ്. ഇന്ത്യയിലെ ജനങ്ങളെല്ലാം ഇതു നിമിത്തം എത്രയാണു് കേഷാഭിച്ചുതന്നു പറഞ്ഞുള്ളൂ. ഈ സ്ഥാപനിനുത്തിക്കായി ഇന്ത്യയിലെ ജനങ്ങളെല്ലാം സത്യാഗ്രഹപ്രതിജ്ഞ ചെയ്യാമെന്നു മഹാത്മാഗാന്ധി ഉപദേശിച്ചു.

"രെജിൾറും ബില്ലും അനുബന്ധവും, നീതി, സ്വാതന്ത്ര്യം മുതലായ സഭാചാരത്തിനുകൂടി വിജയം ഇതോടൊക്കെ രാജ്യത്തിന്റെ അസ്ഥിരത്തിനും ഉതകന്ന വ്യക്തിഗതമായ പെശരാവകാശത്തിനു വികസവും

അങ്ങബാനം നൈദുര്യം മനസ്സുമായി വിത്തപസിക്കുക ഡാൽ ഇം ബീൽ നീയമമായി വാദനാപക്ഷം അതിനെ തിരസ്സുറിക്കുന്നവരുടെ ഇം നീയമങ്ങളും ഇമ്മാതി റി മാറ്റ നീഹക്കങ്ങളും എന്തും ചെച്ചിതമായിരോന്നു പ്രകാരം മന്ത്രാലയോടുള്ളിട ലഭിക്കുമെന്നും ക്രിക്കറു ഇം സംരംഭത്തിൽ യാതൊരു ജീവിക്കുന്നതും മറ്റൊരു നോട്ടം വസ്തുവിനോട്ടം അങ്കുമം പ്രവർത്തിക്കാതെ സത്യ ദേതയും ധന്മാന്ത്രതയും അനുസരിച്ചു തന്നെ നൈദുര്യം നടപ്പെടുമെന്നും സർവ്വാത്മകാം ഭക്തിപൂർവ്വം പ്രതിജ്ഞ ചെയ്യുമെന്നുള്ളൂണാം.”

ഇതിനു ഒപ്പുമെ ഇം റേഖാളിറ്റ് അക്കൂറ്റിനു വെവസ രോധിയുടെ അനുമതി വിശ്വാബാപ്പുട്ടത്തിയതിനേൻ്റെ രണ്ടാമത്തെത്ത ശനിയാഴ്ച “ഇതുപെത്തിനാലു മണിക്കൂർ, , ഏപ്പിംജനങ്ങളിൽ ഉപഭവസിച്ചു” ആ വലുതായ വിപത്തി നെ അനുസരിച്ചു റീജിബ്യുസന്റെരിതരായി ഇംഗ്രേസ് ലഭ്യാബന്ധനിരാന്മാരായിരിക്കുമും ഇന്ത്യയിലെന്നാനു ഭാഗങ്ങളിലും പൊതുജനസദ്ധരം ചേന്ന് ഇം നീയമ ക്കുണ്ട് ഭർമ്മപ്രാപ്പുട്ടത്തിക്കീടുന്നതിനു ഗവർണ്ണമേഖലി നോട്ട് പ്രാതമ്പിച്ചുകൊണ്ടു് പ്രമേയങ്ങൾ പാസ്സാക്കുകയും ചെയ്യുന്നുമെന്നു മഹാത്മാ ഗാന്ധി അഭിപ്രായപ്പെട്ടു. ഇന്ത്യയിലെ ജനങ്ങൾ പുണ്ണമന്ത്രസ്ഥാനം സന്ന്താപി അന്താട്ടം കൂടി അന്തിനെ പ്രതിജ്ഞയും ചെയ്തു. മഹാത്മാ ഗാന്ധി ഭാരതഭൂമിയിൽ കന്നാമതായി നാട്ടിയ സത്യാ

ഗമ്പുതമെന്ന ദിവ്യസപാതത്ര്യപതംകയെ ബങ്കാളു തിലും കൊണ്ടുവന്ന നാട്ടി, അവിടെ അതിനെ സംരക്ഷിച്ച് റീറസനാപ്രകാക്ഷിൽ പ്രദമനായതു് ചിത്തരജ്ജനതാസാം. അദ്ദോഹം കുട്ടത്താവിലെ പൊതുമരഹാജനസഭാരാഗത്തിൽ വൊച്ചു വിളിച്ചു സത്യാഗ്രഹകാരരു ഔഴം മാറപ്പനി ഓഷാളത്തിലെ മിതവാതിബാധിരു നാതടെ ചെവിയിൽത്തുടി കടന്ന അവരുമയും നൈട്ടിച്ചിനു. മഹനീയമായ പ്രതിഖ്യപനി കൊണ്ടു ബങ്കാളു തതിലെ എത്തുതരം എല്ലാതേയും സമാകർഷിക്കുമാറു് ചിത്തരത്തു് ജന് വിളിച്ചു “മുഖസാതത്ര്യകാരരും” ഇപ്പകാരം ഉംഗലാഷിക്കയണ്ടായി:—

“ഇന്നു മഹാത്മാ ഗാന്ധിയുടെ നാളാണ്”. ഈ നമുക്കുള്ള എല്ലായ പരിവേശനയെ പ്രതിപാദിക്കുന്നതി നുള്ള ദിവസമാണ്. മുഖകാലത്തിൽ നാം മതിമറന്ന പോകാറണ്ടു്. എന്നാൽ ഭർദ്ദുവിന്നുള്ളിൽ നാം നഞ്ചുടെ സ്ഥിതിയെക്കരിച്ചു. വിചിത്രനം ചെയ്തും മെഡിറേ ത്യതിനാ ചെവികൊടുക്കയും ചെയ്യുമെല്ലോ. ഈ ഇംഗ്ലീഷു മഹാവിപത്തിൽ നമുക്കു ഭാരതീയ സമുദായ തതിന്റെ എല്ലാതെത്ത ആരായുന്നതിനുള്ള ദിവസമാണ്. ഈ എല്ലായം നമുക്കു ശക്തിയെന്നതുകൊണ്ടു സിലബിക്കേ ണ്ണതാണു്. ഈ ശാരീര എന്തു്? കാരിക്കാരക്കാരും അല്ല, കണ്ണുകൾക്കാരി, നിമ്മല പ്രമാണസ്വരക്കാരി! ഇതാണു മഹാത്മാഗാന്ധി നമുക്കുപറേശിക്കുന്നതു് !! ഇതാണു്

മഹാത്മാവും ഭാരതക്കുമുകളും നാലുകിലം ദിവ്യസം ഓരോ!!! ഈ സന്ദേശം പലപ്പും തുറന്നുവാൻ സാധിക്കും, അസുഖം, വാരി, വിഭാഗം മുതലായ മറന്നാഡോപ്പാ തുല്യ പരിത്യജിക്കേണ്ടതു അത്യും വശമാണ്. നമ്മൾ ഒരു പൊതുസ്വഭാവമുണ്ടാക്കാം എന്ന പ്രതിഷ്ഠയിൽക്കൊതുക്കാണു്? അങ്കു നടപ്പിൽ വന്നാൽ നമ്മുടെ ഭാരതജാതീയജീവിതം വിക്രിയമാക്കപ്പെടുമെന്നു നമ്മുക്ക് നിശ്ചയമുള്ളതുകൊണ്ടു് ഈ അത്യുപത്തിനെ നിബാരണം ചെയ്യാൻ ഇംഗ്ലീഷ്, വൈറം മുതലായ മാനസികക്കോശങ്ങളും നാം ഉപേക്ഷിക്കണം. നമ്മുടെ നാട്കകാര്യം എന്നും മാതൃഭൂമിയുടെ നേരെ സർവ്വതോപരിയായ ഒരു ഔദ്യോഗിക്കാരിയാണു് മഹാത്മാവു് “ശത്രുക്കളെപ്പോലും നിങ്ങൾ വെറുക്കേണ്ടതു്. കാരണം ഔദ്യോഗിക്കാണ്ടിള്ള വിജയം ദിശതാമാണു്” എന്ന് പാതയ്ക്കും. അതിനാൽ ഈ സംരംഭം എന്നും പാതയ്ക്കും പരിപാലിക്കാണു്. നമ്മുടെ ഉദ്ദേശം സാധിക്കുന്നതിനുള്ള ഏക മാർഗ്ഗം ത്യാഗം— ശ്രദ്ധപ്രാണയത്താൽ പ്രചോദിതമായ ആനു പരിത്യാഗമാണു്.”

അതിനെ സത്യാഗ്രഹമുഹമ്മദ് നടപ്പിൽ വന്നു. അതിനെ പിന്തുടർത്തുവരാണു ഭാരതരാജ്യപാരിഗ്രാമത്തിൽ വെടിയുണ്ടാക്കാണ്ടും രക്തംകൊണ്ടും വ്യക്തവർ

ଶ୍ରୀ କତ୍ତିଲେ ଲୋହଗାଂ ଚେତ୍ତୁ ବେତ୍ତିଟିଣ୍ଡିକ୍. ପଞ୍ଚାବିଲେ
ଶବ୍ଦାନ୍ତରୀତାଯ ଉଠି କେମକରେ ଡେଖିଲୁ ଲ୍ରିଟ୍ରୀଷ୍ସିଙ୍ଗାମ୍ବା
ଜ୍ୟତତିକାଳେ କ୍ରିସ୍ତୁଲାନ୍ଧୁ ମୁଣ୍ଡାଂ କାନ୍ତିବାଯିଟିକ୍ ସତ୍ୟାଗର
ପ୍ରତତିକାଳ ବିରୋଧମାତ୍ରୀ କର ମର୍ଦ୍ଦଗରୁପରିଷାଳାଂ ହିନ୍ଦ
କାବିଟିକ୍. ଡେକ୍ଟର କାମପାଲଙ୍କ ଏକାଂଶଂ ଡେକ୍ଟର କାମପାଲଙ୍କ ସତ୍ୟ
ପାଲଙ୍କ ଏକାଂଶଂ ପେରାଯି ବଲିଯ ଜଗନ୍ନାଥଙ୍କରୁତ୍ତ
ରଣ୍ଡ ମେଦ୍ୟାବିକରଣ ଅରଣ୍ୟେ ମେଯ୍ୟ. ବୋାଂବ୍ୟାଯିଲେ
ନିର୍ମାଣ ପଞ୍ଚାବିଲେକଣ ପୁରସ୍କାରିକରଣା ମହାତମା
ଗାସିଯେତୁ ତକଣ୍ଠପିଟିକ୍ଟିଚ୍ଚ ବୋାଂବ୍ୟାଯିଲେକଣ
ମଦକି ଅରାଧ୍ୟ. ମହାତମାଗାସିଯେ ପିଟିକ୍ଟିଚ୍ଚ ଜୟି
ଲିଲିଟିରିକଣା ଏକାଂଶାତ ବାତରୁ ହିନ୍ଦୁବାହିନୀରୁ
କାରିତାନ୍ତିକ୍ରିତ. କଲ୍ପିତତା, ଅରାଧମନ୍ଦିବ୍ୟାଳ୍ ହିନ୍ଦୁବାହି ପଲ
ସମଲାଙ୍ଘିତୁ ଜଗନ୍ନାଥ କୁମାରତୀତମାଯି ପ୍ରକହାତିଚ୍ଚ.
ଏକାଂଶର ପଞ୍ଚାବିଲେ କଲାକାର ଏକାଂଶର ଶୈରବ
ମାଯ କର କ୍ରିସ୍ତୁଗଭବନେ ନାହିଁ ଅବିଦ ପଟ୍ଟାଳ
ରେଣ୍ଟା ପାରିବ୍ରାହ୍ମି. ସୌମତିଲ୍ଲାତତ ଜଗନ୍ନାଥପ୍ରିଟିକ୍ଟିଚ୍ଚ
ପଟ୍ଟାଳିନ୍ଦ୍ରିୟମକେବାକତିକଳୀତ କୋଣ୍ଡ ବନ୍ଦ ରାକହିଛୁ
ବିଶ୍ୱାରମେ ବିଚାରଣ୍ୟେ ଦାକ୍ଷିଯେ ବକଳିଲୋ
ଏକାଂଶର ଜଗନ୍ନାଥର ଯାତରାନାଂ ସମତିଚ୍ଛିପ୍ତ.
ଅରାଧମନ୍ଦିବ୍ୟାଳ୍ ଲୋହାମିଲ୍ଲାତତ ଏକାଂଶର ଦାଦୁଜଗନ୍ନାଥର
ମରଣାଶ୍ରିମତି ବିଦ୍ୟିଚ୍ଚମାନ୍ୟମାତ୍ରୀ ଜଗପ୍ରମାଣୀ
କରେ ନଶନ୍ତାରୀଯ ନିର୍ମାଣ, ତୀବରିତ୍ୟାପ୍ରିମ୍ବନ୍ଦିକାଳେ
ବିଜ୍ଞାନିକର୍ତ୍ତାଙ୍କରେଣ୍ଟାଂ ମରଦା ପିଟିକ୍ଟିଚ୍ଚକ୍ରି ଅନେକା

യിരു ജനങ്ങൾക്ക്, പരസ്യസ്തലത്രവെച്ചു അടിച്ചു രഹം തെരിപ്പിച്ചു. സ്ഥാക്കട്ടികളെ അവർ ചെയ്യാത്ത കരിത്തിനു കൊസ്റ്റിൽ പോയി പ്രഹരിച്ചു. അവരെ ദിവസന പത്രം മുപ്പത്രം നാഴീക ഭരം നടത്തിച്ചു എല്ലു വെള്ളമാക്കിച്ചു. ബാരിസ്റ്റർമാരേയും വലിയ ഉദ്യോഗസ്ഥരുമാരേയും മറ്റും നിരത്തിനേക്ക് കിടത്തി വയറിട്ടിച്ചു. സുരീകളെ ഉടവസ്തുമില്ലാതെ നടത്തിച്ചു. യൈഡുനയുകരകളായ കലാസ്റ്റീകളെ പിടിച്ചു പരസ്യമായി അവകാനിച്ചു. ഇങ്ങനെ അവരെക്കൊണ്ടു പുരത്തു പറയാൻ പാടില്ലാത്തമാതിരി അങ്കുമ്പണാളില്ലാം പട്ടാളക്കാർ കാണിച്ചു. ഇത്തരം ദൈവത്തിനാ പോരുകാത്ത മുഗ്ഗീയമായ അഴിമതികൾ പലതും പഞ്ചാബിൽ പട്ടാളക്കാർ നടത്തി. പാത്വാബ് ഗവർമ്മേണ്ടുകാട്ടന ഇത്തരം അങ്കുമ്പണാളെ പ്രതിഷ്യയിച്ചു നിവൃത്തി മാർഗ്ഗങ്ങൾ ആലോചിപ്പാൻ 1919 എപ്രിൽ മാസത്തിൽ അഴുതസ്തന്റെ മഞ്ഞാഡക്കാരായ നിവാസികൾക്കു ഒരു സഭ വിളിച്ചുകൂട്ടി. അവിടെ കൂടിയിരുന്ന നിരപരാധികളും നിരായുധമായ ജനങ്ങളെല്ല — ആബാലാ വുദം ജനങ്ങളെ സഭയടക്കം ഏടിവെച്ചു കാച്ചുന്നതിനു പട്ടാളക്കാർ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന മുപ്പൻ ജനരം ധനകൾ കല്പന കൊടുത്തു. സ്വന്തമായ തൊഴിലും ചെച്ചു അഭ്യന്തരം പാട്ടരോഗിപ്പാർന്നു രാജ്യവാസികളുടെ മേൽ രാജ്യത്തിന്റെ സ്ഥാധാരക്ഷയ്ക്കോടെയിരാൻ എന്ന പരിജ്ഞാനം ആകാശവിമാനത്തിൽ മേൽഭാഗത്തു വന്നു

നിന്നു് ദോഖവറിത്തു. പ്രത്യാഖ്യ ഗവർമ്മെന്റിന്റെ
നീതി നിയമവികസനായ കരുമലകൾമാരഞ്ഞെ സമസ്യം
സമാക്ഷിച്ചു ചൊസ്സ് ഫോർമ്മു പ്രളിധ്യം അഭിനന്ദിച്ചു.

പ്രത്യാഖ്യ ഗവർമ്മെന്റിന്റെ ഇത്തരം തൊഴിലു
ക്കൂട്ടുക്കാം ശാഖായങ്ങപ്രശ്നം നടത്തണമെന്ന
സ്വത്രമായ പൊതുജനാദിപ്രായം ഗൈരവമായി
നിസ്തൂർഷിക്കുമിത്തം ഇന്ത്യാ സ്റ്റോറു് സിക്രട്ടി
യായ മിസ്റ്റർ ഫോറേറ്റ് അതിനെക്കരിച്ചു് അന്നേപ
ഷിച്ചു റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്നതിനായി ഉദ്യോഗികളും
അന്നദ്ദേഹികളും അടക്കാഡിയ ഒരു കമ്മററിയെ നിയ
മിച്ചു. ലോകപ്രഭേദങ്ങളും നടത്തി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്ന
വത്തിന്റെ കാര്യകംരണാസ്ഥിതിയെക്കരിച്ചു തുല്യങ്ക
മായ ഒരു അന്നേപ്രശ്നാം നടത്തി റിപ്പോർട്ട് ചെയ്യുന്ന
തിനു തക്കവണ്ണം മഹാത്മാഗാന്ധി, സി. ആർ ഡാസ്,
ലാലാലജപതിരായി മുതലായ രാഷ്ട്രീയനേതാക്കണ്ണൻ
ചേന്ന മരിറാത കമ്മററിയെയും എപ്പോറ്റത്തി. ചിത്ത
രണ്ടിംഗും അക്കാലം നല്ല ദേഹസൗഖ്യമുണ്ടായിൽ
നില്ല. എന്നാലും ഭഃവാത്തയായ മാത്രംമിയുടെ നില
വിളിക്കു ആരുംവണ്ണം വിളിക്കുകയീതിരിപ്പും ചിത്ത
രജഞ്ഞാസിനു അശക്യമായിരുന്നു. നാലുമാസം മുഴു
വന്നു വലുതായ ക്ഷുദ്രവും പണ്ടത്തിന്റെ നഷ്ടവും സഹി
ച്ചുകൊണ്ടു് അംഗീകാരം ഇതിലേക്കു വേലചെയ്യു. അന്ത്യാ
യറും അനാവര്യവുമായ രജപാതവും കംറിനക്കേഞ്ഞും നട

തതിയ ഭരണാധികാരികളുടെ കൂദൃഢത്തെ ഇം കമ്മററി ഉംഗൾജിതമായി ആക്ഷേപിച്ചു. ഉദ്യോഗസ്ഥരാഡുടെ റിപ്പോർട്ട് ഇതിനൊരു വൈദികപ്പുത്രൻ നൽകന്നതിനായി ഉദ്ദാഹരിച്ചവെക്കിലും പട്ടാളക്കാർ അതിൽ കവിതയും ശക്തിയും അനുഭാവവും അവുത്തിച്ചിരിയും ഒന്നു റിപ്പോർട്ടിലും ലക്ഷ്യവും അതിലുണ്ടായിരുന്നു. റണ്ട് റിപ്പോർട്ടിലും മടങ്ങിയ കൂർഷ്ഠത്യദാഖല സുക്ഷ്മപ്പത്താന്തരം ലോകത്തെ ആസകലം സ്ഥാപിച്ചിത്തമാക്കിത്തീർക്കുവാൻ തക്കതായിരുന്നു. ഈ സംഗതി പാർപ്പിമെണ്ടിലും ഗൗഡവമായ ആലോചനക്ക് വിഷയിച്ചേരിച്ചു. ഇന്ത്യയുടെ നേരെ പ്രഭ്രത്യുക പ്രതിപത്തിച്ചുള്ള ചില ഇംഗ്ലീഷ്യക്കാർ ഇക്കാര്യത്തിൽ ഇന്ത്യക്ക് സങ്കടനില്പുത്തി വരുത്തിക്കൊടുക്കുന്നതിനായി ആവുംവണ്ണുമെല്ലാം പ്രയതിക്കുയായി. ഇന്ത്യാ ഫ്ലൂറിം സിന്റ്രട്ടറി വൈസ് റോയി പ്രവൃത്തിച്ചുതു തനിക്കും വിശ്വാസമാണെന്നു പറഞ്ഞു. പാതുവാവ് ഗവർണ്ണർ ഉപിത്തമല്ലാതെ ഒന്നും പ്രവർത്തിക്കുകയില്ലെന്നു വൈസിരായിയും പറഞ്ഞു. പാതുവാവ് ഗവർണ്ണറായ സർ മെക്കൽ കായയർ, പട്ടം നായകനായ ജനറൽ ഡയറിന്റെ സുലഭിച്ചേരുക്കേതെന്നും അഭിനവിച്ചു വിട്ടു. ഈ മരാഫ്ഫുനാവക്കു താൻ ചെയ്ത കൂട്ടായ്മക്കു എററവും വീണ്ടും ഉപിത്തമായിട്ടുണ്ടെന്നു അഭിമാനിക്കുഴായി. ഇതിനൊക്കെയും ആംഗ്രേസ്യന്ത്യക്കാർ നല്ലപോലെ സരളിപ്പിടി

ଅନ୍ତରେକାଟକୁ. ହୁତିଲେବାକେବୁଂ ଲଭ୍ୟାବହିବୁଂ ଗେନରା
ଶ୍ରୀବୁମାଯ ସଂଗତି ହାନ୍ଦ୍ରାଜାବିଲେ ପ୍ରତିସଂଖ୍ୟାରେ ଜୀବ
ନ୍ତବାଲସ୍ୟିଲେ କୁଟ୍ଟାଯ୍ମକଳାନ୍ତରରକାରୋଧ ଜଗରତ୍
ଦୟାରୀରେ ହୁନ୍ତୁଯେ ରକ୍ଷିତ୍ ବୀରପ୍ରତିଷ୍ଠାନଙ୍କ ନିଲ
ଯିତ୍ ଅନ୍ତିବାଲ୍ୟଂଚେଫ୍଱ୁ ସପୀକରିତ୍ତାଣ୍ଟି. ହୁଣ ଏହି
ତତିତ ଦେବଗତ୍ୟା କରୁନ୍ତକର୍ତ୍ତିଯ ନାଲୁ ସଂଗତିକ
ଛାଣ୍ଟା ହୁନ୍ତୁଯୀଲେ ଜଗତବିକାଶ ତତ୍ତ୍ଵରେ ନିର୍ମିତାଯ
ସ୍ଥାନିତିରେ ଗରୀଷିତ୍ ଦେବାଲ୍ୟପ୍ରତିଷ୍ଠାନରେ
ମର୍ତ୍ତା ହାତର କରିବିରିଯିବ କରିବଂ ମାତ୍ରକର୍ତ୍ତାନାମ୍ବାରୀ
ଅନ୍ତରେ ବୈଜ୍ଞାନିକ ରିପ୍ରୋଟିକ୍; ରଣାମର୍ତ୍ତା, କରିବାର
ନାଯ ସର ଯା. ଦୟାରୀରେ ଜଗରତ୍ ଦୟାରୀରେ ଦୟାରୀ
ଶିକ୍ଷାକାରୀର ବିକ୍ରିତିରେ ପ୍ରତିକାରିତାରେ ଅନ୍ତିମ
ଦିନ, ନାଲୁମର୍ତ୍ତା ହୁଣ 'ବୀରପ୍ରତିଷ୍ଠାନ' ବିତର କୋଟି
କରିବାକାହି ହାନ୍ଦ୍ରାଜାଲେବୁଂ ହୁନ୍ତୁଯୀଲୁନ୍ତରେ ସାଲ୍ଲୁନାର
କୁଟ୍ଟି ଯାତାନ୍ତିର ପଣା ବରିଶିକ୍ରିତ୍ ଦୟାରୀରେ ପରିଚାରି
କର ଯନ୍ତେବରଂ ଚେଷ୍ଟାରେ.

ହୁନ୍ତୁଯୀରେ ହାନ୍ଦ୍ରାଜାକାରୀ ରଣାକାରୀର ତତିତ କର
ନାହିଁ ତୀର୍ତ୍ତକୁଟାନାତ ତେରିବକରି ଚେଷ୍ଟା ହୁଣ ସମୟରୁତ୍
ତରେ ଯୁଦ୍ଧାପ୍ରତିକୁ ମରିମନ୍ଦିରାକରେତୀରୁ ମାରାଇ
ପରିଦିବଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନାର୍ଥିତ୍. ଯୁଦ୍ଧପ୍ରତିଷ୍ଠାନରୀର ତୁର୍କି
ଯୋଦ୍ଧ ଯାତୋର ଅନ୍ତରୀଯବୁଂ ପ୍ରବର୍ତ୍ତନାକାରୀରେ
ହୁନ୍ତୁଯୀରିତିନିମ୍ବା ତୁର୍କିମନ୍ଦିରରେ ଚେଷ୍ଟା ପ୍ରତିନିଧି

കളേടു^၃ പ്രധാനമന്ത്രി ലോകത്യാഗ^၄ വാദത്തം ചെജ്ജിട്ടിണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ മുഖം സുഖം യാന മായപ്പോരാ തുക്കിപ്പു^၅ വലുതാൽ മന്ദിരവും സ്ഥാന ഭാഗവമാണ് നന്ദകിയതു^၆ ഇപ്പോൾത്തുപുകാരം ഇപ്പോൾ ലോകത്തിന്റെ മുഴുവൻ ഏവാലിക്കപ്രമാണിത് മുള്ളു വി ലാഹമതയികാരത്തെ എത്തു^၇ ശ്രേഷ്ഠനീഡിമാരു നീ ലയിൽ ഇന്ത്യൻ മുഹമ്മദീയരോടു പല തവണയായി ചെജ്ജി വാദത്തോത്താടോപ്പും തള്ളിക്കിള്ളുത്തു. ഇതായ മതസാഖയായ ധിശമല്ലെന്ന ബുട്ടിപ്പു^၈മന്ത്രി ആണു തതിൽ ഒന്നിലധികം ഗ്രാവഗ്രൂപ്പേയും പ്രവൃഥപന ഷ്ടർക്കു തീരെ വിജിദമായി കടക്കം തരംവന്നപ്പോരാ മുഹമ്മദീയരുടെ ജസറിത്തുൽ അറദ്വു^၉ മുതലായ പുണ്യ സ്ഥലങ്ങളെ കൈവരിപ്പുട്ടത്തി, ബിലാഹമതയികാരത്തെ അടച്ചിച്ചട്ടു. ഇന്നും ചുക്കാർ തുക്കിഞ്ചാട്ടുള്ള പുള്ളിവെവരം മലിപ്പും ചു. പ്രധാനമന്ത്രിപ്പുംഗവനോടു താൻമുന്നുചെയ്തു വാദത്തത്തെത്തുകരിച്ചു ചോഡിപ്പു പ്പോരാതുക്കിയോടു വേണ്ടതു നീതി പ്രവർത്തിപ്പിരിക്കുന്ന എന്ന ഒരു പരിഹാസമായ മറപടിയാണാണ്ടായതു^{၁၀}.

ഈ ഘട്ടത്തിലാണ് പഞ്ചാബിനേയും ബിലാഹ തതിനേയും സംബന്ധിച്ചു ഇന്ത്യയിലെ ഹിന്ദുമുഹമ്മ ദീം മഹാജനപ്പഴ്ചിടെ സങ്കടം തീർന്നുതിനായി മഹാ വിജ്ഞവിന്റെ സുരക്ഷനോപാദ്യ മഹാത്മാ ഗാന്ധി ഒരു തരം ആഖ്യാതമികസംരംഭാപാധമായ സഹകരണ

ത്യാഗപ്രസ്താവനവും കൊണ്ട് ഇരണ്ടിവന്നതു്. 1920 സെപ്റ്റംബർ 14-ാം ലാല ലജപതിരായിയിടെ അംഗീക്ഷിതയിൽ കൽക്കറ്റാവിൽ തൃടിയ ഭാരതമഹാജന സഭയിടെ പ്രത്യേക ദേശഗതാനിൽ വൈച്ചു മഹാത്മാ ഗാധിയിൽക്കെ സഹകരണ ത്യാഗപ്രമേയം വലുതായ ഭരിപക്ഷത്തിന്റെ അഭിനന്ദനത്തോടെ പാസ്സായി. ഭാരതീയ സ്ഥാഭാധത്തിന്റെ സ്വീകരണത്തിനുംയി ഫു സാധനം ചെങ്കു ഇം അക്രമരഹിതമായ സഹകരണ ത്യാഗ പ്രമേയം എടു പ്രധാന സംഗതികളുടെ ഒരു കാഞ്ചപരിപാടിയോടുള്ളി പൊതുജനസമക്ഷം സമപ്പി തന്ന.

1. ഭേദീയ വിദ്യാഭ്യാസം.
2. കോടതി വഹിപ്പുരണം.
3. വിദ്യാലയ വഹിപ്പുരണം.
4. വിഭേദസാമാന വഹിപ്പുരണം.
5. ഏതുമത്യാഗം.
6. ഭേദ സേവന സ്ഥാപനം.
7. സപദേശിപ്രതം,
8. തിലക സ്ഥാരക ഭാണ്ഡാരം.

കൽക്കറ്റാവിലെ പ്രത്യേകദേശഗം തൃടിന കാലത്തു ബുിട്ടിഷ് നിയമങ്ങാടതിക്കെളിയും പാറഗാലക്കെളിയും വരംപിള്ളരിക്കേന്നമായുത്തിൽ ചിത്തരഹിഷൻ എതിരായിരുന്നു. പിന്നീട് നാഗപുരിയിൽ വോച്ചു മഹാത്മാ ഗാധിയിലുംഡായ വലുതായ വാംപ്രതിവാംത്തിനു

ശ്രദ്ധമാണ് ആ രണ്ട് കാല്യവും ആവഗ്യമാണാണന്നു ചൊി
തതരജ്ജനം ബോധ്യപ്പെട്ടതും നിസ്സഹകരണപ്രാധാന
തതിനെൻ്റെ മുഴവൻ കാല്യപരിപാടിയിൽ അദ്ദേഹം എൻ്റെ
ഖ്യമായി യോജിച്ചതും നാഗപുരിയിൽവെച്ചു് തദവസ
രത്തിൽ ചേർന്ന ഭാരതമഹാജനസഭയുടെ പ്രഭ്രഹ
യോഗത്തിൽ അദ്ദേഹനു അദ്ദേഹം തന്നു സഹകരണ
ത്യാഗപ്രഭേദങ്ങളും ഹാജരാക്കരക്കയും ചെയ്തു. ചിത്രരജ്ജനു
നല്ലവണ്ണം അറിയാത്ത ചില പ്രതിനിധികരാ അല്ലോ
അദ്ദേഹത്തിനെൻ്റെ മനസ്സിനെൻ്റെ നിഷ്പാപട്ടത്തക്കാിച്ചു
അല്ലോ ശക്കിക്കയുണ്ടായി. അതിനെന്നാണീച്ചു ചിത്രരം
തെംജൻ “ഞാൻ ഒരു കാല്യം പുരത്തുപറയുന്നതായാൽ
അതു ഞാൻ കാല്യമായി ആലോച്ചിച്ചും ചീട്ടുണ്ടായിരിക്കു
മെന്നും പൊതുജനകാല്യത്തിൽ എന്നിക്കു ദയവിശ്രദ്ധാസ
മില്ലാത്ത യാതൊരു സംഗതിയിലും ഇതിനുകീഴിൽ
ഞാനോടു അഭിപ്രായം പറത്തിട്ടിരില്ലെന്നും നിങ്ങൾ
ശരിയാംവണ്ണം ഹാർത്തിംഗിംസാം” എന്ന പറഞ്ഞ
പ്രോഫീസിവ അവക്കുടെ ശക്ക താഴെ അഭിസ്ഥിച്ചു.

അങ്ങിനെതന്നു ചിത്രരജ്ജൻ കർക്കിരാവിൽ
മടങ്ങിവനു, അക്രമരഹിതമായ സഹകരണത്യാഗം
സ്വീകരിച്ചു്, തന്നെ നിസ്സീമമായ ഡനാഗമമുള്ള നി
സ്തല്യമായ വകീൽ പണി തുണാസമും വലിച്ചുവരിഞ്ഞു;
മാത്രമുള്ള വിളിക്കു, ലോകചരിത്രത്തിൽ ഒരു കാ
ലവും മാഞ്ഞപോകാതു പേരുള്ളടിയി ലുഹമാണ്ടേ

ശാലീമാനിക്കരം ഇള്ളവരെക്കൊപ്പയ്ക്കിട്ടുള്ള സംഖ്യാത്മഹതി ത്യാഗത്തിൽ അദ്ദൈതിയമായ മഹാ ത്യാഗം ചെയ്തു അംഗോറാ ഭേദഗണ്ഡവന്നതിനിടെങ്കിൽ, വക്കീൽ പ്രവൃത്തിയെ പരിത്യേജിച്ചു അവസരത്തിൽ തനിക്കണ്ണായ കരാറാ വിചാരം താൻ നടത്തി രക്ഷിച്ചുവരാ ചിലാ അഗതിമ ഓരോന്തുടങ്ങെ ധന്മാർഗ്ഗിപാലനത്താണെന്നു മാത്രമാണ്! തന്നെ. അതിനെ എന്തുചെയ്യുമെന്നു പിന്നീടാൽ ഒരു ഹിതൻ ചോദിച്ചുപ്പോരാ ആ മഹാ ഭേദഗണ്ഡതന്നു ഇങ്ങിനെ പാകയണായി: “താൻ എന്തു ചെയ്യും? അത് ലുചാരിയായ ഒരു ധന്മാർഗ്ഗിനും വിളിയാണു് ഇപ്പോരാ വനിക്കുന്നതു്. അതു കേരകൾത്തിരിപ്പുന്ന എന്നീക്ക നീവുതിയില്ല. ഇള്ളവരെക്കും താൻ സഹായിച്ചുവരു ഇനി ഭേദവം സഹായിക്കും.”

രണ്ടുവർഷം മുമ്പു് ഡൂഡാംഗൾരാജാവിന്റെ കേസ്റ്റിൽ ഉദ്യമിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന കാലത്രഞ്ഞു് ഒരു സന്ധ്യാസി ചീതരംഗത്തോളം “എന്നെന്നു ക്രാന്തേ, നീ ഇന്തരാജകീയ പദവിക്കെല്ലാം പരിത്യേജിച്ചു സന്ധ്യസിക്കും” എന്ന പറഞ്ഞതിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. അക്കാലത്രഞ്ഞു ആ പ്രവചനം ഇംഗ്ലീഷ് ക്രമമെന്നു ആരും വിചാരിച്ചു തന്നില്ല. ഭേദവത്തിന്റെ ഗതി എവിടെയും ഭരവഗം ഹവും അതുതാവഹവുമാണെന്നുണ്ടു്.

ചീതരംഗജന്നു സഹകരണത്യാഗത്തിൽ ചെയ്ത ത്യാഗം ഷാഗൃഹാരായ ഇംഗ്ലീഷ് കാര്യക്രമ ഇടയിൽ

കൂടി അത്തവാദം ആദരവും ജനനിപ്പിച്ചിരുന്നു. ഒരിക്കൽ കല്ലേത്തു സർവ്വകലാഹാലം മിഷ്യറൻറു അഭ്യക്ഷനാ യിരുന്ന സർക്കാർ സേവയിലാർ ലഭിക്കുന്ന ദൈവസ്' എന്ന പത്രത്തിൽ “ലോകചരിത്രം മഴവനും പരിശോധിച്ചാൽ ചിത്തരഹം” ചെയ്ത മാതിരി തൃശ്ശൂരം കാബാകയില്ല. ഇന്ത്യക്കാർ അദ്ദേഹത്തെ അനാകരിക്കുന്നതുനന്നായിരിക്കും” എന്ന എഴുതിയിരുന്നു.

ചിത്തരഹംജൻ യമാത്മത്തിൽ ഒരു രാഷ്ട്രീയത്രാജനാഭാന്ധ പരിഞ്ഞുകൂടാ. വാസ്തവത്തിൽ അദ്ദേഹത്തിനു ഇപ്പുഴയെത്തു രാഷ്ട്രീയത്രാജനാഭംജ്ഞ വിജയകളിൽ വിജയകളിൽ ഒന്നമില്ല. നിജീക്കമായ ഒരു യവും അതിൽ കരകവിശ്വാസക്കന്ന സ്വന്തരാജ്യഭേദം ഹവും സ്വന്തരാജ്യത്തിന്റെവേണ്ടി കൂദാപ്പെട്ടവനേജ്ഞ മനസ്സുക്കതിയും സാധകങ്ങളാകും അളവാറു കൗൺസിൽ എതിരില്ലാത്ത ബുദ്ധിഗ്രാന്തിയുമാണു് ചിത്തരഹജ്ഞ നേരിട്ടു വിശ്വാസം ചെറിയനേതാൻ മാത്രമിരുക്കുന്ന ദാർഭ്രമായി ഭൂഷിച്ചിരുന്നു. അതു പ്രായത്തോടൊപ്പും വളരുന്ന ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്നും പരിഞ്ഞുന്ന പ്രായത്തോടൊപ്പും വളരുന്ന ബാലഗംഗാധര തിലകൻ ഭാസ്ത്രനേരിച്ചു ഇപ്പുകാരം പരിഞ്ഞു: “ചിത്തരഹംജൻ തനേൻ്റെ ജീവിതം ദേഹം സേവനത്തിനു തക്കവണ്ണം വിനിയോഗിക്കുന്ന ഒരു കാലം എന്ന ദീരഘമാല്ലെന്നും എന്നും വിശ്വസിക്കുന്നു. അദ്ദേഹത്തിനേൻ്റെ മാത്രമേപ്പുമാം തനേൻ്റെ രാജ്യക്കാർ

കെല്ലും ഉത്തമമാർന്നും തൈവിവായി കാട്ടിക്കാട്ടക്കു നെ ഒരു വിത്രിശൂഡിപാംപോലെ കത്തിജ്ജപലിക്കും’’ ഈ പ്രത്യാഗ ഇപ്പോൾക്കു മുകളിൽ മലപ്പുറമ്പുവന്നതും.

നിശ്ചാട നായകൻ സ്റ്റേജേറ്റത്തിനുവേണ്ടി ചെയ്ത സർവ്വാധിത്യാഗരത്തിൽ വേണ്ടംവന്നും വിലമതിക്കുത്തു കു കുത്താനുത്ത പ്രദർശിപ്പിക്കുവാൻ നാട്ടകാർ ആ മഹം പുതശ്ശരന് 1921-ൽ അമധ്യബാബിൽ വെച്ചു കൂടിയ ഭാരതമഹാജനസംഘം അദ്ദുക്കുവായി തിരഞ്ഞെടുത്തതും. ഇതിലും വലുതായ ഒരു ബഹുമതി ഭാരതഭൂമിക്ക അതി ഗൗർ സേവകന്മാർക്ക് നൽകുവാൻ കഴിയില്ല. ആ ആഞ്ചീലെ മഹായോഗം അതിനുമുമ്പുകഴിഞ്ഞ എത്ര സഭയേക്കാളും പ്രാധാന്യമേറിയതായിരുന്നു. അതിനു അഭ്രാസനത്പരം വഹിക്കാൻ യോഗ്യത തന്നിക്കുണ്ടാണെന്നു സംശയിച്ചു ചിത്തരജ്ജന് ആദ്യത്തെത്തിൽമടിച്ചു. എങ്കിലും ഇന്ത്യയിലെ സർവ്വജനങ്ങളും ചെമുകക്കേണ്ടുന്ന അഭിപ്രായപ്പെട്ടു നിഷ്പർശ്ശിക്കുവായാൽ ഒട്ടവിൽ സമ്മ തിച്ചു. പകുശ മഹാജനങ്ങളുടെ ഇം ആറുവരം നീറവേ രബന്തിനു ശവർമ്മണ്ടു അനവഭിക്ഷയില്ല.

മഹാത്മാഗാന്ധിക്ക കൂടി വരുപ്പെട്ടതുത്തിനു സാദ്യമാകാത്ത ബഹാദുരത്തിലെ യുവജനങ്ങളെ ചീതി രഞ്ജിക്കുന്ന മാതൃകാത്യാഗം അഞ്ചുതകരമായി ഇളക്കി വിട്ടു. ഇം അഭിനവസമരാതിൽ ചിത്തരജ്ജിച്ചവർന്നു

നേതൃത്വത്തിൽ കിഴിൽ ഈ പതിയ സൈനികസംഘ തത്തിൽ ചെന്ന്. അങ്കമാരക തമാഴ സഹകരണത്യൂഗ സംരംഭം നടത്തുവാൻ ദിവസംപ്രതി ആയിരംകണ ക്കായി വിദ്യാർത്ഥികൾ വിദ്യാലയം വെടിഞ്ഞു ഇറ ഷാഡി വന്നു. ഇതിനേക്കണിച്ചു മഹാത്മാഗാന്ധി വിദ്യാർത്ഥികളെടംപ്രകാശം തന്റെ കല്ലെത്താ പ്രസംഗത്തിൽ പരക്കയണ്ണായി: “നിങ്ങൾ ചിത്തരംതോജിന്റെ നേതൃത്വത്തിനായി കാത്തിരിക്കുവണ്ണുവന്നു എന്ന് അറിയുന്നതിട്ടണ്ടോ. അദ്ദേഹം തന്റെ രാജ്യത്തിന്റെ വിള്ളിക്കട്ടിനേക്കാൾ ഇന്തിയം കാലം വൈക്കമനു എന്ന് വിചാരിക്കുന്നില്ല.”

അപ്പേന്നതെന്ന കാലം വൈക്കാതെ സി. ആർ. ഭാസ് സഹകരണത്യൂഗം ദീക്ഷിച്ചു നംബടാട്ടക്ക സജതു റിച്ചു സ്പരംജ്യമന്നോപദേശം ചെയ്തു. ബുക്കാളം മുമ്പു തന്നെ അതിനു തയാറായിരുന്നു. ചെല്ലുന്ന ഭിക്കിലോക കൈ ജനങ്ങൾ വേണ്ടതു പ്രാപ്തത്തിപ്പാൻ സന്നദ്ധരായി. ദേശീയവിദ്യാലയങ്ങൾ പലതും ഏപ്പെട്ടുത്തി. ഡക്ക യിൽ കൈ ദേശീയകോളേജ് എപ്പെട്ടുത്തി. അതേവഴി 1921 മാർച്ചിൽ മെയിമൻഡിഞ്ചിലേക്കെ പറപ്പുക പ്പോൾ ആ പട്ടണത്തിൽ കടക്കാൻ പാടില്ലെന്ന ജോയിൻമജിസ്റ്റുക്ക് കല്ലനകൊള്ളുന്ന കോൺഗ്രസ്സ് അക്കാദം ആരംഭം ആരംഭം ആംഗീകരിച്ചിരുന്നില്ല തത്ത്വക്കണ്ണട്ട മാസ് കല്ലന ലംഘിക്കാൻ പോയില്ല.

“നമ്മുടെ സ്വന്തം രാജ്യത്തു അടക്കിക്കൈപ്പോലെ നിന്മധാരായി കത്തുന്നു. സ്വരാജ്യം കൂടാതെ ജീവിതം അസാധ്യമായിരിക്കുന്നു.” എന്ന ചിത്തരജ്ഞൻ തന്റെ നാട്ടകാർണ്ണയ്യു സന്ദേശം ഇന്നും ഭേദമാനത്താളിൽ പോലും പ്രതിഭപ്രതി കൊണ്ടു വായുമണ്ണം ലത്തിൽ നീക്കേ സംശ്വരിക്കുന്നുണ്ട്. അവിടുന്ന എന്നീടു് ടണ്ട യിൽ വന്നു. അവിടെ മിസ്റ്റർ വേജ്'സ് ആലിവാൻ പാണിയുടെ വേന്തതിൽ വെച്ചു ഒരു വലിയ മഹാജന സഭക്കിട്ടി. അതി വിശാലാക്ഷയമായ സെമിന്റാർ മീസ്'റാർ വാൻ പാണി ആദ്ദീക്കിൽ തന്റെ വകയായി ഒരു ഭേദിയവിദ്യാലയം സ്ഥാപിച്ചു. കേരളത്തിലെ ഒരു നാട്ടരാജാവിന്റെയോ പ്രഭവിന്റെയോ അടുത്തായിരുന്നു ഇത്തിനൊരു ഒരു ഘട്ടത്തിൽ മിസ്റ്റർ ബാസ് ചെന്നതെങ്കിൽ അവൻ എന്തുചെയ്യുമായിരുന്നോ? അവിടുന്ന പോയി മട്ടാണി ആസ്റ്റാംബിലാഫ്റ്റോ കൊണ്ടു ഫോസ്റ്റിന്റെ ആദ്യക്ഷ്യം വഹിച്ചു.

സ്വരാജ്യമഹാമന്ത്രവും ഉത്കണ്ഠിച്ച തിലകസ്ഥാനക പണ്ഡിതേക്കു ഭിക്ഷതെലാറി ഹിന്ദുമഹമംഡിയ മെമ്പറി കീത്തിനവുംപാടി ആ സ്വരകരണത്യാഗിയായ സന്ധ്യാസി സി.സി.ആർ. ബാസ് കീഴക്കൻ വൈകാളം മൃഥവന്നംരാഷ്ട്രീയവിദ്യാഭ്യാസ പ്രസംഗം നടത്തിക്കൊണ്ടു ഭിക്ഷാടനം ചെയ്തു. ചിലപ്പോൾ ചില കുറ്റാമ്പുളിലേക്കുമരിട്ടും ദിവസം പത്രം പത്രം നാഴിക, ജനിച്ചതിന്റെ

ശ്രേഷ്ഠ നെക്കാത്ത ഒരു മഹാശ്യന്, കാൽനടയാളി
 നടന്നു, സാധകങ്ങളുടെയും ധനവാന്മാരുടെയും മറ്റി
 രത്തിൽ ഒരു ഭാരവു കണ്ണ ചെന്നു, സപ്രാജ്ഞതാ
 വ്യുമണ്ഡലാപദ്ധതംമെച്ചയും. അവർ ഒക്കെപുരുഷം നൽ
 കുന്ന ധമ്പവുംവാദാംബി, അഞ്ചെന നീജേപുറരിപ്പുന്തു
 രിച്ചു മടങ്കി, ബാരിസാളിലെ സംഖാനകോൺ‌റൂ
 റിപ്പുന്നു ഹാജരായി. അവിടെവാച്ച് ഒരു പ്രസംഗ
 തത്തിൽ ഇങ്ങിനെ പറകയുണ്ടായി. “സപ്രാജ്ഞം നിന്മാട
 ജീവാവകാശമാണോ”. തപശിച്ചുകൊണ്ട് തന്നെത്താൻ
 അറിച്ചുവാൻ കഴിന്നൊരു നിന്തപാക്ക ഉള്ളിലും പുറ
 മെയും സപാതന്ത്ര്യം സിദ്ധിക്കും. സപ്രാഞ്ചയജീവിത
 മാണം സാക്ഷാത് സപ്രാജ്ഞം പരാത്രായജീവിതം പാര
 തന്ത്രംനരകമാണോ. നമക്ക് വിജ്ഞാനകാൽത്തിലും കൂർ
 വടത്തിലും ഭരണകാൽത്തിലും അന്യാശ്രയം വേണ്ടിവു
 നിരീക്ഷാം. അതാണ നിന്മാട അന്യാധീനത — നമ
 കുള്ളിൽ അടിമത്തം ഇം വ്യന്തിനും വിട്ട് കിട്ടണും നമക്ക്
 ഒരു അരംത്താണിനും നിന്മാട അമ്മപ്പദ്മാശാരക്കു
 അര മരക്കാൻ ഒരു തുണ്ടിനും തുണിക്കുംതുടി അന്യതാജ്ഞ
 ക്കാരെ ആന്ത്രാഖ്യിയേണ്ടുമെന്നു വന്നിരിക്കുന്നു. അവർ
 തന്നില്ലെങ്കിൽ നമ്മുടെ നിന്മാട നിന്നത മരക്കാൻ കഴി
 യില്ലെന്നു വന്നിരിക്കുന്നു. ഇതിലും വലിയ പരതന്ത്ര
 ഏതും? നാം സപ്രാജ്ഞത്തിനായി അഭിലഘിക്കുന്നതും
 നമ്മുടെ ആന്ത്രാഖ്യജീവിതത്തെ കഴിക്കുന്നതിനാണോ.
 നമക്ക് ആരോട്ടും ശത്രുതപ്രമുഖിയും. നാം ചെയ്യുന്ന ശാന്തവും
 സമാധാനപരവും ആയ ഇം സമരം അദ്ദൂത്തമീക
 മാണം,”

ഭാസ് എപ്പറിൽക്കാസത്തിൽ കല്ലേത്താവിൽ മട ഞാപ്പുന്നതാണ്. ഉടനെ വാസവാധയിൽ സർവ്വത്രയാ കോൺഗ്രസ്സ്‌ക്കൂററിക്കു റാജ്യരായി. അവിടെ സ്വന്തം ജ്യൂസിഡിക്കു അത്യുവര്ഘമായി മുന്നു പ്രധാനസംഗതി കർ പാസ്സാക്കി കൊം, തിലകസ്‌മാരക മണ്ഡിൽ ഒരു കോടി ഉറപ്പുകി; രണ്ട്, ഭാരതമഹാജനസഭയിൽ ഒരുക്കോടി മെമ്പർമാർ: മുന്ന്, ഇന്ത്യയിൽ ഒട്ടാക്കു പത്രം ലക്ഷ്യം നുത്തച്ചതും. ഇവ സ്വരാജ്യലഭ്യി കൈളളി പ്രാധമീകസാമഗ്രികളായി 1921 ജൂൺ 30-നു കൈളളിൽ ഒരുക്കിക്കൊള്ളണമെന്നായിരുന്ന നിശ്ചയം. കേരളത്തിനു ഒരു കാലവും തീരാത്ത ലജ്ജക്കു തക്ക വന്നും അതിന്റെ ഓഹരിയുടെ നാലിൽ ഒരു ഭാഗമെ കിലും ഒരുക്കന്നതിനു കഴിഞ്ഞില്ലെന്ന കേരളചരിത്രത്തെ ഇവിടെ വ്യസനപ്പെട്ടും കരിക്കേണ്ണിയിരിക്കുന്നു. ഭാസ് വീണ്ടും കല്ലേത്താവിൽ വന്നു ഇം സാമഗ്രികൾ ഒരുക്കന്നതിനായി അത്യുദ്ധനം ചെയ്തു. കല്ലേത്താ വിലും ഉരുനാട്ടകളിലുമെല്ലാം അനവധി സഭകൾവിളി ആകുട്ടി. ബുക്കാളത്തിലെ ജനങ്ങളെ ആ സംശയം തതിന്റെ ഓഹരിശ്രവാത്തെ സജ്ജമാക്കാതിനു തക്ക വന്നും ഉത്സാഹിപ്പിച്ചു. ആംഗ്രേയ ഇന്ത്യൻപത്രങ്ങളം മിതവാദി പത്രങ്ങളം മറ്റും വാസവാടക്കാളും പരിപാടി ഇതു ചുത്തുകൂടിയ കാലത്തിനാളും ഒരു നില്പാഹസാഖ്യമെല്ലും ഓലാഷിച്ചു. ഒരു രാജ്യത്തിലെ ജനസൂഹ തതിന്റെ ആന്തരാത്മാവിനു ഉണ്ടാവുതട്ടിക്കഴിഞ്ഞതാൽ

പിന്ന എല്ല കാര്യവും വിചാരിക്കാത്ത വേഗത്തിൽ
നടന്നേക്കും സമേചനത്യോ കോൺഗ്രസ്സ് 1921 ജൂലൈയ്
1-ാംഡിലാകത്ത് സ്പരാജ്യവഹണിൽ ഒരു കോടിഈരി
ലധികം ഉറപ്പീകയായെന്നും മറ്റ് രണ്ട് സംഗതികളും
നില്ലംഗ്രാമം നിരവരീയിരിക്കുന്നവനുമുള്ള വിവരം
പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതി അപ്പോൾ പിന്ന ആംഗ്രേഡേനത്യും
പത്രങ്ങളുടെ ആക്ഷേപം ആ പണം വേണ്ടവിധി ചില
വച്ചെല്ലായില്ലെന്നായി.

କରୁତାଂ ଅଭ୍ୟାସ ।

ଭାଷାର ନିରାପଦୀତା ଓ ବିଜ୍ଞାନର ବିପରୀତରେ ଉଚ୍ଚମାତ୍ରାଧିକ ଅନୁଭବ ।

ହୁତିଗିଟିଯାରୀ ବହକାଳିତାରେ ଏହାରୁଥିଲା ପରିଭାବ ପରିବାହି କିମ୍ବା ସଂଭାବନାରେ ନାହିଁ । ଅଭ୍ୟାସ ମେଳିପୁରିଲେ ଅନୁଭୂତି ରୋଟିପ୍ଲାଟିନାଇକାରୋଡ଼୍ କାଣିଚ୍ଛ ମରଖ୍ୟାଦ୍ୟ ଜ୍ୟମଲ୍ଲାତତ ଡେବରମାଣୀ । ରୋଟିତାରେ କୁଲବିକାରୀଙ୍କ ଅନୁଭୂତି ପୋଲେ କେହିବାରୀ କେବଳକାଣ୍ଠୀ, ଆନ୍ଦ୍ରାଯମାରୀ ଓ ହେବାପାତ୍ରରୀ ପେଣ୍ଟ୍, ଅବତାର ଗ୍ରୈଜିନଟାରୀ ଅପରାମାନିକ ହୁତତରର ପଲ ଅଭିନ୍ନାବେଳିରେ ଘୁରୋପ୍ରାଣ ମେନେ ଜୀବମାତରର କଜ୍ଜଳିଗା ଓ ନା ସାଧିକରି ଅନ୍ତରଭବିକାରୀ ତୁଳନାଟିକ କଟକାଳମାରୀ । ହୁତ ବଳ୍ପିଚ୍ଛବିବଳ୍ପିଚ୍ଛ ଅବଶ ସପରାତିକିଲେବେଳେ ମରତ୍ତିପ୍ରୋକାଣାତତ୍ତ୍ଵରୀଯ ଲାଭତାରୀ ଲେବାରୀ । 1921 ମେତା ଅଭିକଷ ଅନୁସାମିଲେ ଅଧ୍ୟାତ୍ମିକ ରୋଟିକାରୀ ଜ୍ୟାଜିଚ୍ଛ ପାଣୀ ନିତତୀ ଯିପ୍ରକ୍ରି କମିଶ

ണാജം തോട്ടം ഉടമസ്ഥാജം പല തരത്തിൽ ദേഹപ്പെട്ട് ടുതിയിട്ടും അവർ വേലാചെള്ളാൻ തുട്ടാകാരത തോട്ടം വിട്ട് കരിംഗാഡു് എന്ന സ്വലഭതകങ്ങൾ പറപ്പെട്ടു. തുലികാർ പല തോട്ടങ്ങളിൽനിന്നുമെല്ലു സുരീകഴിം പുര ഷാഖാജം കുട്ടികഴിം എല്ലാംകൂടി അനവധിയാഴകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവരും കുലീഞ്ചി വലശ്ശു ഉണ്ടായിരുന്നു. നാട്ടകം രാസ ജനങ്ങൾക്കു അവരുടെ ശ്രോച്ചൂവന്മാക്കണ്ട ദയ തോന്തി തൽക്കാലം വേണ്ടുന്ന സഹായം ചെയ്യംമെന്നു ബെഞ്ചു. ഈ വലിയ തൊഴിലാളിസംഘത്തെ സ്വദേശ ഭേദക്കണ്ണ് മടക്കിയയക്കവാൻ അവരും ഗ്രന്ഥിഞ്ചു. പക്ഷേ റയിൽവെ അധികാരാസ്ഥാം അവശ്യം ടൈക്കാറു ഏകാട്ട തതില്ല. നാട്ടിൽ പോകുവാൻ ടൈക്കാറുകുട്ടാക്കരുതു മുംബി അവിടെത്തന്നെ പട്ടിണിഞ്ചിട്ട് മുട്ടേന്നും. അവർ തനിംശയ തോട്ടത്തിൽ പഞ്ചിയെടുക്കുവാൻതന്നെ പോകു മെന്നായിരുന്നു അവർ കണ്ടതു്. എന്നാൽ കാര്യം അംഗി നെയ്യു നടന്നതു. തോട്ടത്തിലെമേലധികാരികൾ എറെ കാലമായി അവരോടു കാണിച്ചു അങ്കുമരങ്ങൾും ഭ്രാഹ മങ്ങളും എത്രയും മുതിരുവും അസഹ്യവുമായ തുകാണ്ടു് എത്തുതന്നെ വന്നാലും ഇന്തി തോട്ടത്തിൽ പഞ്ചിചെയ്യുന്നതു അത്തെല്ലാം അവരും ഉറച്ചിരുന്ന തോട്ടമേ നജർമ്മ തടെ പ്രവൃത്തിയിൽ അവശ്യം ഗവണ്മെണ്ടുകൂടി സഹായ മുണ്ടുന്ന വിചാരിക്കുന്നും തുലികാർ ഗവണ്മെണ്ടു നൽകിയ കേഷണവുംകൂടി സ്വീകരിച്ചില്ല. കരിംഗാഡു വില

ജനങ്ങളിടെ അപേക്ഷപ്രകാരം മിസ്സർ ദൈ. എം. സെൻ
ഹ്യൂസ് അവിടെക്കെ വന്നു് തുലിക്കാർക്കു ടിക്കറു കൊടു
ക്കുത്തെന്നുള്ള ഭസ്ത്രങ്ങൾമാസ് റായുടെ നിശ്ചയം തുള്ളി
ന്നതിനായി ഡാഫീക്കു് മാനേജർക്കു് കമ്പീയടിച്ച്.
അതിനെ ആ നിശ്ചയം റാക്കി തുലിക്കാർ വലിയ
സംഘംസംഘമായി മേൻപുരിൽ വന്നിരുണ്ടി. ഗവർ
ബേംബാടു അവർക്കു തോട്ടുക്കാരെക്കാണ്ടു് കണക്കതീർത്ത
കുട്ടിവാനുള്ള പണം കൊടുപ്പുക്കുന്നതിനൊന്നും ധാതൊ
രിസാറവും ചെയ്തില്ല.

തുലിക്കാർക്കെട സംഘം ഡാറിദ്ര്യംകൊണ്ടു് അവിടെ
വളരെ കുഴപ്പുടുക്കാണ്ടിരിക്കുന്നേബാറും തന്മുലമായി
അവരുടെയിടയിൽ പകച്ചവ്യാധിയും, വന്നപിടിപെട്ടു.
ആ സാധുജനങ്ങളിടെ ഭാന്തുഗം ഇതുകൊണ്ടാണും
പുന്നമായില്ല. മെയ് 20-ാം ഒക്കെഡണ്ടം അർഖം റൂ
ത്രിക്കു ബജാളിരാജ്യത്തു ഇതിൽക്കൂടി ഉണ്ടാവാത്ത
മാതിരി ഒരു രക്തപ്രവാഹമുണ്ടായി. അല്ലാതെ തന്നെ
പട്ടിണിയും പകർച്ചവ്യാധിയും കൊണ്ടു് പാതിപ്രാണ
നാരായ അവരെ ചാവപ്പെട്ട പുതഞ്ചമാരേയും കട്ടിക
ളേയും സ്കീകളേയും കുന്നായി സ്ഥലവാത്ത ഗവർണ്ണമ
ണ്ടഭൂഗസ്ഥനായുടെ ആംഗലപ്രകാരം ഒരു തുട്ടം
ഭാഷയും വന്ന ആകുമിച്ച്. അതിവലന്നാ
രായ പട്ടാളക്കാർ ആ സാധുജനങ്ങളിടെ സംഘ
തതിൽ കടന്നു് ലേശവും കുതണ്ടുടങ്കതെ മനഷ്യരെ

വാഴത്തടപോലെ വെച്ചിയരിഞ്ഞു വീഴ്ത്തുന്നതു കണ്ട്⁹ സ്ഥലത്തെ മജീഗ്രേറ്റ്ചും കമൈശറുകും മറ്റൊം അമ്പ്രാഡിച്ചു. ചെൻപുരിലെ ജനങ്ങളെല്ലാം വല്ലാതെ കോപിച്ചിളകി. തസ്മയും അവിടെ നേതാക്കാമാർ എത്തിയിരിക്കുന്നീ ബ്ലൈക്കിൽ നിശ്ചയമായും ചെൻപുരിൽ ഷേഡാരമായ ഒരു ലഹരിയും രക്തപ്രളിയവും ഉണ്ടാക്കമായിരിക്കും. ചിത്തര എജറ ഉടനെ തന്നെ അവിടെന്തെ ജനങ്ങൾ എത്തേതണ്ണ മെന്നു കമ്പി കൊടുത്തു. അദ്ദേഹം ഉടനെ തുലിക്കാതെ സംരക്ഷണവേണ്ടി സംസ്ഥാനകോൺഗ്രസ്സും കമ്മ റോയുടെപോരിൽ 5000ക. സാക്ക്‌ഷ്യൻചെയ്തു. റയിൽ വേ പണിക്കാർ ഇവരോടുള്ള അന്തരാവം നിമിത്തം കനായി പണിക്കിരിക്കും. ഭേദവാദുമാസ് ഗ്രാലൂണോ യിൽ നിന്നു ചെൻപുരിലേക്കെ തോണികയറി. അനുഭവ യായ പത്രാനി എത്രയും കോപിച്ചിരിക്കും. അതിലെ വസ്തി തിരക്കൊള്ളിൽ ഒരു തോണിയായും വളരെ ആ പ്രഥക്കരമായിരിക്കും. ഈ ആലോചനാസ്ത്രയുമായ പ്രവൃത്തി ചെയ്തതെന്നും ഭേദവാദുവിരുന്നു സൗഹിത്യമാർക്കുന്ന കണ്ണാഴിയംതെ വിലക്കി. താൻ മുദ്ദിച്ചാവണ്ണമെന്നുണ്ട്. ഈ ശ്രദ്ധപരന്നു മതമെങ്കിൽ സ്വയമ്മത്തിന്നു വിളിക്കേണ്ടാനുള്ളതു ശ്രമത്തിൽ മരണംപ്രാപിക്കാൻ താൻ തയാറാണെന്നു പറഞ്ഞു. തന്റെ സഹയർക്കുചൂഢിണിയായ ശ്രീമതി വസന്തീ ഭേദി ഈ യാത്രയിലും ചിത്തര രബ്ദംജനറ കാറിച്ചുണ്ടായിരിക്കും. കാറബം ഷേഡാരമായടി ശബ്ദം, തിരക്കിൽ ഉംകോടെവന്ന തോണിയോടൊലക്കുന്ന

യീരനായ മേഖലയും ഭാസ്യം കരിം എവരത്തിലുണ്ട്? ആം ബുദ്ധി അഗതികളായി കള്ളംവിട്ടില്ലനു തുലിക്കാ ഒട്ട സംരക്ഷണം മാർപ്പിതതിൽ ചരിപ്പിച്ചുംകൊണ്ട് കാറ്റം കോഴിമോനം ലേശവും കണക്കാക്കാതെ ഭാജ്ഞായു കതനായി സസ്യങ്ങൾക്കു തോണാിൽ സംബന്ധിച്ചു ഒരു വിധത്തിൽ ചേർപ്പുരിൽ എത്തി. ഉടനെ തുലിക്കാരിൽ ഒരു വലിയ സംഘടനയും കൂപ്പൽ കയററി ഗ്രാഫ്റ്റോ ലഭ്യമുണ്ട്. ശ്രേഷ്ഠമുള്ളവരുടെ രക്ഷക്ക അവിനെത്തന്നെ നിവൃത്തിയിട്ടാക്കി. സാധിക്കുന്നതും സങ്കടത്തെ നിയോജിക്കുന്നതും തീരുത്തുന്നതും മനസ്സി സസ്യങ്ങൾക്കു കൽക്കേതാവിലെ തത്തി. സജനതാഴം മരുഭൂമി, വൈക്കാളിത്തിലെ ഒരു നേതാവിന്റെ വലിയ കൂത്യം തനിക്കു നിർവ്വഹിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞല്ലോ എന്ന വെച്ചും വന്നു.

പിന്നെ സുരക്കണ്ട്രൂഗത്തിന്റെ പ്രമാണം ആശീഷ്ടതിൽ കവിതയും വിജയപ്രഭമായി കലാശിച്ചു ശ്രേഷ്ഠം അതിന്റെ ഉത്തരവാദയെക്കരിച്ചു പണ്ടാലോച്ചി ക്കൊന്തിനായി കോൺഗ്രസ്സിന്റെ പ്രഖ്യാതകസംഘം കൽക്കേതാവിൽ സെപ്റ്റംബർ മാസാദ്ദേശത്തിൽ ഒരു യോഗംകൂടി പിന്നെതെ പ്രധാനകൂത്യം വിശദേശവസ്തു വഹിപ്പിണ്ണണമാണെന്നു തീരുമാനിച്ചു. അതിനായി മേഖലയേശമുള്ള വീടുകൾക്കുരോ റാട്ടിക്കുത്തുകൾ എൽക്കുളത്തുകളും ഇന്ത്യക്കാരെ പരശ്രക്കേ നുൽ നുല്ലുവാനം നെയ്യുവാനം ശീലപ്പിക്കേണ്ടും വെണ്ണമെന്നുവന്നു. ഇന്ത്യ

ഒട്ടെടുവും പാരതികവുമായ സപാതത്രുപ്പം സാധ്യജീവം ഇന്ത്യാതിരിക്കടിൽക്കെങ്ങലുകളിലാണെന്നു പൊതുജനങ്ങളെ ധരിപ്പിക്കുവാൻഖോടി ചിത്തരജാൻ പിരിന്നും ക്ഷേമക്കും ബഹുഭൂം മഴവനും പ്രസംഗിച്ചു മററിപ്പുണ്ടാക്കിച്ചു. രോക്കൽ ചിത്തരജാൻജൻ തന്റെ പ്രസംഗത്തിൽ ഇങ്ങനെ പാരശ്രതിയെന്ന്: “നമ്മുടെ ദേശി യജീവിതം എത്രയും അലഭക്കാലാപൂർവ്വപോലും അതിനെ നാം ത്രിശ്ശുമാക്കണം. അതിനു തക്കവെള്ളും നമ്മുടെ മുമ്പു ചെയ്ത പാപം നശിക്കാനതിനായി നാം ക്ഷേമ പ്രതം അനന്ത്യീക്കണം. ഈ പ്രതം പ്രധാനമായി നമ്മുടെ സുഖഭോഗത്തും ചെയ്തു നമ്മുടെ ദേശിയജീവതന്റെ ഉന്നമനപ്രാപ്തിക്കായിള്ള അനുബാനതപരിഗ്രമമണം.”

ഇത്തരം നാനാഭിധിമായ ആശയവിശ്വാസങ്ങളും ടുക്കിടിയ പ്രസംഗപാത്രരിക്കളുകളുണ്ട് ചിത്തരജാൻ ബഹുഭൂതാജ്ഞത്തിനും കരാറംമുതൽ മണ്ണാറയററംവരെ മുള്ളി ജനങ്ങളെ ആക്കമാറാം തനിക്കു വശവെന്നുകി ആ ദിക്കുകാർ ചിത്തരജാൻ ക്ഷേമ വാദക പറ തന്താൽ അവക്കുടെ ജീവനും സർവ്വസ്വപ്പവും സപരാജ്യത്തിനു വേണ്ടി അടിയറവെക്കുവാൻ തയാറായി

അങ്ങനെ ‘ഇന്ത്യാരാജ്യം സപരാജ്യസിഖിക്കു തക്ക വെള്ളും പരിപക്കപ്രമാഡാനും അട്ടത്തുവരികയായിരുന്നു. ഈ സമർപ്പണത്തിലാണ്’ ഇപ്പുഴത്തെ യവരാജാവായ

എധപബ്ദം രാജകമാരൻ ഇന്ത്യയെ സന്ദർശിച്ചതു്. രാജകമാരൻ ഇന്ത്യയിൽ കടക്കുന്ന ദിവസമായ നവ പുതി 1.7-ാംഐ ഇന്ത്യ മുഴുവൻം ദിവസുചകമായി ഒരു ത്താൽ കൊണ്ടാടണമെന്ന ഭാരതമഹാജനസഭയുടെ കല്ലുന ഇന്ത്യയിലെ നഗരത്തിലും നാട്ടിലുമുള്ള പൊതു ജനങ്ങൾ ശ്രീരസാ വരവിച്ചു. അന്ന രാജ്യമൊടുക്കുവലിയ ഉദ്ദേശ്യവാദേശഭീവസമായിരുന്നു. അതിനുപകരം ഇന്ത്യയിൽപ്പോക്കെ അംഗാട്ടികളെല്ലാം അട ചു, കൂച്ചവടങ്ങളെല്ലാം മുടക്കി, കൈത്താഴിലുകളെല്ലാം നിത്തി, ജനങ്ങൾ അലക്കാരങ്ങളെല്ലാം ഉപക്ഷിച്ചു, ഏതുംപുറത്തിരഞ്ഞിസ്സു പെരിക്കാതെ അകത്തടച്ചതിട്ടി. നഗരത്തിൽ വാഹനങ്ങളോന്നും കാണാതെ നിത്തി. രാത്രി തെരുവുകളിലെംനും വിളക്കം വെളിച്ചുവും വെക്കാതെ മുടക്കി. എന്നേതാ ഭാരതക്കു അനുംതം കൈ വലിയ വിപ്രത്വവന്നപോലെ പൂർണ്ണമായ “ഹത്താൽ” കൊണ്ടാടി. ഇതു ജനങ്ങളുടെ പൂർണ്ണ മനസ്സാലെ പെള്ളിപ്പാതെ യാതൊരംഭിട്ടും നിർബന്ധപൂർണ്ണമായിരുന്നില്ല.

ഇന്ത്യയിലെ സൈപ്പാപ്പുത്രപരവർമ്മണിനു ഇതു സഹിച്ചില്ല. പോരാതത്തു് ആംഗ്രേജുക്കയിൽ പറയുന്നതിം മുപ്പിച്ചുകൊടുത്തു. ഒട്ടക്കും ഓഡാളുവര്മ്മണി സഹകരണത്യാഗത്തെ നശിപ്പിച്ചുകൊന്നും നാന്റിയും അതിനായിട്ടു് മോണിറസ്സിലേയുംവിലാഹത്തിലേയും വളം വളം വരുമ്പോക്കുമാർ കൈ നീയമവിജയംസംഘമം

ഞാനു വിളംബരം ചെയ്തു. ഇടനെ കോൺഗ്രസ്സ്⁹ പ്രവർത്തകസംഘം ബോധവയിൽ ഒരു ദോഹം തൃടി ഗവർണ്ണർ ടെൻറർ ഇം കലാപന നിഷേധിച്ചു, ദേരീരണോക്ക് സംഘത്തെ നിശ്ചയിച്ചു. ചിത്തരാജ്‌ജൻ അരോദിട്ട്¹⁰ ബോംബയിൽനിന്നു കല്ലുത്താവിൽ വന്നു സംശ്ചാര കോൺഗ്രസ്സ്¹¹ കമ്മററി വിളിച്ചുതൃട്ടി അതിനെന്റെ മഴവൻ അധികാരവും താൻ വാദി. ചിത്തരാജ്‌ജൻ അധികം ജനങ്ങളെ വളംടിയർക്കാരായി ഭോത്തു. അവരെ ഷാഫ്ട് കർ ദോദം ചെന്ന്¹² വിമേശരിവല്ലും വില്ലോതെ സപദേ ശവസ്ത്രവ്യാപാരം ചെയ്താമെന്നുപറ്റേശ്രീകരിക്കവാനം വിശ്വഷിച്ചു രാജകമാർൻ കല്ലുത്താവിൽ വത്തന ഡിസെംബർ 24-ാംൻ കല്ലുത്താനഗരം മഴവനും “ഹരിതാൽ” കൊണ്ടാടണമെന്നറിയിക്കവാനമായി അധിച്ചു. വളംടിയർക്കാരെ അരിസ്സ്¹³ ചെയ്താൻ ഭാവമുണ്ടാനു താൻ അറിഞ്ഞതിങ്ങൻ. എന്നിട്ടും ദേശവന്ധുദാസ്¹⁴ തന്റെ ഏകപ്പത്രൻ ശ്രീമാൻ ചിത്തരാജ്‌ജൻഭാസിനെ ഒരു വളംടിയർ സംഘത്തലവനായയച്ചു. അങ്ങനെത്തെന്നു ചിത്തരാജ്‌ജനെയും തുട്ടോളം അരിസ്സ്¹⁵ചെയ്തു. ഭാസിന്റെ പ്രിയ പ്രത്യേൻ കിന്നമായ ദേഹോപദ്രവവും ആദമാസത്തെ കുറിത്തെടു ശ്രീകൃഷ്ണയും നൽകി. ഇതുകൊണ്ടാണും ദേശവന്ധുദാസ്¹⁶കല്ലുത്തായില്ല. ഈ ദിവസത്തിൽഭാസ്¹⁷പ്രതിനായി ഉപദേശസന്ദരം ഇന്ത്യയിലെ സകല പിതാക്കന്നാർക്കും ആദർശയോഗ്യമായിരുന്നു. ചിത്തരാജ്‌ജന അരിസ്സ്¹⁸ചെയ്തതിനെന്റെ പിറേറ്റുരാം ഭാസിന്റെ പ്രിയ

പതി ശ്രീമതി വസതീദേവി, സരോതി ശ്രീമതി ഉമ്മിളാദേവി മതലായ ഭാരതവധ്യതാന്തരം ക്രത്തുട്ടം സൗക്ഷ്മാവാദയാാവികളാണിങ്ങി. അവർ കോഴ്ജ്ഞം സെറീറിഡം റഹിസ്റ്റിജ്ഹാഡി തുടി ചേരുന്ന ലിക്കിൽ മോട്ടാർ കാറിൽ വന്നിരുന്നു പാതചോരണ തത്ത്വവിൽ തുടി സഖ്യരിച്ചു കാണുന്നവജാട്ടം വിശ്വിഷ്യ കച്ചറാട കാരോട്ടം വദർധരിക്കണം, വിലേശവാസ്തു ബാധിപ്പുരി കണാം, ഡിസംബർ 24-ാം ഹത്താൽ അന്ധാരിക്കണം എന്നും മറ്റൊ അപേക്ഷിച്ചു. അവർ മടങ്ങി. മോട്ടാർ നിത്തിയ കോഴ്ജ്ഞം സെറീറിന്റെവിടെ എത്തിയപ്പോൾ അവരേയും അരസ്സ് ചെറുള്ളു ദേഹംപോകു പോലീ സ്റ്റേഷൻലേക്കും അവിട്ടുന്ന സന്ധ്യാനജയിലി ലേക്കും അയച്ചു, ബക്കാളഗവമേംണ്ടിനും അനു ഭോതാ യിരുന്നു!! അർബനാത്രിയായി; ഈ സ്റ്റീക്കളുക്കു ഉറ താൻ പോയിരുന്നു, അപ്പുരാ അസംഗതിയായിട്ടു കാണാം, അവരെ വിളിച്ചു വിട്ടയക്കുന്നു. അവർ തങ്ങ ക്കു അരസ്സ് ചെങ്കു അവസരത്തിൽ രാജുരതിനു നൽ കീയ സദേശം ഇവിടെ അവസ്ഥയും പ്രസ്താവനയും മാറാം.

“തെങ്ങം അരസ്സിനു പുന്നമായി ക്രതി ക്രതി യാണു ചുരുപ്പുട്ടും”. തെങ്ങുടെ പ്രധാനപ്പുട കൊച്ചു കു മാരുമാർ ആർത്തവിളിച്ചു ജയിലേക്കു പോകുന്നോരു അവരുടെ പെറ്റുമാരുന്നു നിലയിൽ അതുകണ്ടു ചു

മാതിരിക്കയെന്നതു തെന്തുംകൂടു ദിന്മഹത്മായ വർഗപാതമാരു. അവർക്കു മഴപ്പുപ്പിളാൻ സംഗതിവരാതെ മദ്ദസ്യനിത്തിപ്പോകേണ്ടിവനിരിക്കുന്ന ഇംജോലിഡിൽ തെന്തുക്കുട സഹോദരിമാർ സമ്മതം തൊഞ്ചെല്ലാമുന്നു എങ്ങനെമുന്നു എങ്ങനും അവരോടപേക്ഷിക്കുന്നു. ഇയിലിൽ അടക്കം ചെള്ളിരിക്കുന്നവകുടെ സഹോദരനും രോച്ചം സഹോദരിമാരോച്ചം ഒപ്പ് കരിടമാണോ” അവക്കുവാസിപ്പാൻ അവകാശപ്പെട്ടതുനും അവർ വിസ്തരിക്കാതിരിക്കുന്നു. അവർ ഇപ്പറ്റി ഒരു മാതിരി ജയിലിലാണീരിക്കുന്നതോ. പേക്ഷ, കുറെ മുട്ടത്തു വലിപ്പമുഖ്യമായി ജയിലാണുന്നു മാത്രമേ വ്യത്യസ്ഥിതി എന്ന അവർ ഒരത്തിരിക്കുന്നു. ഈ അടക്കമനാട്ടിലെ സ്വാതന്ത്ര്യമുന്നുമായ വായ്വെ ത്രസ്സിക്കയേക്കാരം മാനൃമായതു ശരിയായ ജയിലിൽ പാക്തനെന്നയാണോ. ഈ സ്വാതന്ത്ര്യസമരത്തിൽ പങ്കമൊന്നുന്നതിനായി വിദ്യാഭ്യാസം വിട്ടുവരുവാൻ ഗവർമ്മേണ്ടപാംഗാലകളിലെ വിദ്യാർത്ഥികളോടും തെങ്ങരിൽ അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു. സ്വരാജ്യം കിട്ടുന്നകിൽ ഇപ്പോൾ കിട്ടുന്ന ഇപ്പുഴിശ്ലൈക്കിൽ പിന്നു രീക്കലും ഇംഗ്ലീഷാബാം ശാഖരി ചെരുവുന്നതോ. ഈ മഹാ സമരത്തിൽ ഓക്കുകിൽ നാമരാ ജയിക്കും, അശ്ലൈക്കിൽ നമ്മൾ മരിക്കും. രജാഭാഗാധാരാലും ലോകനീയമാണോ. ജീവിച്ചാലും മരിച്ചാലും ശരി; ഈ അടക്കമപ്പോടും ഇന്നീമേൽ നമ്മുക്കു പാടില്ല.”

ഈ മഹതീകളുടെ അറല്ലു് കർക്കതതാനഗരത്തെ സവിശേഷം ഇളക്കിവിട്ടു. കോൺഗ്രസ്സിനേയും വിലാ ഘട്ടിനേരിയും പ്രവൃത്തികരാനെത്തുന്നതിനും ആ ഉദ്യമ തതിൽ അരാല്ലു് ചെയ്തുപെട്ടുന്നതിനും സന്നദ്ധരായി ജന ഒപ്പം അനവധി സംഘംസംഘമായി ബന്ധാളിത്തിനേരു നാനാഭാഗങ്ങളിൽനിന്നും വന്നു് വള്ളെയർസംഘ തതിൽ ചേരുകയായി. വിദ്യാത്മീകരാ കോളേജു് കളിം മറ്റും ബഹുപ്രാണിച്ചു പത്തും ഒരും ആയിരവുമായിവന്ന പേര് സാധകരെല്ലാം തീരുമാക്കാതും അധികാരിക്കാതും കൂടി മാറ്റുമെന്നുടെ ഈ വിള്ളിക്കേട്ടു വന്നത്തിയിരുന്നു. ഒരുപാടിജോലികളെല്ലാം മുമ്പിലേക്കാരും ജാഗ്രതയായി നടന്നു. മേഖലെന്നു സി. ആർ. മാസ⁹ തന്റെ നാട്കരാഞ്ച ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു:

“ജയിൽ ശീക്ഷാഭ്യാസം, മേഖലാഭ്യാസം, മരണ ശീക്ഷാഭ്യാസം, ഈ മുൻ ഭയത്തെത്തയാണു് എന്ന പ്രവർത്തനം ജയിച്ചു കിട്ടാനുള്ളതു്. അതിൽ ജയിൽശീക്ഷാഭ്യാസം നാമരാ ജയിച്ചു കഴിഞ്ഞു. മേഖലാഭ്യാസം നാമരാ ജയിക്കാൻ പോകയാണു്. വെടിവെച്ചുകളും മുതലായ മരണശീക്ഷാഭ്യാസത്തെ ജയിപ്പാൻ കഴിയുന്ന തെപ്പശാഖാനും കാഞ്ചിം ഭരണാധികാരികളുടെ കയ്യിലാറിക്കുണ്ടു്. അതിനുംകൂടുതൽ നമ്മുടെ വിജയം നമ്മുടെ അക്കൗമാഹ്യത്തിലിരിക്കുന്നവനു നാഡ്

പ്രത്യേകം കന്ന ഹർമ്മവൈക്സെല്ലറ്റണ്ട്: പ്രൈവറ്റേറ്റുകളും ലോകരല്ലാം നമ്മുടെ ഭാഗം ചേരാൻ തക്കവല്ലും നമ്മുടെ അങ്കുമരാഹിത്യം സംതുമേൽ നൃായവും തികച്ചും എത്തിയതായിരിക്കണാം.''

അതിനിടയിൽ ഗവർണ്ണർ ബഹുജനത്തിലെ രാഷ്ട്രീയാവസ്ഥയെക്കരിച്ചു സംസാരിക്കുന്നതിനായി ഭാസിക്കുന്നുണ്ട്. ഭാസിക്കുന്നും ഗവർമ്മേണ്ടിനുന്നും അഭിപ്രായം രണ്ടും തുറന്നപരാണതു. അവിടെവെച്ചു ഗൗഢരവമായ ഒരു വംശപ്രതിവാദം നടന്നു. ഈ നിലയിൽരാഷ്ട്രീയ ദീയനേതാക്കന്മാരെയെല്ലാം അറസ്റ്റിരിക്കുന്നും ചെയ്തു കാണിക്കുന്നും മായി വല്ലതും പ്രവൃത്തിക്കേണ്ടിവരുമെന്നും ഗവർണ്ണർ തന്റെ നിശ്ചയം ഭാസിനോടു തുറന്നപരാണതു. അപ്പുകാരംതന്നെ വൈസ്റ്ററായി പ്രവർത്തിച്ചു. ബക്സാളും അവിലെ മാത്രമല്ല, ഒരുത്തു ഇന്ത്യയിൽ പാലേടവുമുള്ള ലാഭാലജപതിനായി, മോട്ടിലുൽ നെഹർ മുതലായ ഭന്താക്കന്മാരുമും അറസ്റ്റ് ചെയ്തു ചുരുക്കത്തിൽ ചില വിചാരണകളും നടത്തി റൈക്ഷിക്കേണ്ടായി. അതാണെന്ന ഡിസന്റർ 10-ാംസ് നാലരമണിക്ക് രണ്ട് ഡിപ്പുട്ടിക്കൾക്കുമാർ ഒരുവാസു ഭാസിക്കുന്ന വീടിൽ ചെന്ന അദ്ദേഹത്തെയും ശ്രീമാൻ ബിരേന്നുനാമ സെസ്റ്റുർബ് എന്ന ക്രുഡേഴ്സും അറസ്റ്റ് ചെയ്തു. അവർ ചെല്ലുന്നോടു ഭാസിക്കുന്നും ചായ കുഴിക്കുന്നായിരുന്നു. ഭാസ് ഘുനമായി മറവാസിച്ചുംകൊണ്ട് തന്റെ മാർദ്ദമായ

ദേശഭവന്യത്തിനു സർക്കാർ കല്പിച്ചുകൊടുത്ത വിജയാബാന ഭാവത്തിൽ ആ കല്പനയെ റൈസാ വരീച്ചു രണ്ടുപേരും മോട്ടാർവണ്ടിയിൽ കയറി പോലീസ്സുണ്ണ ഷനിലേഷ്യ പോയി. സ്കീക്കള്ളും ശമ്പുവിളിയും ജയശബ്ദവും മുഴക്കി. ജനങ്ങൾ അനവധി തുടക്കം മായി ഭാസിക്കുന്ന ഭവനത്തിലും പുരത്തും നിരത്തിലും അവർ പോയ വഴിക്ക് തെരവിലും വന്നതുടിനിന്നും, “വന്നേമാതര” എന്നു, “ഗാസി മഹാത്മകി ജേ” എന്നും “ദേശഭവന്യ ഭാസ് കി ജേ” എന്നും മറ്റും ഉച്ചത്തിൽ ആത്മവിളിച്ചു. അനു ദേശഭവന്യ തന്റെ രാജ്യത്തിനു ഇപ്രകാരം ഒരു സ്വന്നേഹം നൽകി.

“ഇന്ത്യയിലെ പുതഞ്ചർമ്മാരേ, സ്കീക്കളും, ഇതു നിങ്ങൾക്കുള്ള എൻ്റെ ഒട്ടകവെത്തു സന്ദേശമാണു്. വിജയമിതാ നഞ്ചട ദൃഷ്ടിപ്രഥമതിൽ എത്തിയിരിക്കുന്നു. നിങ്ങൾ സഹനത്തിനും ത്യാഗത്തിനും ഒരുക്കമുണ്ടുണ്ടും നിങ്ങൾക്കും അതിനെ ഇപ്പോൾ തന്നെ പ്രാപിക്കാം. നമ്മൾ ഇപ്പോൾ നയിക്കുന്ന മാതിരി മഹാവേദനയിൽനിന്നുണ്ടു് ഓരോ സ്വന്നേഹത്തും രാജ്യക്കാരിയും ഇന്നീ ചെറുതും ഇതു വേദന ക്ഷമയോടും ദെഹത്താട്ടം ചുർണ്ണമായ സമാധാനത്തോടും തുടർന്നു സഹിക്കുന്നും. നിങ്ങൾ അങ്കുമരാഹിത്യത്തെ രക്ഷിക്കുന്ന കാലത്തോടും ഗവർമ്മെന്റ് തോട്ടും. മഹാത്മാ ഗാസികാണിച്ചതനിരിക്കുന്ന മർഗ്ഗത്തിൽനിന്നും ഒരു അംശം

പ്രഥാബന്നം തെരിവുന്നതായാൽ ഈ യുദ്ധത്തിന്റെ വിജയം നിങ്ങൾ ഗവർണ്ണറിനു വീട്ടുകൊടുക്കണമെന്ന്. സപരാജ്യമാണ്” നമ്മുടെ ലക്ഷ്യം—വാസംവാസമായി സിഖിഷ്ടനാണ് സപരാജ്യമല്ല—കുറഞ്ഞുകൊള്ളായ സപരാജ്യ വുമല്ല—പുർണ്ണവും പൂർണ്ണവുമായ സപരാജ്യമാണ്”. നമ്മുടെ ഉദ്ദീഷ്ടസാധനമായ ഈ സപരാജ്യം വേണ്ടെങ്കിലും വേണ്ടെങ്കിലും വേണ്ടെങ്കിലും നിങ്ങൾ ഇന്ത്യയിൽ പുരുഷരാക്കം സ്കൂളികളിൽ തന്നെയായിരിക്കും.”

“എൻറെ മീതവാദികളായ ഭൂരിതന്മാരെ, ലോകപരിത്രനിന്റെ ആദ്യം മതിച്ചു നിങ്ങൾ നോക്കുവിന്നു! നിങ്ങളുടെ ഇപ്പോഴത്തെ രാഷ്ട്രക്കൂട്ടി പോയിട്ടും ഇതിനുമുമ്പ് എത്തെങ്കിലും ഒരു രാജ്യക്കാർ തന്ത്രത്തും സമ്പാദിച്ചതായി നിങ്ങൾക്കരിവുണ്ടോ? നിങ്ങളുടെ കൂട്ടത്തിൽ സദേഹിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുവാങ്ക് ആക്കാനും ഈ സദേശം എത്തുനാബവകിൽ ആ മനഷ്യനോടും ഈ പ്രകാരമേഖലായി മല്ലടിക്കും ഇന്ത്യയുടെ ഭാഗം ഈ അവസ്ഥയ്ക്കിൽ താൻ ചേരുമോ എന്ന തോനും ചോദിക്കുന്നു. ശിമിലമായ സംഗതികളിൽ ചില വിട്ടുവീഴ്ചകളും വേണ്ടതുണ്ടായിരിക്കും. എന്നാൽ നമ്മളും ഗവർണ്ണറുമായുള്ള തക്കത്തിന്റെ പ്രധാന സംഗതിയിൽ ആർക്കും അടിപ്രായവൃത്താസത്തിനിടയിലും ഈ സദർഭത്തിൽ നിങ്ങൾ ഇന്ത്യയുടെ ഭാഗം നിങ്ങളുടെയും നിങ്ങൾ ഈ പ്രകാരമേഖലിന്റെ ഭാഗമാണ്” നിങ്ങളുടെനശ്ശത്തിനും സദേശവമില്ല.”

“വിദ്യാർത്ഥികളെ, നിങ്ങളോട്” പരയന്നതെന്തന്നുവെച്ചാൽ: നിങ്ങളാണ് ഈനി ഇന്ത്യയിടെ ഒട്ടു കൈയ്ക്കി ശ്രദ്ധയും സമ്മതമായിരിക്കുന്നത്. യമാർത്ഥമായ വിദ്യാഭ്യാസം റണ്ടും റണ്ടും നാലുബണ്ണും മുട്ടുവാൻ പഠിക്കുന്നതല്ല. അതു, നമ്മുടെ എല്ലാവരുടെയും മാതാവിനെ നമ്മൾ എന്തിനെ ശ്രദ്ധിപ്പിക്കുന്നുമെന്ന അഭ്യസിക്കുന്നതാണ്. നമുക്ക് നമ്മുടെ മാതാവിനുവേണ്ടി വലിയ ജോലി ചെയ്യുവാൻണ്ടു്. നിങ്ങളിൽ ആരോഗ്യക്കു ആ വിളി കേരംക്കാൻ കയ്ക്കുമ്പുണ്ടു്? ”

ഈ ദിവ്യസന്ദേശം തന്നെറ രാജ്യക്കാർക്ക് കൊട്ടാരംവെച്ചു് ഭാരതമാതാവിന്നെറ വീരാർഥകൾ തടവി ലേക്ക തിരിക്കും ചെയ്തു.

“യരിതു! പോതും പാരിതാപമുണ്ടോ!
ഭിംബിക്കും സൗഖ്യത്തിനകമ്പടിക്കാർ”

പഠ്ഠാം അല്പ്പുറയം

ദേശബന്ധുവിന്റെ ഭാരതമഹാജനസഭാല്പുകൾ
തയ്യാറാക്കണമെന്ന് പ്രഖ്യാപിച്ചു.

അമ്പമെന്ന 1921 ഡിസെംബർ 10-ാം ചിത്ത
രത്നജനക അറസ്റ്ററദ് ചെയ്തു. ഏറ്റവും മാറ്റം കൊണ്ട്
വിധിച്ചു. ഡിസെംബർ മാസാവസ്ഥാനമാണ് കോൺ
ഗ്രസ്സ് വാരം. ആ കൊല്ലം കൊണ്ട് ഗ്രസ്സിനാ ആല്പുകൾപും
വഹിപ്പാൻ ഭാസിനെന്നായിരുന്നെല്ലോ നിശ്ചയിച്ചതു്.
അതിനു ദൈവം വേദേഹകാരത്തിൽ നിശ്ചയിക്കയാൽ
തല്ലാലും ഉത്തര ഇന്ത്യയിലെ ഒരു പ്രസിദ്ധ മഹാമണ്ഡിയ
നേതാവായ ഹക്കിംഹജ്ജ് മാൽവാൻ ഭാരതമഹാജനസ
ഭാല്പുകൾപും വഹിച്ചു. അഭ്യർഥം ഈ മഹാഭാരം അതി
നീരാ വല്ലതായ ബഹുമതിക്കം ചുമതലക്കം അന്തരുപ

മായ വിധത്തിൽ നിർബ്ബഹിച്ചു. പോതാത്തതു ആ ദിവ്യ നേതാവും മഹാത്മാഗാന്ധിയും മഹാസഭയുടെ ഭാഗ്യം കൊണ്ട് അറബിനുവും ചെങ്ങുപ്പുടകാതെ അതിനും മേല നേ-പശ്ചാം നടത്തുവാൻബന്ധായതുകൊണ്ട് എല്ലാംകൊണ്ടും പ്രാധാന്യമേറിയതും അമരാവതിയിൽ വെച്ചു തുടിയതുമായ ആ കോൺഗ്രസ്സും പതിവിലധികം നന്നായി കഴിഞ്ഞുതുടി

പിന്നെ അമരാവതി കോൺഗ്രസ്സിന്റെയും ഗയാ കോൺഗ്രസ്സിന്റെയും മദ്യത്തിലാണി ലോകചരിത്രത്തിൽ എത്ര കാലവും എല്ലാപ്പുട്ടും നിർക്കണ്ടതുക്കു മഹാസംഘവദ്ദിം ഇന്ത്യയിൽ പലതുമണ്ഡായിട്ടുണ്ട്. അമരം വതി കോൺഗ്രസ്സിന്റെ കാലത്തു ഇന്ത്യയുടെ ഒരു മുതൽ മററു അററു വരെയുള്ള ജനങ്ങളെല്ലാം ഉണ്ണൻ മേഖലേൻഡ് തക്കവണ്ണം ഉത്സാഹഭരിതനാരാധിത്തിൽനാണ്. ആ മഹാത്മാവായ നേതാവിന്റെ ഉത്സാഹകരമായ ഉപദേശവും പ്രഭാഗമനത്തിനും വേദുവായി ഇന്ത്യാരാജ്യം സ്വത്താജ്യമെന്ന അതിന്റെ കൈവല്യപദ്ധതിലേക്കെ വളരെ അടയ്തുവന്നു.

“കുഞ്ഞുമേഖലേൻഡ് പരിത്യാഗശൈലവും, സാക്ഷാത്കുഞ്ഞുനാം ഭഗവാന്റെ ധർമ്മക്ഷോപാധ്യവും, ബുദ്ധഗീതയും ഹിന്ദുമതം, ശക്രാചായ്യത്തെടുവായിരുന്നു, രാത്രിമേഖലേൻഡ് ദയാവായും,

ഗീഹരിയുന്നുള്ള സത്യവും, മഹമ്മദിൻ-
സൈമൺറും കരാളിൽചെന്നാത്തകാബാണമൈകിൽ
ചെപ്പുവിൻ ഭവാന്മാരേ, മുരുവിൻ നിക്കെതതിൽ
അല്ലായ്ക്കിലവിട്ടുതെ ചരിത്രം വായിക്കുവിൻ !

x   x | x   x

എത്ര പൂജ്യശ്ലിനിമഴൽ തോന്നായ്ക്കാരീ-
സപാതത്രയു ഭർഭ്രാഖപാവിൽ പട്ടകരി വിരിക്കും?
അത്തപോന്നിധി വല്ല വൽക്കലത്തുണ്ടമുട്-
തതഖ്മന്നനനായല്ലോ ഒമ്പുനം സദാകാലം.
ഗീതക്ക മാതാവായ ഭമിയെ ദൃശ്യമിത്ര-
മാതിരിയൊരു കർമ്മയോഗിയെ പ്രസവിത്തി ”

എന്ന ഒരു മഹാകവി വിവരിച്ചവല്ലമില്ല ആ റാഷ്ട്രീയ
മഹാമുരുവിന്റെ അഭ്യൂതമഡിപ്പ്രകാശത്തിൽ ഭാര
തീയസമൂദായം മുഴുവനം ഒത്തൊരുമിച്ചു—ഇന്ത്യയിലെ
വൃദ്ധി ഭിന്നസമൂദായങ്ങൾക്കുടി ഭേദമുഖിക്കുന്നതെ യോ
ജിച്ചു—ഈ ഭേദങ്ഗൈസമരത്തിനു സന്നദ്ധമാരായിരുന്നു
വും ചേർക്കുന്നതിനും. അങ്ങിനെയിരിക്കുവോം ആ
ദിവ്യമുരുവിനേയും ഈ സർക്കാർ പിടിച്ചു ജയിലിലേ
കയും. ഈ ദശയിൽ ഇത്തച്ചത്തയ്ക്കാരിന്തെലിയിക്കം
ചുണ്ണയും മുടക്കുമും ഇന്ത്യയിലെ ഉത്തമപേശരന്മാരായ
ഭേദാഭിമംഗലികളും നഞ്ചാട ഭരണാധികാരികൾ
പിടിച്ചു കാരാഗ്രഹത്തിലിട്ട്. ജയിലുകളിൽ സ്ഥലമി
ല്ലാതെ പലപ്പോഴും പല ദിക്കിൽനിന്നും ആളുകളെ അവ

യിരയ്ക്കുന്നതിനു മുഖ്യായി വിട്ടയക്കണ്ണിവന്നിരുന്നു. അങ്ങിനെ അക്കാലം ഗവർമ്മേണ്ടിന്റെ മർദ്ദനപ്രധാനമാത്താണും ഹീമവൽസേതുപഥത്തുമുള്ള ജനങ്ങൾ കൂടുതലിനീനു പ്രോഷ്ഠമുള്ളബാഷ്ടനീർ ചൊരിയി കമ്മാറു് മുതിന്റു്.

അതുകൊണ്ടോനും നമ്മുടെ ഈ സംരംഭത്തിനു ലേശവും കൂട്ടി വന്നില്ല. നമ്മുടെയീടയിലുള്ള ഒരു കൂട്ടവുമാത്രമേ നമ്മക്ക ദയപ്പെടാനുള്ള. ബുഡ്ധിഷ്ഠ ഗവർമ്മേണ്ടിന്റെ വലിയ തോക്കിനും തീയിഞ്ഞുക്കും കഴിയാത്ത വലിയ നാശങ്ങൾ സ്വന്തരാജ്യലഭ്യയിരുടെ കുറ്റത്തിൽ കോൺഗ്രസ്സുകാര്യത്തെ ഒരുമയില്ലായുമുക്കു ചെയ്യാൻ കഴിയും. അമരാവതി കോൺഗ്രസ്സിൽ വെച്ചു നീയമലംഘനം നടത്തുവാൻ രാജ്യം എത്രതേതാളം പരിപക്കപ്പായിട്ടുണ്ടെന്നുള്ളതിനെന്നക്കരിച്ചു സംസ്ഥാനങ്ങൾ തോറംപോയി ശരിയായ കരന്നെപ്പണം നടത്തുവാൻ “നീയമനിരാകരണാനേപ്പണക്കമെററി”എന്ന പേരം യി ഒരു പ്രത്യേകയോഗം നിശ്ചയിക്കുണ്ടായി. ഈ കമ്മററി കൂത്യമായി അതിന്റെ ഉദ്ദിഷ്ടകാര്യത്തെക്കുറിച്ചു തീരുമാനിക്കുന്നതിനു പകരം, ഈരാറ്റക്കാൻപോറ്റു വരം ഇരട്ട പേരംപോലെ കെണ്ണൽസിൽ പ്രവേശന മെന്നാൽ വിഷയത്തെക്കരിച്ചു ഒരു വലിയഭിന്നം പ്രായതേരാട്ടുട്ടിയ ഒരു റിപ്പോർട്ടം വീരവാദവുമാണ് അന്നെപ്പണം മച്ചായിരക്കിവിട്ടതു്. ഈതിൽ ഒന്നരുക്കു

മനരല്ലും രണ്ട് പക്കായി പിരിത്തു—കെണ്ണിഡിൽ പ്രവേശനം ആവശ്യമാണെന്ന തത്സമയം ജയിലിൽ നിന്നുവന്ന കോൺഗ്രസ്സിന്റെ സ്റ്റീറം സിങ്ക്രിയായ മോട്ടിലും നേരം, ആ കൊല്ലുത്തെ സംബന്ധക്ഷണായ ഹക്കിം ഹജ്ഞമാൽ വാൻ മുതൽ പേര് ഒരു ഭാഗം, സി. രാജഗോപാലാചാരി, ടി. പ്രകാശം മുതലായവർ അതു പാടില്ലെന്ന മറൈഭാഗം. ഈ വാദം ക്രമേണ വല്ലിച്ചു, രണ്ട് ഭാഗത്തും ജനങ്ങൾ ചേന്ന് പുഷ്ടിയും ശക്തിയും പെട്ടുകൊണ്ട് നമ്മുടെ നായകനും ജയിലിൽനിന്നു വന്ന ഫ്രീഡാം കെണ്ണിഡിൽ പ്രവേശനം ആവശ്യമാണെന്നുള്ള പക്ഷത്തിൽ ചേന്ന്.

എന്നാൽ ഇതിൽ രണ്ട് ഭാഗത്തും മതിയായ മുതിയും നൃയവുമുണ്ട്. രണ്ട് പക്ഷക്കാരും അവരുടെ സ്വന്തത്തുമായ ആലോചനാശക്തിയാൽ നിയന്ത്രിതമായ മനസ്സാക്ഷിയെ മാത്രം ചുറസ്സ് കരിച്ചു പ്രവർത്തിക്കുന്ന താകയാൽ ഇതിൽ ഒരു ക്രിസ്ത്യൻ നമ്മുക്കു കരം പറയാൻ ചാടില്ല. കെണ്ണിഡിൽ പ്രവേശനം ധമാർത്ഥ തത്തിൽ സഹകരണത്യാഗത്തിനും അതിന്റെ ധർമ്മത്തിനും വീരലുമാണെന്നുള്ളതിനും സംശയമില്ല. എന്നാൽ എതിനാണെന്ന നാം സഹകരണത്യാഗം ദീക്ഷിച്ചതെന്നു പ്രത്യേകം ആലോച്ചിക്കുന്നതുണ്ട്. നമ്മുടെ

വർമലക്ഷ്യം സ്വരാജ്യമാണോ, സഹകരണത്യംഗമല്ല. ഇന്ത്യക്കു സ്വരാജ്യം സമാജിപ്പാൻ മഹാത്മാഗാന്ധിയാൽ പ്രണിതമായ ഒരു മംറള്ളും മാത്രമാണോ സഹകരണത്യംഗം. രാജ്യസ്വന്തത്രയുമാണോ അതിനെന്ന് മുമ്പ് നിശ്ചാനം. സഹകരണത്യാഗം ഒഴിച്ച് അതിനെക്കാൾക്കും ഉത്തമമായ വേദി മാർഗ്ഗങ്ങൾ വല്ലതുമിശ്രകീതിൽ നാം ഇം സഹകരണത്യാഗത്തെയും നിശ്ചയമായി ഉപേക്ഷാക്കിയാണോ. എന്നാൽ ഈ അകുമരഹിതമായ സഹകരണത്യാഗത്തെക്കാൾ ഇം ഗവർമ്മേണ്ടിനേക്കും ഈ സമിതിയിൽ ഇന്ത്യക്കാർക്കു മല്ലിട്ടന്ത്രിസ്സ് വേദിയാതൊരു തക്കൊയ വിദ്യുത്യമില്ല. നമ്മുകൾ അവകാശം പ്രൈവറ്റീസ്സായ മന്ത്രാലക്ഷ ചോഡിച്ചിട്ടു തരാതിരിക്കുന്ന കുറയ്ക്കുന്നതിനിരുപ്പാബിക്കാൻ നാം ഒരു ദായിയമില്ല; രൂക്തിയും മില്ലും രാജ്യത്തിനെ ദേഹപ്പെടുത്താനും നാം ദായിയമായ ദശാവല്ലിയെ കുറയ്ക്കരിച്ചു അനുസ്ഥിരായത്തിനും അറിവില്ല. അവരും രാജാക്കാൾക്കും വിദ്യുത്യാഭ്യന്തരിക്കുമ്പോൾ കുറയ്ക്കാണ്ടം ദിവസം പ്രതിജ്ഞയും പ്രാക്കാൻ അനുയോഗിക്കാം. അതിനും അഭ്യന്തരിക്കുന്നതിനും തുടർന്ന് അനുയിരം തടസ്സങ്ങൾ ഫോട്ടും ദിവസം പ്രതിജ്ഞയും കുറയ്ക്കാണ്ടം ദിവസം പ്രതിജ്ഞയും പ്രാക്കാൻ അനുയോഗിക്കാം. രജാപ്രേമാധിനായകനും നാമം ചെയ്യരുജ്ജനോധികനും ദിവസം കരാരക്കും ഇന്ത്യയിൽ ഒരു പ്രശ്നാരയ പദ്ധതിയാണും

തക്കിൽന്ന്. സഹാത്താരൂപത്തിനാവേണി ഗ്രമിക്കെന ഉത്തമ
ദേശാഭിമാനിക്കുക്കും ഇന്ത്യാരാജ്യത്തു പുലർന്നാവേണി
വും വിശ്വമന്മായി. എന്നിട്ടും ഈ ആവലുാതികളിലും
സം നിരക്കുക്കുക്കുക്കുക്കുയായ നാട്കാർ അറിഞ്ഞെല്ലാം
അറിയിക്കുവും ഗ്രമിക്കെനവർക്കും ദൈപ്പുട്ടവും റവ
ലറ്റാബ്ദില്ലെന്നും മറ്റൊരു പറിച്ചുനാ ചന്ദ്രഹരാസങ്കളാ
യിക്കും. ഈ എട്ട് തത്തിൽ മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ അങ്കു
മരഹിതമായ സഹകരണാത്യാഗമല്ലാതെ യാതൊരു
ശത്യർത്ഥവും ഉണ്ടായിരുന്നീല്ല. തന്നീമിത്തം കോൺ
ഗ്രസ്സ് അതിനെ സ്പീക്കർച്ചു. കോൺഗ്രസ്സ്
മുഖേന അങ്കുമരഹിതമായ സഹകരണാത്യാഗം ഹീമ
വാൻ തൊട്ട് കുറ്റാക്കമാർത്തി വരുക്കും പ്രചരിച്ചു. സഹക
രണാത്യാഗം ഒരു വിജയമായിത്തന്നെ കലാശിച്ചു; ബർ
ഡിലും പ്രമേയത്തിന് കാരണമാക്കിയ പൊതുരിച്ചേഷ്ഠര
യിലെ ഒരു ലഹളയിൽ, ഇന്ത്യാരാജ്യത്തിന്റെ പരി
ത്രാന്തരിക്ഷത്തിൽ ഒരു മാറിയിരു. കൂനാമത്ര നീസുഹകരണാത്മാക്കിയിലെ പൊതുജ
നാബാശക രാഷ്ട്രീയവിദ്യാഭ്യാസം സിദ്ധിച്ചു. അവക്ക
പേരാവകാശവോധവും സ്പാതാന്ത്രാദ്ധ്യായിം രാജ്യത്തി
നാവേണിയുള്ള ത്യാഗബുദ്ധിയിം ജനിച്ചു. രണ്ടാമത്
ഇന്ത്യയിൽ ക്രൊഡിയാതെ വരും പ്രചരിച്ചു. ഈ വരും
മൂലം ഇന്ത്യ ഭാരതത്തിനാവേണി ഇപ്പോൾ ചെലവുരുചു

ഇന്ന പണ്ടത്തിന്റെ 4/5 ഭാഗം ഇന്ത്യാരാജ്യത്തിനു ലഭിക്കുവാൻ കഴിവുണ്ട്. ഇതിനെല്ലാം പുനരും ഇം വസ്തുതയിന്റെ കാര്യത്തിൽ ഇന്ത്യയിൽനിന്നു പുറത്തു പോകാതെ നിത്രത്വാർ കഴിവായി വരുന്ന വല്ല തായ തുക മുഴുവനം രാജ്യത്തിൽ ഒരു വേലയുമില്ലെന്തെ പട്ടിണിക്കിട്ടു ദരിദ്രനായെടു അംഗീകാരവുംതിക്കരണം” പോകുന്നതെന്നുള്ളതും സഹകരണത്യാഗത്തിന്റെ ഫലമാണ്. ഈ മുന്നു കാര്യങ്ങളും സഹകരണത്യാഗത്തി നേരിട്ടു വിജയവിശ്വാഷിക്കായി രാഷ്ട്രീയത്തെന്നുംഡിജിറ്റേഷൻ സാരായ മിസ്റ്റർ ഗൈപ്പൻ മുതലായ “മേഖലകൾഗാർ ഡി”യന്റെ ലേവകമാരാൽ കൂടി എല്ലാപ്രൂച്ഛപോന്നി രിക്കന്ന. ഇന്ത്യക്കു ഇത്തരം വിശ്വാഷവിജയങ്ങൾം ഒരു കൊല്ലുംകൊണ്ട് നേടിക്കൊടുത്ത പുണ്യപുരാണങ്ങനായ മഹാത്മാഗാന്ധിക്ക് ഭാരതഭൂമി ശാശ്വതമായി കടപ്പെട്ടിരിക്കയാണ്. ഇന്നി ഈ സഹകരണത്യാഗത്തെ യോ അതിന്റെ അകുമരാഹിത്യത്തെത്തുയോ ഉപേക്ഷിക്കുന്നതാവെച്ച് അതിനു കാലാവസ്ഥക്കുന്നസരിച്ച ഭേദഗതികൾ ചെയ്യുന്നതാവെച്ച് സ്വരാജ്യലഭവിക്കു അത്യും വശ്യം ഉതക്കമെന്നു കാണുന്നപക്ഷം അതിനും ഭാരതമഹാജനസഭയോ രാഷ്ട്രീയനേതാക്കന്മാരോ ലേശവും മട്ടിക്കേണ്ണെതില്ല സ്വരാജ്യലഭവിക്കുവേണ്ടി മഹാത്മാഗാന്ധിയെപ്പോലും ത്യാഗം ചെയ്യുത്തക്കു മനക്കു തന്ത്രം ഭാരതമാതാവിനുണ്ട്. പുരാതന ഭാരതയും

തതിൽ ഭീഷംമരേയും അഭിമന്യുവിനെയും വെലിക്ഷിച്ച് ഭാരതമാതാവിനും ഭാരതയുഖത്തിൽ ഭഗവാൻ മഹാത്മാ ഗാസിയേയും അർപ്പണം ചെയ്യുത്തക്ക ത്യാഗ ശക്തിയുണ്ട്⁵. ഈ ത്യാഗരേക്തി ഭാരതീയരിലുജ്ജീവിപ്പിച്ചതു ആ മഹാത്മാവാണ്⁶. മുമ്പ് ഈ ത്യാഗരാപ ദേഹം ഭാരതവർഷത്തിനു ആഭികാലത്തു നൽകിയതും ഇതുമാതിരി കർമ്മസന്ധാസികളായ യോഗിപ്രവർദ്ധാരാണ്⁷. ജൈമിനിയേയും വേദവ്യാസങ്ങന്മായും കണ്ട ദേഹം ക്രപിലഭന്നേയും അഗസ്ത്യനേയും പുലസ്ത്യനേയും ജനിപ്പിച്ച ഭാരതമാതാവും ലോകത്തിൽ ഇന്താനംിപം കൊഴുത്തി വെളിച്ചും കൊച്ചക്കുന്നതിനും ഇനിയും സിഖ സന്തതിക്കൈ പ്രസവിക്കും. രാമാനജനേയും ശക്രാചായ്യും നേയും ജനിപ്പിച്ച ഭാരതഭൂമി ഇനിയും കാലോചിത മായ ഇന്താനബോധം ലോകത്തിനും പ്രഭാനം ചെയ്യാൻ ആയ്യസന്താനങ്ങളെ ഉത്പാദിപ്പിക്കും. ഭാദാഖായിനുവും രോജിയും ഗ്രാഹാലത്തില്ലാം ഗ്രാഹാലത്തിലും ലോകപ്രമാന്യതിലകനം മോഹനിഭാസം⁸ കമ്മചന്ദ്രഗാസിയും ജനിച്ച ഭാരതഭൂമിക്കു പ്രസവംനിന്നിപോകത്തക്ക റാബ്സ്‌കൃമോ വെവയവ്യമോ വന്നിപോകയിട്ടില്ല. പാശ്ചാത്യ മാതൃകകളും പെണ്ഠസ്ത്യാദർശങ്ങളും രണ്ടും തൃട്ടിയിണ്ടണ ശ്രീ ഈ ഇതു പതം എറാണ്ടിനെന്നു അവസ്ഥക്കുന്നിലപ്പെണ്ണം യോജിക്കുന്ന പുതിയ പ്രസ്താനങ്ങൾം മതത്തിലും സമുദായത്തിലും മെന്നപോലെ രാഷ്ട്രീയകാര്യത്തിലും ഏപ്പുള്ളത്തത്തക്ക

വൈവൈത്തോട്ടുടി മഹാത്മാഗാന്ധിക്കു തുല്യം മേഖല വിശ്വാസമുള്ള പ്രതിഷ്ഠാപിക്കാൻ മഹാത്മാവാൻ പോൾക്ക് നാണ്ഡ്^०. അവർ വജ്രോധാദാ സ്റ്റീകരിപ്പാൻ നാം എല്ലാ കാലവും ബജബക്കുറായിരിക്കുന്നു. അവർ പരിഷ്കരിച്ച അഞ്ചെല്ലക്കണ്ണിച്ചു സംസാരിക്കുന്നോരും ജൈമിനിയുടെ സൗത്രാദി ശാഖയും ശങ്കരാചാര്യത്തുടെ വാക്യാദിയും മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെ യഥാദി ഇൻഡിപ്പാസ്യും വലിച്ചു^० അവത്തുടെ മുഖ്യത്തു എറിയുന്നതു^० ദത്താനന്ദത്തിക്കത്പരമാണു്. നമ്മുടെ രാജ്യത്തിനും ഒരു വലിയ ഭോഷ്യം. അവയിൽ വല്ലതും അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന മിശ്രഭന്നും ഒരു സമയം നമ്മുടെ ദത്താനന്ദിയാലും അളുക്കിയിരിക്കുന്നു. തനിക്കെതിൽ ഫോജിപ്പാൻ സാധിക്കുന്നില്ലെങ്കിൽ മറ്റൊരു ഉള്ളവരേയും വിളിച്ചു നാം അവർ പരിയന്നതു് കേരളപ്പിക്കുന്നും. പലതമായിട്ടു തുടിയാലോചിച്ചുതിന്റെ ഫ്രേഡ് മേ അക്കാദ്യത്തിൽ ഒരു തീരുമാനം ചെയ്യുന്നു. സഹകരണ ത്യാഗം ഇന്ത്യാരാജ്യത്തിനു വളരെ നമ്പുചെയ്തുതാക്കേ വാസ്തവം തന്നെ. ആട്ടിക്കീഷ്വി ഗവർമ്മെന്റിനോട് സഹകരണത്യാഗമല്ലാതെ. ഇന്ത്യക്കു സപരാജ്യം നേതൃവാൻ ചെയ്യപ്പായണ്ഡും മലിക്കമായിരുന്നില്ല. എന്നാലും ആ സഹകരണത്യാഗത്തിനു അപ്പുപ്പാഡി ആവശ്യമായിക്കുണ്ടു്. ജയലിലിലിരിക്കുന്ന മഹാത്മാഗാന്ധിയെടുക്കുള്ള സ്കൂളുമുഖ്യക്കുടമാ ആരാത്തിരേക്കുമാ ഇംഗ്ലീഷിക്കംരക്കുത്താട്ടും

തകയുന്നില്ല. അതുകൊണ്ട് സഹകരണത്യാഗയമ്മതിനു വിത്തലമാണ് നിയമനിർമ്മാണസഭാപ്രവേശമന്നിൽ കുറിച്ചും സ്വരംജ്യോ സിഖിക്കുമെങ്കിൽ സഹകരണത്യാഗ തീരുമാനിച്ചു ഉള്ളെങ്കിലും കുറക്കുമെന്തു സി. ആർ. ബാസ് മുതലായവർ സഹകരണത്യാഗത്തെ സാധിക്കുമെങ്കിൽ നിയമനിർമ്മാണസഭയിൽ കൂടി പ്രവേശപ്പെട്ടിട്ടും ശ്രമിക്കുന്നതിൽ യാതൊരു ഫക്റ്ററിലോപരവും ധർമ്മ ഓഫീസുമില്ല.

സ്വരംജ്യുമന്ത്രം ജപിച്ചും ധ്യാനിച്ചും കൊണ്ട് ചീ തതരജീവൻ ആരംമാസം ജയിലിൽ തപം ചെയ്തുവന്നുപോൾ ദാ അദ്വൈതാനുഗ്രഹിത്വിന്റെ ഒന്നാഭീകാന്തത്തിനു തിരുത്തിലിട്ടു ത പീപ്പിളിച്ചെത്തുത്തു സ്വപ്നാശഭ്രാംപോലെ ഉംഖാജിത്തപം ചിന്താചിന്തവനു; ആത്മബോധവും വർദ്ധിച്ചു. “ഇന്ത്യക്കു സ്വരംജ്യോ സിഖിക്കുന്നതു ഒരു രാഷ്ട്രീയമായ ആവശ്യമല്ല, ധനസംബന്ധമായ ആവശ്യവുമല്ല; ആദ്യാത്മിക മായ ആവശ്യമാണ്”. ഭാരതഭൂമി രാജ്യസപാതയ്ക്കും വൈഖിനിമനനി നിഃപ്പിർശിക്കുന്നതും അതു ആത്മമുദ്ധത്തിക്കും ആവശ്യപ്പെട്ടതായതുകൊണ്ടാണു: “അതുവുംവത്തുത്തിനും അഥവാത്മാന്ത്രംമല്ലാതെ” എന്നും “രാഷ്ട്രീയ തന്ത്രങ്ങളാണും”. എന്നും “ധനാഭ്യർഥമാണും”? അതെതാനും ഇംഗ്ലീഷാനും പിണ്ഡത്തിനും സാരം ഒവക്കുതല്ലും.” എന്നായിരുന്നു താൻ ജയിലിൽനിന്നും വന്നപ്പോൾ പലപ്പോഴും പ്രസ്താവിച്ചി അന്നതും.”

ജയിലിൽ നിന്നു വന്നതേഴ്സം ചീതതരതെ"ജന്മ രാജ്യത്തോടുള്ള കെതിയും ഉത്തര ഇന്ത്യയിലെ ജനങ്ങൾക്ക് അദ്ദേഹത്തോടുള്ള വിശ്രപാസവും മുമ്പിലെക്കാഡി വളരെ വർദ്ധിച്ചു. അദ്ദോരം, തന്റെ ജീവനം ജീവനെ പ്ലോലെ വിലമതിക്കുന്ന സകലതും സ്വരാജ്യത്തിനു വേണ്ടി ഉഴിവുവെച്ചു. തന്റെ കോവിലുക്കത്തെക്കാഡി വലിയ വിശ്രഷ്ടമായ ഭവനവും അതിലെ ധിന്മുത്തു പഞ്ചകളും വിദ്യുത്തീപഞ്ചകളും പട്ടമെത്തകളും മോട്ടോർ വണ്ടികളും രാജകീയ സൗഖ്യങ്ങളും ഉപേക്ഷിച്ചു, തന്റെ കല്പിത്താവിലെ ഭോനിപ്പരമെന്ന വസ്തിയെ ഭാസ" എഴുന്നുക്കും ഉറപ്പിക്കുക വിറ്റ" ഒരു മേഖലൈസ്യ കന്റെ സാധ്യജീവിതത്തിനുചീതമായ ഒരു വീട്ടിലുണ്ടാക്കി അവിടെ ബക്കാളരാജ്യത്തിന്റെ കീരീടമില്ലാത്ത ചങ്ക വത്തിയുടെ നിലയിൽ ജനങ്ങളുടെ എക്കേതാവായി അധിവാസമുറപ്പിച്ചു.

ജയിലിൽ നിന്നു വന്നതേഴ്സം ഭാരതമഹാജനസഭ സി. ആർ. ഭാസിനെത്തന്തനെ രണ്ടാമതും അല്പക്കുക്കും നാതെക്കു കുഞ്ഞിച്ചു. ഇന്ത്യയിൽ മേഖലൈസ്യവന്നത്തിനുള്ള വിതരം വീഞ്ഞുംവലയും ആമവും ജയിൽവാസവുമായിരിക്കുന്ന ഇക്കാലത്തു കാരാഗ്രഹവാസത്തിൽ തൃടിപാണ്യത്തുപരിപണം നേടിയവനായ നമ്മുടെ നായകനെപ്പുംലുള്ള ഒരു ജയിൽപ്പള്ളിതന്നെയായണ" ഭാരതാ

മഹാജനസഭാബ്യക്ഷസ്ഥാനത്തെക്കു ഫേംഗ്യൻ. അതു നെ ദേശബന്ധിലാസ് 1922-ൽ ഗയതിൽവെച്ചു കൂടിയ ഭാരതമഹാജനസഭക്കു ആബ്യക്ഷം വഹിച്ചു; അബ്യക്ഷന്റെ ഭാരമേറിയ ത്രിഭാഷണല്ലോ വളരെ ബുദ്ധിക്കൂൾക്കുംതോടു പ്രാണിയോടു കൂടി നിവൃത്തിനും നിവർത്തിച്ചു. ഭാസിന്റെ അബ്യക്ഷപ്രസംഗം പല പുതിയ ഉപദേശങ്ങളും ആദ്യത്തേങ്ങളും ആദർശങ്ങളും അടങ്കിയ ഒരു വിശ്വേഷ രാഷ്ട്രീയപരമായും ധാരാണം.

ഈ സഭയിൽ പക്ഷു ഒരു വിശ്വേഷമായി, കൈണംസിൽ പ്രവേശനത്തെക്കരിച്ചുള്ള വാഴിയായ തക്കം ഈ മഹംയോഗത്തിൽവെച്ചു. തീരുമാനിക്കേന്നതിനായിക്കൊണ്ടു നിശ്ചയിച്ചതു. ഇതിനെ സംബന്ധിച്ചു നേതരാക്കന്നാർ തന്നെ രണ്ട് ഭാഗമായിക്കൊല്ലു. അവ ഒരു യോജിപ്പിക്കേണ്ടതിനായി ശ്രീമതി സരോജിനീ ദേവി മതലായവർ ഉസംഹിച്ചിട്ടുടന്നും സാധിച്ചില്ല. കൊണ്ടുസിൽ പ്രവേശത്തിനായി സഭയിൽ പ്രമേയം കൊണ്ടുവന്നു. അബ്യക്ഷനും മോട്ടിലുൽ നെഹർ മുതലായവരുക്കെല്ലാംകൊണ്ടുസിൽപ്രവേശനക്കുകളിക്കുടെ ഒന്നത്തും വഹിച്ചു. ഏകിലും കോൺഗ്രസ്സിൽവെച്ചു ആ പ്രമേയംതള്ളിപ്പോയി. അതുനിമിത്തം കോൺഗ്രസ്സ് ബിലാഫ്രത് സ്പരാജ്യസംഘം എന്നാൽ എതിയ

സംഘമുണ്ടായി. നമ്മുടെ കമ്മാനായകൾ ഈ സംഘത്തിൽ നെറുകയും നായകനായിരുന്നതുകൊണ്ട് കെഞ്ചൻസിൽ പ്രവേഗത്തിനു പാടില്ലെന്ന തീർച്ചയാക്കിയ കെഞ്ചൻഗ്രം സ്റ്റീംസിൽ അദ്ദേഹം നായകനായിരുപ്പാൻ പാടില്ലായ്ക്കാൽ ആ സ്ഥാനം ഫോറാവസാനത്തിൽ രാജിവെച്ചു കോണ്ചൻഗ്രം സ്റ്റീംസിൽനിന്നു ചിരിഞ്ഞെതു എന്നോ സഹകരണത്യാഗം ഉപേക്ഷിച്ചു എന്നോ യരിക്കേം.

ഈതാണ്ടു മനസ്സാക്ഷിയുടെ മഹാശക്തിയെന്നു പറയുന്നതു്. ഇക്കാര്യത്തിലെന്നവേങ്കണ്ണം, വേറേയും പല സംഗതികളിൽ ഭാസിന്നോടു യോജിക്കാത്തവർ പലരു മുണ്ടായിരിക്കാം. ഭാസിന്നെൻ്നു കൈവശം ചില തെറവുകൾ തന്നെ വന്നിരിക്കാം. ഭാസും മറ്റൊള്ളവരേപ്പുംലെ മനഷ്യനാണെല്ലാ. മനഷ്യന്മാരുടെ കൈവശം തെറവു വരുന്നതു സാധ്യരണ്യമാണു്. മനഷ്യത്തെ തെറവുകൾ തുട്ടത്തിൽ മനസ്സാക്ഷിയെ വണ്ണിക്കുന്നതാണു് എററവും വലിയ തെറവു്. അതു ദൈവവുംതുടി പൊരുക്കാത്ത തെറവാണു്. ആ തെറവു് സി. ആർ. ഭാസും തന്നെ ജീവദശയിൽ ഒരിക്കലും ചെള്ളിട്ടില്ലെന്നുള്ളതാണു് ഭാസിന്നെൻ്നു സകലാ മുണ്ണുംപേരുള്ളും എററവും ഉള്ളത്തുണ്ടായതു്. ഈ മനസ്സാക്ഷിയാണു ദീനജനങ്ങളിൽ കൗൺക്കാൺിക്കണമെന്നും അവരുടെ കൂദ്ധത പരിഹരിക്കവാനായി ശ്രമിക്കുന്നതു് ഒരു മനഷ്യന്നെൻ്നു

വല്തായ കടമയാണെന്നും ഭാസിനും ഉപദേശിച്ചതു്. താൻ ജനിച്ച രാജ്യത്തിന്റെ ഒന്നര തനിക്കുള്ള കടച വീട്ടിലും സ്വരാജ്യത്തിനാവേണ്ടി പാഠിച്ചുമാം ചെയ്യേണ്ട ഭാരം തനിക്കുള്ളും ഉപദേശിച്ചതു് ഭാസിന്റെ മനസ്സാക്ഷിയാണു്. സ്വരാജ്യത്തിനാവേണ്ടി തന്റെ അനുഭവത്തിനായിരും ഉറപ്പീക മാസാന്തം വരവുള്ള ബാരിസ്റ്റർ പ്രവൃത്തിയേയും ഉപേക്ഷിച്ചു് സഹകരണ ത്യാഗം ചീക്ഷിപ്പാൻ ഫേരിപ്പീച്ചതു് ആ മനസ്സാക്ഷിയാണു്. സെപ്റ്റംബർ പ്രസ്താവനത്തിൽനിന്നും തന്റെ രാജ്യത്തിനും സ്വാത്രത്തും നേട്ടവാൻ സഹകരണത്യാഗമേ സമർപ്പിച്ച മാർഗ്ഗമില്ല എന്ന ബോധല്പുപ്പട്ടത്തിയതു് തന്റെ സത്യമില്ല ആ മനസ്സാക്ഷിയായതു. ആ മനസ്സം ക്ഷിതിനെന്നയാണു് കോൺഗ്രസ്സിലുള്ള അധികപ്രകാശകൾ അടുത്തും താൻ പ്രാണങ്ങനക്കാരാം അധികം വിലമതിക്കുന്ന മഹാത്മാഗാന്ധിയുടെയും ഇഷ്ടവും അഭിപ്രായവും കൂടി നോക്കാതെ കൊണ്ടിരിക്കുന്ന അക്കരുതുക്കിടി സാധിക്കുമെങ്കിൽ സഹകരണത്യാഗത്തെ പ്രവേശിപ്പിച്ചു ഗവർമ്മെണ്ടിന്റെ ശക്തിയെ കുറച്ചുവെച്ചു് സ്വരാജ്യ സ്വാത്രത്യും കൂടുതൽ വേഗത്തിൽ നേട്ടനെതിനും തക്കവ കീഴും യതാം ചെയ്യുവാൻ ആ പ്രകാശരത്നത്തെപ്പോരിപ്പിച്ചതു്. ഇതുകൊണ്ടും വകീൽപ്പന്തിയെച്ചുത്തിട്ടുക്കിടിയാണതോക്കുന്നതുമോ മോറുമോ വന്നിട്ടിപ്പാത്ത സി.ആർ.

ଚାନ୍ଦିଗର ହୁଏ ମନ୍ଦ୍ରାକ୍ଷୀ, କାଶିଙ୍କ ବେଣୀ କରିବ
ସଂ ଅତ୍ୟିରଂପୁରୀ ମନ୍ଦ୍ରାକ୍ଷୀରେ ନିର୍ମିତ କୁଳ
ବୁଦ୍ଧିକୁଳବୁଦ୍ଧି ଚେତ୍ୟନତାଯ ନନ୍ଦାନାନ୍ଦ ନାନ୍ଦାଲେ ବକ୍ଷୀ
ତୁମୁଖରମାର କଣ୍ଠପାଇକଷମାରାକଟ. ଓରେବଣ୍ୟ ହାତ
ତରଙ୍ଗଜଳାସୀଗର ଦୀନଦୟାଲୁତ୍ପାଦ ଅପାରମନ୍ୟ
ଦୋଷାଲୀମାନ, ଅପ୍ରତିଧିତମାଯ ଦେବକେତୀ, ଅନ୍ତର୍ଵାପି
ଦ୍ୱାରତ ସପଦେଶସୁନେହା, ଅଗଣ୍ୟମାଯ ଯୀରତ,
ଅନ୍ତର୍ତାଵରମାଯ ତୃତୀଯାଶୀଲା, ଅନ୍ତର୍ବେଦ୍ୟମାଯ ମନ୍ଦ୍ରଂ
କ୍ଷୀଯତ ଶକ୍ତିବିଶେଷ ହତିଦ୍ଵାରା କେତାନୀଯକଙ୍କ
ଦେହରୀରକ୍ଷଣ ଏହି କାଳବୁଦ୍ଧ ମାତ୍ରକଥାଯିପୁରିଲପାଣି
ଅନ୍ତର୍ବାପ.

